

MAŁO (3994) *av*

a oraz o jasne (w tym w a 54 r. błędne znakowanie).

comp i sup (719 + 638) -mniej (1351), -mni (5), mniej (1); mni *CiekPotr*; -mniej : -mni *MetrKor* (4 : 1), *CzahTr* (4 : 3); -mniej : mniej *Mącz* (55 : 1); ~ -ej (163), -ej (4), -(e)j (1184); -ej : -ej *MurzHist* (1 : 1), *Oczko* (22 : 1), *OrzJan* (5 : 1), *SarnStat* (11 : 1). *sup* nã- (629), nãj- (9 + errata); na- : nãj- *Mącz* (32 : 4), *GórnDworz* (21 : 3), *RejPos* (41 : 1), *NiemObr* (13 : 1); ~ nã- (568), na- (10), n(a)- (51); na- *RejPs*, *HistAl*; nã- : na- *MurzHist* (1 : 1), *Mącz* (32 : 2); *KuczbKat* (4 : 1), *CzechRozm* (40 : 1), *PaprPan* (54 : 1), *KochOdpr* (2 : 1), *LatHar* (13 : 1).

Składnia comp: mniej (a)niż(li) co (123), mniej jako(by) co (8), mniej czego (7), mniej od czego (3), mniej nad co (1), mniej by co (1); nie mniej (jedno) jak(o)(by) co (75), nie mniej jedno co (2), nie mniej jaki co (1).

Użycia w funkcji przypadków zależnych (prócz A) w znac. I.1.A.: mało w funkcji D (1) *PatKaz III* 94, L (3) *HistAl* B3, D4v, *Mącz* 29c; mniej w funkcji I (2) *UstPraw* I3v, *SarnStat* 625.

Składnia orzeczenia w znac. I.1.A.: w sg: mało jest, było (191), w pl: mało są, byli, były (7); pl *BiałKat*; sg: pl *Leop* (5 : 1), *BibRadz* (6 : 1), *Mącz* (4 : 1), *BudBib* (2 : 1), *SkarŻyw* (7 : 1), *WujNT* (9 : 1) [w tym: mało ludzi wdzięczno było (1) *ForCnR* A3, mniej [grzechów] bywa odpuszczono (2) *Leop Luc* 7/47, *RejPos* [308]].

Składnia zdania względnego w znac. I.1.A.: w pl: mało tych, którzy itp. są, byli, były (65); w sg: mało tych, który itp. by był (2); sg : pl *RejWiz* (1 : 1), *BielKron* (2 : 1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

I. *Niedużo, niewiele; trochę* (2789) ;

1. *Określa ilości i wielkości mierzalne* (1128) :

A. *Określa ilość; też: kilka, parę; pauci* *HistAl*, *PolAnt*, *Vulg*, *Mącz*, *Modrz*, *Calep*, *JanStat*, *Cn*; *modici* *Mącz*; *non multi, paucissimi, pauculi, pauxilli, pauxilluli, perpauci, perpauculi* *Cn* (465) : *MetrKor* 40/813; czo nyktorym łzmyertelnym ludzyem acz malo yełth uczynyono nyefluffa mouycz takyey dzyeuyczy bycz nyedano *PatKaz III* 94; *Quantitas, yloscz, wyelko malo* *BartBydg* 128; wezmi dla pofilenia dijalaka^m kołaczkow pięć albo mniey *FalZioł* I 51b; *RejKup* e3, cc6; *KromRozm* I C3; *BielKron* 311, 319v; *Recidit ad paucas familias attenuata bellis civitas, Miáłto vftawycznemi woynámi bárzo znędzone/ ná máło pokoleniu zołtáło.* *Mącz* 29c; *Quantulum, Iáko máłó/ Ile.* *Mącz* 338b, 344c, 473d; *GórnDworz* S5v; *BielSpr* 24v, 59v; *CzechRozm* 230v; *SarnStat* 428.

mało kogo, czego [w tym: *G pl* (242), *G sg* (12)] (254): *BierEz* N4; *OpecŻyw* 38v, 188v; O wiele dobrego na on czas pán Iezus łwiatu czynił/ a wżakoż mało ludzi tego dobrodzieyftwa wdzięczno było. *ForCnR* A3; *GlabGad* L2; Także Przekopłki Siachmeta [...] gdy iuż mniey ludu miał [militibus deminutus] poraził *MiechGlab* 31, 40; *WróbŻołt* 16/14; *LibLeg* 11/49v; *LudWieś* B; *RejJóz* Fv, N8; *RejKup* b5, c6v, i6, m4v, x7; Pothym łtamtd żegluiąc po morzu kwápił łie do Afriki/ w kthorey máłó krnábnych náłazł/ bo łie mu dobrowolnie poddáváli. *HistAl* B6, C8v, D, H2; *KromRozm* I M; *MurzNT* 56, 96; *KromRozm* III K2; *Diar* 19, 33, 72; *GliczKsiąż* F5v, M7v [2 r.]; *KrowObr* 50v; *RejWiz* 59; *Leop Ps* 16/14, *Ier* 44/28, *Bar* 2/13, *2.Mach* 8/9, *Matth* 22/14; *UstPraw* I2v; *RejZwierz* 5v, 57, 72v; *BibRadz* *2, *5v, *Num* 26/54, *4.Reg* 4/3, *2.Esdr* 7/4 (10); Máłó thá Arábia ma miáłteczeł

BielKron 263v, 5, 58v, 81v, 97, 245 (14); *KwiatKsiąż* O2v; *Calvata vinea*, Winnicá málo máćie winnych máyąca. *Mącz* 32c; *Exiguae amicorum copiae*, Málo przyációł. *Mącz* 110d; *Infrequens concio fuit*, Málo ludzi było ná kázaniu. *Mącz* 136c, 29c, 54c, 106c, 228b, 267d, 284d [2 r.], 308b; *OrzQuin* E3; *SienLek* 30, 30v; *RejAp* 1, 30v, 36v; Máłom ia widział ołobnych ludzi/ ktorzyby fie łámi nie chwalili *GórnDworz* D7, F3, Vv, V2, T7v, Z5, Ee2v; *GrzepGeom* A4v; *HistRzym* 122v; ábo ich bárzo málo/ ktorzyby fzedł zá tym Pánem łwoim. *RejPos* 277v, 23v *marg.* 59, 61v, 64v, 69 (14); *RejPosWiecz*² 92; Czemuż tedy czálów dżisieyłzych málo ludzi tego Sákrámentu moc otrzymawáią? *BiałKat* 383v, 13v; Iáko Srocżki Pawowie/ świetlno fie byc zdáli/ Ale kohutow málo/ coby fie łkim kłwáli. *BielSat* L4; *RejZwierc* [28²], 67v, 78 *marg.* 101v, 187 (11); *BielSpr* 20v, 36, 56v; *WujJud* 68, 105v; *WujJudConf* 119; *BudBib* c2, *Deut* 4/27, *2.Esdr* 7/4, *Ier* 44/28, *1.Mach* 15/10; Iako wiele chlebow maćie? A oni rzekli. siedm/ y málo rybek. *BudNT Matth* 15/34, *przedm* b4v, c4, c5v, *Matth* 20/16; *CzechRozm* 230v; *PaprPan* C, Zv; *ModrzBaz* 12, 15v, 29v, 35v, 47 (8); *SkarJedn* 166; *Oczko* 3, 29v; *SkarŻyw* A4, 332 [2 r.]; Bo won czás gdy w tych mieyfcách leśnych pułto łtało/ Iełzcze przewozow bárdo rzecznych nálazł málo *StryjKron* 250; iż tylko málo co chłóptwá z nich zołtało/ ktorzy fie potym z Litwą zmieszáli *StryjKron* 340, 122, 632 [2 r.], 732, 742; *CzechEp* 61, 169, 419; *NiemObr* 5, 25, 115; *BielSjem* 27; *GórnRozm* A2v, D3v, F3, L3v; Dworu tez bárzo málo nie cisną się do służby *ActReg* 27, 27, 71, 138; *GostGosp* 16, 120, 130; *Phil* H2, Q; *KochCn* B3v; *OrzJan* 99; w tę liczbę wchodzi święto Bożego Ciála/ S. Krzyża/ poświęćenia kościelnego/ y málo co inłzych. *LatHar* 323; ták tez nierowno mnief y nich [łacinników] haeretykow powłtawáło. *WujNT przedm* 11; w ktorym [korabiu] málo/ to iełt/ ołm dułż záchowane były przez wodę. *WujNT 1.Petr* 3/20; Ale małż málo imion w Sárdziech/ ktorzy nie pokaláli łzat łwoich *WujNT Apoc* 3/4, s. 30, *Matth* 20/16, s. 84, *Matth* 22/14, s. 92 (14); *WysKaz* 13 [2 r.]; *SkarKaz*)(3v; *VotSzl* A2; *CiekPotr* 16; *GosłCast* 12, 44; *SkarKazSej* 663a, 670a, 695a, 701b. Cf »mało ich«, *Fraza*.

z kogo, z czego mało (3): Piłal ielzcze więcey kxiąg ten Teofrałtus z ktorich málo przyłżło ku poznaniu ludzłkiemu *BielŻyw* 110; ktorych [Prusów] piłżá ná ten czás zgináć ná plácu tyłiąć czterzy łtá y dwádzieściá/ s Krzyżakow málo mnief. *BielKron* 360; *SarnStat* 192.

mniej czym [nm; = o ile] (4): *FalZioł* IV 11b; *Duobus nummis minus est*, Dwiemá pieniądżomá mnief. *Mącz* 222d; *GrzepGeom* M4v; *JanNKar* B3v.

cum N lat. (1): weźrzawłży w łtare áktá málo thám *criminales actiones*/ álbo łzkodliwych protełtáciy. *RejZwierc* 267v.

W połączeniu funkcjonującym jako potoczne stopniowanie (1): Zbiegłto fie łłá dzieci/ poránu do niego/ W południe mnief/ á wieczor nie było żadnego. *RejFig* Eev.

Gra słów (1): Bábę oczy bolály/ że málo widziála/ Więc łobie po bárwierzá/ ná rádę połłála. Gdy Bárwierz do niey przyłzedł/ to z izby co wyniołł/ Potym [...] Pytał iefliby fie iey wđy co polepłżáło/ Bába rzekłá co dáley/ práwie widzę málo. A będziefzli tu częłciey s tym lekárłtwem bywał/ Nie będęć nic widziála/ bo był włzytko wybrał. *RejFig* Ee2.

W przeciwstawieniach: »wiele (więcej) (44), wszyscy (wszystko) (5), wielki (więtszy) (4), wielka (więtsza) liczba (3), wielkość (3), mnostwo (2), dostatek, dosyć, gwałt, mnodzy, siła, więtsza częłć ... mało (mniej)« (65): *ForCnR* A3; dla tego ptaci mnief iaiec miewaią, ale więłtłzych. *GlabGad* H6v;

Także mało z wiela wybierając [*pauca pro multis exemplificando*] wypiszemy. *MiechGlab* 32; wiele świętich zabijają, a mało się ich nawracza. *WróbŻółt* O6v; *HistAl* D; gdyż tak wielka jest liczba ludzi nie zbożnych i od Boga odrzuconych a barzo mało ku zbawieniu wybranych *MurzHist* Q2v; *MurzNT* 29v marg, 96; *KrowObr* 50v; *Leop Num* 26/54, 4. *Esdr* 7/69, 8/3, *Matth* 22/14; *BibRadz Num* 26/54, 33/54, 2. *Esdr* 7/4, *Matth* 22/14; *BielKron* 5; wżakoż iż gwałt/ á wielkość ludzi była/ á tych było ná bacie bárzo máło/ przegrąć muilieli. *GórnDworz* Y7v, *Mm2v*; *RejPos* 59, 61v, 237v, 238; *RejPosWiecz*² 92; *RejZwierc* 67v, 190; gdzie máło pošilecznych wffow/ przerazi woylko prędko/ wżakże gdzie doftátek ludzi ktemu fprawnych/ może z obu ftron nieprzyaciela ogárnąć *BielSpr* 20v, 36; *WujJud* 68, 105v; *WujJudConf* 119; *RejPosWstaw* [41³]; *BudBib* 2. *Esdr* 7/4; *BudNT przedm* b4v, *Matth* 20/16; *CzechRozm* 230v; Gdyż w kázdey Rzeczyppolitey bárzo máło [*Paucissimi*] zázwdy takich bywało/ ktorziby infze mnoftwo ludu cnotámi przechodzili *ModrzBaz* 15v, 47 [2 r.], 117v, 138; *KochPs* 166; *SkarŻyw* 141; *StryjKron* 122, 632; *CzechEp* 37, 169; Nie o to się ftarác trzebá/ zeby się sílá ná dzień ofądziło *actiy*, ále o to/ żeby się choć máło/ ále dobrze ofądziło *GórnRozm* F; *KochWr* 37; *GostGosp* 108, 118; gdyż dofyć okázuię się ozwanyh/ ále máło bywa wybranych przyacioł *Phil* H2; *WujNT Matth* 20/6, 22/14, s. 92, 253 [2 r.], 552, *Ccccc3v*; Lecż nie wżyfcy y owfzem bárzo máło tych co prawdziwego zwycięłthwá nád łobą y nád namiętnościami swoimi dokázuią *WysKaz* 13, 13; *VotSzl* B4; *CiekPotrŚredz*)?(4; Bo miedzy ppolftwem máło jest mądrych: miedzy Rádą Páńfką ábo wżyfcy mądry/ ábo wiefłza częśc. *SkarKazSej* 695a.

W charakterystycznych połączeniach: mało akcji (*actiones*) (3), apostołow, chłopstwa, chorych, dobrych (3), dusz, dworu, dygnitarzow, dzieci (2), gęsi (2), groszow, heretykow (2), historyj, imion, jajec, jezdnych, kapłanow, kohutow (2), konnych, kościołow, krolow, krześcijan, książąt, kuchmistrzow, kupcow, kur, kwiatkow, ludzi (ludu) (31), macic winnych, masztalirzow, mądrych, mężow (4), miasteczek, miernikow, nas (4), naszych, nauczycielow, panow (4), plebanow, pobożnych, prawowiernych, przewozow, przyjaciół, rybek (3), rycerzow (rycerstwa) (2), rzeczy, sejmow, słow (2), słuchaczow, sług (2), spraw, synow, szafarzow, świadkow (2), święt, świętych, świni, uczonych (5), ufow, was (3), wierszow, wolontaryjuszow, wroblow, wybranych (obranych) (24), zbawionych (2), złodziejow; barzo mało (33), niewymownie, tak; mało mniej (5), połowicq; mało ubiegło (2), uciekło (3), uniosło się, uszło, wrocilo się (wrocq się) (6), zostało (zostanie) (13).

Połączenia: »mało co« [szyk 4 : 1] (5): O siódnym [!] Dyálogu máłom co słyzáł ludzi mówić *OrzQuin* E3; *SkarŻyw* 503; *StryjKron* 340; *LatHar* 323; tylo ná Seymie/ ná którym ledwie pięć ábo łześć/ ábo co máło fpraw ofądzićie. *SkarKazSej* 701b.

»mało ich« = *mało ludzi lub* (1 r.) *mało faktów* [w tym: „ich” w funkcji odpowiednika zespolenia (23)] (41): *WróbŻółt* O6v; *RejKup* b5, c2; Związióná droga ktorá do żywota prowadzi a małoich jest którzy iá náiduią Mało ich drogę do niebá wie abo náiduię [!] *MurzNT* 28v, 28v marg, *Luc* 13/23; *GliczKsiąż* F5v; A włákże potym y s tych máło ich zołtánye *LubPs* Y5v; A wżdy ich máło widác/ coby pomniał ná to *RejWiz* 168, 76v, 133; *Leop* 4. *Esdr* 8/3; máło ich było w Rzymie ktorzyby z nią w náuce zrownał *BielKron* 171v, 197v, 316; *GrzegRóżn* Ov; A tym wieczey o tym ma być ftaranie yłz ich máło jest/ ktorziby im czo jest prawdziwego/ a słuźnego powiedzieli: á daleko ich mniey ktorziby takowych rzeczy chćieli słuchać. *KwiatKsiąż* D4v; poniewałz nałzá pamięć niemoże wżyftkich rzeczy poiąć/

á mało ich ktore może zatrzymać *KwiatKsiąż* Hv; *GórnDworz* Mm2v; *HistRzym* 122v; *RejPos* 153, 221; *RejZwierc* B3, 188v [2 r.]; *BielSpr* 51v; *RejPosWstaw* [41²], [41³]; *CzechRozm* 230v; *ModrzBaz* 55, 117v, 138; *KochPs* 166; *SkarŻyw* 141, 503, 528, 574; *CzechEp* 23, 37, 50; Zgadzam fie y w tym z tobą/ że źle gdzie ich wiele rządzi/ lepiéy/ by máło/ á mądrych. *KochWr* 37; Pauci – Mało ich niektorzi. *Calep* 763b; *WujNT Matth* 7/14, s. 253; *VotSzl* B4.

»nie mniej« = *tyle samo; non minus Vulg; non pauciores JanStat* (7): *FalZioł* IV 29c; *Leop 2.Mach* 8/9; My w tákowey rzeczy íkázuiem Mikołáiowi dwunaścią świádkow á niemniey. *UstPraw* I3v; *BibRadz 2.Mach* 5/5, 12/4; A dziś [...] złódieiow przedsię niemniey [*nihilo rariores*] niż przed tem bywáło. *ModrzBaz* 78; *SarnStat* 625.

Fraza: »[komu] rownych mało; mało rownych sobie mieć« (1; 2): To íest táki Philozoph że mu rownych máło *RejWiz* 43; *BielKron* 122; *SkarŻyw* 352.

Szeregi: »mało abo nic« (1): Byście włzytki vczone ludzie ze włzytkiey Grecey (ktorych iuż tám máło ábo nic) zwiedli: włtydzić fie závázdj nas mułzą *SkarJedn* 365.

»mało albo nigdy« (1): ktorego [*Aleksandra Macedońskiego*] flufznie wielkim zowiemy/ bowiem máło álbo nigdy krolá rownego łobie ná fwiecie nie miał *BielKron* 122.

»abo nikt, abo mało« (1): íełliby ich [*niewiast*] ábo nikt nieznał/ ábo ich bárzo máło [*si noticiam vel nullius habeant, vel paucissimorum*] było coby íe ználi. *ModrzBaz* 55.

»mało, rzadko; rzadcy, mało« (1; 1): To imię cnotá w wściech máią/ ále rzecz fámeę [...] bárzo rzadcy znáią/ á íełcže tych mniey/ ktorziby íey ípráwámi dofięgli [*perpauci norunt, longe pauciores agendo attingunt*]. *ModrzBaz* 12; Máło ich/ rzadko dobrych *GostCast* 44.

»(albo) mniej a(l)bo (też) (i) więcej« = *około [zawsze z liczebnikiem]; plus minusve Mącz; plures paucioresve Modrz* [szyk 5 : 4] (9): *Legio* [...], Woysko á załtęp służebynych ludzi/ ták wielki yáko 12500. ofób álbo yáko *Vegetius* chce 6000. mniey álbo więcej. *Mącz* 187b, 307a; pułczono przodkiem tyfiąc koni (więcey álbo mniey) dełperátow *BielSpr* 19, 30v, 72, 74; *ModrzBaz* 84; *ActReg* 28; *GostGosp* 144.

»(abo, bądź) mniej (a. mało), (a(l)bo, ani, bądź) więcej (a. wiele)« = *vel plures, vel pauciores Vulg; amplius, minus Modrz* [szyk 4 : 3] (7): [*Felchus*] czyczki dzieci karmi/ kthorich závázdj miewa dwoie/ nie więcejcy ani mniey *FalZioł* IV 29c; *Leop Num* 26/55; *BielKron* 447v; *CzechRozm* 18; íełliby ízło o liczbę tych íędziow zda íię/ żeby dziewiąci było dofyć. Włzákže nic ná tem choćby ich mniey choć więcejcy było [*minui augerive*]. *ModrzBaz* 92, 112v; y ma to opátrzyć/ áby nie chowano w folwárku czeládzi mniey áni więcejcy nád potrzebę *GostGosp* 16.

»(a(l)bo) mało, (a(l)bo) żaden« (3): *BielKron* 263v; *GórnDworz* F3; Dokázowaleś wálzá kró: M. rzeczy tákich/ íákich przed wálzá kró: M. w Polícze álbo máło/ álbo żaden *OrzJan* 93.

α. *W pytaniu retorycznym z domyślną odpowiedzią przeciwstawną: nie dość? [kogo, czego; w tym: G pl (20), G sg (1)] (21) : RejKup* x3v; A máłoż tákich myedzy wámi kfyęzą y mnichy? *KromRozm I* C3; *LubPs* Rv; Izali máło Reguł álbo zakonow? *KrowObr* B; *RejWiz* 67; *RejFig* Eev; *LeovPrzep* Gv; *RejAp* 93; Nád to/ czy máło tych íeft/ ktorzy boiąc fie ímierci/ czynią to co nieprzyłtoi? *GórnDworz* Bb; *RejPos* 144; *RejZwierc* 38v; *SkarŻyw* 25 [3 r.], 454; ázálz tego máło było/ że Krolowie Węgiérscy [...] odnafzáli zwyćieftwá? *GórnRozm* A2, A2; *GórnTroas* 56; *SkarKaz* 41a; *ZbylPrzyg* A2v.

W połączeniu z prefiksalnym czasownikiem intensywnym (1): Azać fie tamtych pánow/ máło nábieráło. *RejZwierz* 79.

β. *Za máło, nie dość* (30) : O wnetczy go ya zaftarśię [!] Niechay yedno Regełtr w Łończe [*lege*: włoże] Na ktorem łą złończy yego Máło li mam czo drugęgo *RejKup* aa7v.

máło kogo, czego [w tym: *G pl* (15), *G sg* (5)] (20): *RejKup* aa8; *RejFig* Ddv [3 r.]; *RejZwierz* 38; *BielKron* 360v, 417v, 454; Tedy Eufstáchius zebrał rycerłtwo przeciw nieprzyacielom. A bacząc że iefzczę máło ludu było/ przetoż kazał młodzieńce godne wypráwiác z miałt y ze wśi *HistRzym* 130v; *RejZwierc* 107v, 248; *BudNT Matth* 9/37; *SkarŻyw* 461, 518, 536; *GórnRozm* Mv; Iedni áby bieźeli z śiekierámi/ drudzy z hakámi/ trzeći z drábinámi/ drudzy z śikawkámi/ z wiádry/ z cebry [...]: iefłi tego máło/ tedy z pewnych domow kłody z wozy y pewną liczbę káźdego náczynia obráchowác y poftánowić. *GostGosp* 144; *WujNT Matth* 9/37, *Luc* 10/2. *Cf máło czego na co*.

máło czego na co (1): Lecz iż máło ná zgubę Troiéy Gréckiéy mocy Było/ z pułnocnych kráiów przywźięli pomocy *GórnTroas* 8.

máło cum N [w tym: *nm* (4)] (5): Vplećie kołz barzo gęłty máłoli ieden wbije drugi/ y trzeći *Strum* G3v; któręgo [*purgowania*] [...] przecedni raz álbo dwa vżyw. co iefłiby to máło/ łyropy [*pić*] *Oczko* 24; *ActReg* 10. *Cf máło cum N czemu; na kogo cum N*.

máło cum N [*nm*] *czemu* [= *ze względu na co*] (1): Máło iefł iedná śmierć pánienłkiéy winie. *KochPieś* 7.

máło na kogo [= *komu*] *cum N* [*nm*] (1): lecz mu [*Aleksandrowi Macedońskiemu*] łye ták zdáło: Ze nan łámęgo świát był ieden máło. *KochPieś* 6.

máło na czym [*nm*] (4): *KrowObr* 84; Nie żeby máło było ná owych literách dwudziełtu y trzech, ále [...] owé łą główne *JanNKar* C3v. *Cf máło komu na czym*.

máło komu na czym [*nm*] (2): Máło wam było iefłtze ná iednym oleiu/ przetoście łobie drugi zmyłłili *KrowObr* 82v, 84.

W *przeciwstawieniach*: »wielki (3), dosyc (a. dość) (2), mnogi, siła ... máło« (7): A yełli by tego máło Syłác fie łłobą uabrało [!] *RejKup* aa8; IEden mowił iż máło/ żydow á kápłanow [...]. By żydow dofyć było/ lichwyby nie brano/ A kłiężey beneficiy wiele nie dawano. *RejFig* Ddv; Acź źniwo mnogie/ lecz robotnikow máło. *BudNT Matth* 9/37 [*przekład tego samego tekstu* (4)] *SkarŻyw* 518, 536; *WujNT Matth* 9/37, *Luc* 10/2.

a. *O jednostkach czasu* [w tym: *czego* (7)] (11) : *FalZioł* V [4]c; A po máło dni Alexander wźedł na pałac aby nawiedził niemocnego krola *HistAl* B3, Dv, D4v; *BielKron* 5v; Minus quindecim anni sunt, Mniefy yełt niżli piętnáście lat. *Mącz* 222d; Abowiem oni ná máło dni [*in tempore paucorum dierum*]/ według woli łwoiey nas karáli *WujNT Hebr* 12/10.

W *przeciwstawieniu*: »więcej ... mniej« (1): Im więcej będzie lat po Miłościwym lećie/ tym więłłá będzie zapłátá/ á im mniej lat [*quanto minus temporis*] náliczyź/ tym tániefy kupiź *Leop Lev* 25/16.

W *charakterystycznych połączeniach*: *máło dni* (4), *godzin*, *lat* (2).

Połączenia: »coś mniej« (1): *OrzJan* 117 *cf* »mniej albo więcej«.

»máło nieco« (1): PRzed Troiáńłką walká máło nieco lat/ była walká iefzczę okrutnieyśza niżli Troiáńłka *BielKron* 61v.

Szeregi: »od mniej do więcej« (1): Duci y tych tho tákich vzywáią [...] począwfy od mniéy godzin/ á do więcéy ku środku vzywánia/ poštěpuiąc *Oczko* 17.

»mniej albo więcej« = *około* (1): że Władysław máiąc coś mniéy álbo więcéy około dwudziestu dwu lat [*myślał, że zwycięży Turków*] *OrzJan* 117.

b. *O praktycznie niepoliczalnych faktach, zjawiskach, drobnych zwierzętach i rzeczach występujących na ogół w większej ilości [użycia zbliżają się często do innych znaczeń, zwłaszcza 2.]* (87) : *RejJóz* D3v; máło widzimy czegoby nam iuż nie dořtawáło do tych opowiedzianych znaków nászych/ iedno dokończenia á wiecznego řpuřtořzenia řwiátá wřzytkiego *RejPos* 260; Aże kiedy řpuřci Staw/ áno w řtáwie máło *Strum* P3, P2.

mało czego [*w tym: G pl (28), G sg (16), G pl a. sg (3); mało czego, go, tego*] (47): *BierEz* M2; *LudWieř* B; A czo kolwiek vřlyřyzř wřędy prawdy máło *RejJóz* H8v; *RejKup* Dv; muři być potępiön/ acz by téř daleko mniéi grzechów popełnił. *MurzHist* G4, G4; *KromRozm II* a3v; řą theř mieyřcá niektóre ná ktorych máło drzewá *UřPraw* E4v; A do tych czářów iednák máło rzeczy v Włochów widzę/ ktoreby były godne chwały *GórnDworz* Cv; bo w tych dwu mowach [*greckiej i łacińskiej*] křzykánia niemářz ábo bárzo máło *GórnDworz* F7; *RejPos* 56v; *RejZwierc* 89v, 235, 252; tedyby w nich [*stawach*] mniéy Ryb było niżli bywa *Strum* K3; *BudNT przedm* b2, c6v, d2v; Ieřli to vczynimy/ tedy řię okařemy y mędrřzemi náđ inřze mnořstwo pořpolitego ludu/ y mniéy popędliwych namiętnořci w řobie máiący [*affectibus turbiniibus magis vacui*]. *ModrzBaz* 67, 77; *KochOdpr* A4v, B2 [2 r.]; Tymże mniéy tego řwiátá niewczářów doznářá. *KochTr* 23; *StryjKron* A6, 355; *WisznTr* 19; Iáko řwieckiego ták y duchownego mieczá bárzo/ á bárzo potrzebá: mniéyby było v was mordów/ mniéy gwałtów/ mniéy náíářdów/ mniéy fařřzów/ mniéy potwarży/ mniéy nie vćciwego mieřřkánia/ mniéy krzywopřzyřięřtwá/ mniéy bluźnierřtwá. *GórnRozm* D, B3, D, E, K3; Ale ten řywot my nalepřzy mamy/ W którym namniéy [*errata zmienia: Naimniéy*] řrářownych tróřk znamy *ZawJeřt* 27; *GostGosp* 130; *GórnTroas* [3]; *GrabowSet* C4, D2, Y2; V Turków ieřřcze mniéy wiadomořci o práwym Bogu. *SkarKaz* 275b. *Cf Wyrażenie*.

W przeciwstawieniach: »wiele (5), dořyc ... máło« (6): Lecz to dzis wřędy nářtařo Fařřu dořyc p[ř]áwdy máło. *RejKup* Dv; *Leop Luc* 7/47; *RejPos* [308]; *BudNT przedm* b2; *GórnRozm* B3; Odupřřczone iey řą wiele grzechów/ iř wielce vmiřwářá. A komuć máło odpuřřczáią/ máło miřuie. *WujNT Luc* 7/47.

W charakterystycznych połączeniach: *mało bluźnierstwa, błędów, cnot(y) (2), dobr(ego) (3), drzewa, fařřzu (fařřzów) (2), grzechów (2), gwałtów, gwiazd, krzywopřzyřięřtwá, křzykánia, morderstwa (mordów) (2), much, najazdów, namiętnořci, nieućciwego mieřřkánia, niewczásów, niezgody, potwarży, pożytków, prawdy (2), przysad, ryb (2), rzeczy, řwiátóřci, trosk (2), wiadomořci, zřóřci (2), znaków (2)*.

Połączenia: »mało co« (1): bo w on czás iáko y dziř v Litwy był obyczay Zamki y Miářtá z drzewá budowáć/ dla czego znaków dawnořci řtárořytnych máło co w tych kráinách puřnocnych widzimy *StryjKron* 355.

»mało czego« (1): opuřřiřř máło częgo thu niepořořnego á zřęgo nábycia/ á mářř iuř Cyrograph á pewny řiřt od Páná tego ná wiele řzczęřřliwego á pořořnego zbyoru twoiego. *RejPos* 326.

»mało ... nie« = *niemało* [z *prefiksalnym czasownikiem intensywnym*] (1): A iż w tym podźzedł chytrze y oycá y brátá łwego/ tedy s tego pothym okrutnego morderłtwá máło łie nie námnożyło. *RejPos* 56v.

Wyrażenie: »mało słów« = *kilka słów* (o *krótkim tekście*) (1): iż opłokawłzy głowę kęfem wody/ á przyłóżywłzy máło łłow do te⁸⁰/ ma być człówek iáko z nowu národzony *RejPos* 32.

Szereg: »mniej (mało) a(l)bo więcej (wiele)« (3): Abowiem na tem nic nienależy/ iefli máło ieft grzechow takich łudźi/ abo wiele *MurzHist* G4; *Strum* P2; *KochOdpr* B2v.

α. W pytaniu retorycznym z domyślną odpowiedzią przeciwstawną: *nie dość?* [w tym: *czego* (28); *G pl* (19), *G sg* (9)] (29) : *RejRozpr* D3; *RejJóz* F7; *RejKup* o7, r7, x4v [2 r.]; *KromRozm I P*; *GroicPorzRej* C3v; *RejWiz* 25, 150, 183; *RejZwierz* 68v; *RejAp* 33v, 59; Nuż zálę w domku łobie miefzkáiąc táki pocźciwy łtaniczek/ ázałz máło rołkofzek łwych nadobnych pomiernie vzyć może? *RejZwierc* 32v, 62v, 111v, 187v; *BiałKaz* K4, K4v; áza máło słow [*An non pleraque verba*] okázuiących czyię wielką niecnotę/ ktore iednáko bywáią karáne/ iáko y łam wyłtępek kiedyby łię go dopułćili? *ModrzBaz* 81; O nienáłycone miłóci Bożey ferce/ małolił iuż był prac dla Chryłtuła podiał? *SkarŻyw* 355, 76; *PudłFr* 75; *PaprUp* L2v; *KolakCath* C3v.

mało z czego (1): A łnadz máło ták łtych przypraw ktorych by ku łzkodzie káždemu nienáłtrogili *RejPs* 93.

W połączeniu z *prefiksalnym czasownikiem intensywnym* (1): ázałz łie iuż oczy náłze máło thego ná páłhrzyły? *RejZwierc* 64.

W przeciwstawieniu: »więcej ... mało« (1): zał máło pomłty y dziś widzimy nád tákimi ózrálcy á márnótracámí łwiátá tego *RejZwierc* 194.

β. *Za mało, nie dość* (1) : wytrzęł od káżdego Ryby ná iednę kupę [...]. A iefliby baczył żeby máło z nich wytrząłł/ tedy możelz do tego przyłypác z Cébr drobu *Strum* Iv.

B. *Określa rozmiary przestrzenne* (190) :

a. O wymiarze liniowym (30) : A było tego Páńłtwá/ á mogę názwác Krolełtwá wzdłuz/ dźwiefćdźiefiád y pięć mil. A włzerz poczytáiąc z Morzem temu Páńłtwu przysłucháiącym máło có mniefy. *KwiatOpis* [D]v; *Strum* D2, I4v; *Oczko* 7v.

Szereg: »więcej albo mniej« = *około* (1): Stawek ná dobré Stáiiánié włzerz/ y wzdłuz/ wiefćcy álbo máło mniéy *Strum* P2.

α. *Niedaleko; w pionie: nisko; też: kawalek; paululum PolAnt, Vulg; pusillum PolAnt* (25) : Pierwłza drogá łwiebódnóci/ Ma naprzod łwoie ciężkóci: [...] Ale gdy niá máło poydzielz/ Głádká/ łatwiá zázwdy naydzielz *BierEz* F; *OpecŻyw* 140; *HistJóz* D2; *LibMal* 1544/79v; *MurzNT Mar* 1/19; I podniołwłzy obiémá rękómá kielich/ máło ku gorze ták dáley łfemrzelz. *KrowObr* 170; *RejZwierz* 37v; *BielKron* 414, 453v; á w iednę włthápiwłzy Pan/ kazał łie máło odwiełć od brzegu *RejPos* 174v; *RejZwierc* 24 [2 r.], 151; *BielSpr* 20v; *BudBib Cant* 3/4; A zmiefzywłzy łznurem náleżli łáżon dźwiefćciá/ á máło połtápiwłzy [*brevi autem distantes*] y zásię zmiefzywłzy/ náleżli łáżon piętnáłćie. *BudNT Act* 27/28; *Phil* C3; y cóż zołtác miáło/ Co iák z obłoku [tj. z *bardzo wysoka*] łpádłó/ ábo co mniéy máło? *GórnTroas* 71; *WujNT Mar* 14/35.

W charakterystycznych połączeniach: mało odciągnąć, odeść (6), odjechać, odstąpić (2), odwieźć, podnieść (się) (2), postąpić (2), pość, prześć, rozstąpić się, udać się, ujechać, ustąpić, wznieść się.

Połączenia: »mało co« [szyk 3 : 1] (4): Máló czo ten od Suderwie odiechał/ áli drudzy bieją wyścigając fie GórnDworz S6; SkarŻyw 134; KochTr 6; KochPhaen 9.

»nieco mało« = paululum PolAnt (2): Potym iádac Alexander vdał fie nieco máło w ftronę wchodu flońcá HistAl M3; BudBib 2.Reg 19/36.

b. O powierzchni (3) :

mało czego [G pl] (2): Tymże obyczáiem o Gáiach/ gdzie máło láfów [ubi paucae sunt sylvae JanStat 1113]/ ma bydz záchowano. SarnStat 669, 669.

W przeciwstawieniu: »mniej ... więcej« (1): Máią thez fwe dzierzáwy ná rolách według załugi/ niktoryz mniej/ niktoryz więcej BielSpr 50v.

c. O objętości ciał bezpostaciowych (157) : W ieden vrinał [...] nie ma być dwa razy przeftaiąc mokrzono/ ale iacy raz chocia będzie mało FalZioł V [1]v, III 6a, IV 35b, V 13v, 86; BielŻyw 67; GlabGad L, Ov; RejKup Lv, ee6v; RejWiz 167; RejFig Cc5v; Nie piyał nigdy winá/ iedno bárzo máło/ Y to nápoły z wodą RejZwierz 30v; Opráwił tedy Neemiafz mury Ierolimfkie [...] zá dwie lecie miefięcy czterzy/ máło iedzac y ípiąc BielKron 96v; Mącz 277c; Prot C3v; SienLek 4v, 17v, 22, 92; RejPos 80v; BielSpr 49; Oczko 6v, 22v; SkarŻyw 160; Trochę ie Fiedur/ piye bárzo máło KochSz C2; WisznTr 10; ActReg 155.

mało czego [w tym: G sg (81), G pl (5)] (86): PatKaz III 120 [2 r.]; wezmi foku boragowego mniej trochę niż poł kwarty FalZioł I 17b, I 6c, 12d, 15d, 18a, 21c (36); GlabGad E6, E8v, G8v; item pas szrebrny pozlocziłty wkthorym moze bicz dziewiancz grziwien albo mnyey albo wianczey szrebra MetrKor 62/171v; RejKup p6, r3; W gumnie też łomy máło y plew iuz nie sftáie RejWiz 12v, 12v; RejFig Cc4v; Profzę day mi wody máło nápic fie. BielKron 84, 31, 331; Exigue se habit frumentum die XXX. Przes trzidzieści dni máłofmy żytá mieli. Mącz 111a, 131a, 147c, 205d, 222d, 316b (9); Nowego Kfyęzycá niepuřzczać/ bo tedy w człowiecze wilkości máło. SienLek 36v, 27, 46, 105v, 109v; BielSat D4; HistLan C; To fie iuz ták ímáżą/ pieką/ że máłlá w gárcu ná drugą niedzielę bárzo máło zoftánie RejZwierz 59, 109; BielSpr 1v, 7; HistHel B2 [2 r.]; Strum N2, N2v; Oczko 25, 33; SkarŻyw 252, 356, 458, 496; ReszList 165; BielRozm 31; GostGosp 46; WujNT 253; SzarzRyt A2v, D2v.

mało cum inf (4): BierEz L2; BielŻyw 50; RejWiz 191; Ano ieść y prze támty/ było bárzo máło/ Temu práwie ná ízpicy/ nic fie nie doftáło. RejFig Dd.

mniej czym [= o ile] (1): Weźmi náśienia ślázowego/ ile chcefz/ połowicą mniej náśienia kopru włofkiego SienLek 109v.

W przeciwstawieniach: »więcej (wiele) (12), wielki (2), dosyć, szcudrze i obficie ... mniej (mało)« (15): BierEz L2; ale każdy s nich z ofobna ty wflytki dary dál/ a nie malo ale ífcudrze y obficie OpecŻyw 24v; MetrKor 57/120v, 59/282; FalZioł V 14; GlabGad G4, K6v; Będziecie wiele fiác/ á máło [parum] názbieraacie BibRadz Agg 1/6; Malignus ager, Niepłodna rola/ okóło którey roboty dofić á požitku máło. Mącz 205d, 460a; SienLek 41v, 42; HistLan C; iáko go [prochu] wiele

trzebá fypác do dział álbo hakownic/ kiedy dobry thedy mniej/ iefli fláby tedy więcej *BielSpr* 73; *SkarKazSej* 659b.

W charakterystycznych połączeniach: mało chleba (2), dżdża, kadzidla (2), kości (3), kruszców, krwie, lekarstwa (2), maści, mleka, moczu, octu, olej(k)u (3), papiru, piżma, pokarmu, poślada, pożytku, prochu, pszenice (2), słomy, soku (4), srebra (2), śniegu, urody (2), wilkości (3), wina, wodki, wodności, wody (11), ziarna, żolci, żywice; mało jeść (jadać, jedzący) (25), nabierać, nazbierać, pić (napić się, picia) (15), skosztować, trawić (2), użynać, warzyć; mało zosta(wa)ło (zostanie) (6); barzo mało (15); mało mniej; połowicą mniej, trochę (2).

Przysłowie: Gdyż z wielkiej burze oney mało śnadź dżdżá było. *HistLan* C.

Połączenia: »mało co« = *modicum quid Vulg* (4): *Leop Ioann* 6/7; *BielKron* 331; w ktorej [komorze] iufz mało co pszenice zoftáwáło *SkarŻyw* 496; *WujNT Ioann* 6/7.

»ledwie co mało« (1): Gdy raz czáfu głodu/ káplán ieden do niego o trochę oleiu pośláł: á śzáfárz powiedział/ iíf go ledwie co mało w íklenicy dla bráćiey zoftáło. on y tę trochę dáć ná iáłmużnę kazał. *SkarŻyw* 252.

»nie mniej« = *tyle samo* (2): Kmieć nie gorzým śprzeżáiem ma Pánu robić niż śobie: y nie mniej ma nábíeráć/ iedno ták iáko śobie. *GostGosp* 167, 32.

Szeregi: »mało, (albo) nic« (4): gdy [brzemienna] z trudnością miewa wody puźczanie á barzo śie pracuiącz mało wypuźcza albo nicz *FalZioł* V 32v; *RejFig* Dd; *Oczko* 25; *GostGosp* 46.

»rzadko i (albo) mało« (3): *Mącz* 346d; *RejZwierc* 6v; v ktorych [zakonników] mięślá niektorzy nie iádáiá/ iárzyń warzonych rzadko y máło *ReszList* 165.

»mniej albo więcej« = *około [zawsze z liczebnikiem] [szyk 2 : 1] (3): MetrKor* 62/171v; Chus sive Choa, Faská álbo naczynie ku czerpániu/ Wiádro/ Też Miárá około dwu gárcu winá mniej álbo więcej. *Mącz* 52c, 63b.

»(nic) mniej (mało) ani (albo) więcej (wiele)« [szyk 5 : 2] (7): tych wśzytkich zioł po garźci bierz (wśzytkich pod iedną miarą) chczefzli więcej albo mniej. *FalZioł* V 113; Wdzięczny iefť śen człowiekowi pracuiácemu/ chocia mało álbo wiele ie [sive parum, sive multum comedat] *Leop Eccle* 5/11; *BielKron* 80v; *SienLek* 10; *Oczko* 15v; *GostGosp* 78, 124. [Ponadto w przeciwstawieniach 6 r.].

α. *W pytaniu retorycznym z domyślną odpowiedzią przeciwstawną: nie dość?* [czego] (2) : Máłoli było kámienia z ktorego śobie Pan Bog śynów Abráháimowych náczyniń/ y lud śobie ku czći śwoiey ítworzyć mogł y záwždy może? *SkarŻyw* 26; *SkarKaz* 41a.

β. *Za mało, nie dość* (7) :

mało czego (4): Perz/ kędy śłomy máło/ [...] w głód bydłu śie zydzie *GostGosp* 68, 82; *KochPij* C4v. *Cf mało na kogo czego.*

mało komu cum N (1): Malo mu na ieden raz wśzytki roczne śnopy *KochSat* A4v.

mało na kogo [= aby użyć przeciw komu] czego (1): Máłó tho ná mego páná złotá/ przydam go ia więcej *BielKron* 352.

mało na co (1): KVchmiśtrz śzedł páná pytać/ co będzie wieczerał/ Pan rzekł/ gówno zyedzże ie/ bo śie w ten czás gniewáł. Ten rzekł/ toć ná półmifek pewno będzie máło/ Gdyby go połowicá/ tám w kuchni zoftáło. *RejFig* Bb5.

mało w czym (1): A gdy już nie miał [oracz] czym żyw być Iął sie owiec iteż koz bić: Ale gdy w tym było mało/ Y wołom sie też doftało *BierEz* I3v.

W przeciwstawieniu: »mało ... więcej« (1): *BielKron* 352 *cf* *mało na kogo czego*.

Przysłowie: Iáko mówią/ poftawy dofyć/ wątku mało. *KochPij* C4v.

γ. »namniej« = *choć trochę* [czego] (1) : Iż ktorzybykolwiek namniey tego winá fkoftowali/ áby fobie wietzny żywot záflużyli. *KrowObr* 98.

δ. *O dowolnych ilościach rozmieszczonych rzadko w czasie*: *rzadko* [czego] (1) : Mięfo wfzelkie iedzą okrom świnkiego iáko Zydowie/ Ryb mało iedzą *BielSpr* 54.

C. *Określa długość czasu* (256) : krotko fye ia odpráwię: bo iáko widzę mało mi zoftawiałz ku rzeczy moiey *OrzRozm* Q2; *SienLek* 10v.

mało czego (4): iáko sie rozżarzyły chęci á prágnienia máiętności/ ták/ że choć żywotá y drogi przed fobą mało máią/ [...] ledwie sie czáfem w Indyach á w światach nowych zoftawiaią. *GostGospSieb* +2v. *Cf Wyrażenie*.

Połączenie: »nie mniej, mniej ... nie« = *non minus Vulg* (1 : 1): á było wfzytkiego ludu ku walce godnego/ ktorým mniey dwudzyestu lat nie było/ fześć set tyfięcy y trzy tyfiące y pięć set y pięćdziefiat *BielKron* 39v; Wdowá niech będzie obierána nie mniey niżli w fześćidzieśiat lat *WujNT* 1.Tim 5/9.

Zwrot: »mało czasu mieć« (1): *Excludi tempore, aut temporibus spatiis, Máło czáfu mieć. Mącz* 56c.

Wyrażenie: »mało czasu« [szyk 2 : 1] (3): *RejZwierz* 3v; á on ich prosił: áby mu mało czáfu do modlitwy wżyczyli. *SkarŻyw* 403. *Cf Zwrot*.

a. *Krótko, chwilę; na krótko, na chwilę; paululum Vulg, PolAnt, Cn; exiguum, pusillum Vulg, Cn; parumper, paulo Mącz, Cn; non dudum, parum Mącz; aliquandiu, aliquantisper, brevi, exiguo, parum diu, paulisper, paulum, tantisper Cn* (247) : *BierEz* D2v; *OpecŻyw* 100; ty prochi warz w oliwie zgodzinę albo mniey *FalZioł* I 76c, V 87v; *BielŻyw* 142; *GlabGad* Lv, L3; *RejJóz* D6v, D7v, O5v; *RejKup* d8, e8, f7, h6, O, p2v; *Diar* 42; *KrowObr* 174; *RejWiz* 20v, 42v, 85v, 106; Iákie fye teraz złości w Polfcze y błędy dzieią/ chćiey W. M. obáczyć mało *OrzList* h; *BibRadz* I 451b *marg*; Radził tedy Moizefz z Aaronem áby iefzcze mało mieli círpliwość/ áz sie Pan Bog zmiłue według obietnice fwoiey. *BielKron* 29, 63v, 211, 217, 255, 414, 442 [2 r.], 458v; *Mącz* 236a, 258c; *LeovPrzep* E; *RejAp* 172v; *HistRzym* 9v, 41v; odpoczyń mało w tym nędznym przybytku moim. *RejPos* 138, 27; *RejZwierz* 142, 153v; *BudBib Ruth* 2/7; Tyśiac lat/ o niezmiernony/ Z twoią wiecznością złożony/ Mniey niż dzień wczorayfzy waży/ Mniey niż chwilá nocný ftraży. *KochPs* 136; *SkarŻyw* 74, 118, 581; Gołćiu/ fłuchay méy rády/ ftaćp mało do dworu *KochFr* 77; Táki fye biédný Europie doftało/ Ieno że wołu chćiałá przyśieść mało *KochPieś* 7, 22; *ZawJeft* 14; *ActReg* 171; *SarnStat* 656; *SkarKaz* 120b; *KlonWor* 43; *PudłDydo* B2v, B4v. [*Cf B.c. BielKron* 96v, *WisznTr* 10.]

mało po czym (17): *Non ita multo post. Máło potym czáfie. Mącz* 249d. *Cf* »mało po tym«.

mało przed kim, przed czym (69): *FalZioł* V 19a; *KromRozm II* o2v; *GliczKsiąż* B6; HERkules był mało przed krolem Saulem w Grecyey *BielKron* 62, 62, 326v; *Non dudum ante lucem, Máło przed*

dniem. *Mącz* 97b, 424d, 425a; *OrzQuin* Rv; *RejPos* 308; *KochOdpr* D2v; *JanNKar* D3v, E. *Cf* »mało przed tym«.

W połączeniu z przymiotnikiem utworzonym od wyrażenia przymkowego (1): Sublucanus, Mało przeddzienny/ nad świtaniem. *Mącz* 201c.

W połączeniu z prefiksalnymi czasownikami intensywnymi [w tym z przedrostkami: po- (77), prze- (5)] (82): Niechay tu máło przeleżę *BierEz* R2v, A4, D3, M3; *OpecŻyw* 49; *ForCnR* C2v; *FalZioł* I 60d, V 69; *BielŻyw* 93; *RejPs* 72v; *RejRozpr* Av; *RejJóz* B, B8, D7v, E7v, F5, M2, P5; *RejKup* d8, ee5v; *MurzHist* D2v; A gdy tám pobędę máło/ Powiem co fie będzie zdáło *BielKom* G4v, F6, F6v; Włkoczyło mi zá trzewik łzpetne Iáłzczorczyłko/ Powierciawłzy fie máło/ y zálie wypáđło *RejWiz* 110, 28v, 131v, 159, 164; *Leop Prov* 6/10 [2 r.], *Eccli* 6/20; *KochZuz* A2, A4; *RejFig* Dd5; *RejZwierz* 30v, 31, 51v, 57v; *OrzRozm* Bv; *BielKron* 53v, 219v, 237v, 252v, 319v, 324v; *KwiatKsiąż* L; Mane, aliquid fiet cibi, Potrway máło áż fie co przigotuye yeść. *Mącz* 128a, 190a, 282b [2 r.], 284c; *OrzQuin* R2v; *RejAp* 70v, 178v; *HistRzym* 77; *RejPos* 6, 22, 170, 248; Zebych też kiedy v niey mogł pomiełzkáć máło. *HistLan* C4v, D3; *RejZwierc* 40, 84, 92v, 106, 175 (8); *HistHel* C4v; *CzechRozm* 61v; *SkarŻyw* 29; *KochTr* 20; *MWilKHist* D2v; A dużá łobie niech pobuia máło. *KochFr* 56; *KochPieś* 18; *ZawJeft* 46; *WitosŁut* A3; *CzahTr* L; *GosłCast* 56; *KlonWor* 43.

W przeciwstawieniach: »mało ... długo (2), wiecznie, więcyj, więtzy« (4): Iako téłz i przedeśmiercią iefli niedłuzyi niłz cały mieśiáć/ tedy niemniéi ale więcyi niłz přes dwadzieścia dni nieiáđł nić *MurzHist* D4v; Trwálicie dłužey dzyeći/ iuż dotrwaycie máło *RejZwierz* 137v; iáko ten bogacź/ ktory máło vżywłzy krotochwile łwey/ tu/ iáko łłyszylz/ ma być wiecznie w piekle pogrzebion *RejPos* 165; *RejZwierc* 40.

W charakterystycznych połączeniach: *mało* (po)cz(e)kać (doczekać) (24), dać pokoj (2), mieć cierpliwość (2), obaczyć, obumrzeć, odesć, na stronę odłożyć, odpoczynąć (3), pobujac, pobyc (2), poczytać, podrzemać, pofrasować się, pokwitnąć, pomieszkać (przemieszkać) (3), pomilczec (2), pomowić (przemowić) (2), pomyslić, popracować, postać (13), pość (3), potrzymać, pouczyć się, powarzyć, przebywać, przecierpieć (ścierpieć) (2), przedłużyć czasu, przeleżec, przestać, przysieść, (po)siedzieć (3), (po-, prze)słuchać (14), sprawować, stanąć (zastanowić się) (3), (u)stępić (3), sypiac ((po)spać, śpiący) (10), (po-, prze-, do-, ze)trwać (15), uspić, uży(wa)ć (2), weźrzeć, wspominać, wynieść, wysieść, wytchnąć, zaniechać się, zawiercieć się (powiercieć się) (3), zostać (2); *mało przed dniem* (2), *przed przyjechaniem*, *przed śmiercią* (5), *przed złączeniem*; *mało przeddzienny*; *barzo mało* (3).

Połączenia: »mało co« = *paululum Vulg* (19): o thym ich zuchwałłtwe á lotrołtwe nikt nie vmye lepyey powyedzyeć/ yáko yeden Rurał poprołty/ ktori yáko mowya w ogroycu máło co przebywał. *GliczKsiąż* H7v, B6; *Leop Prov* 6/10 [3 r.]; *BielKron* 305v; By byli ci połłowie Włodzimierzowi máło co przedtym do Grecyey przyiácháli *SkarJedn* 227; *SkarŻyw* 29; *StryjKron* 270, 497, 717; *ReszList* 170 [2 r.]; *LatHar* 534, 710; *JanNKar* D3v, E; *SarnStat* 10, 941.

»mało coś« (1): máło coś potim záćmi łye Słóńce *LeovPrzep* E3v.

»kęs mało« (1): A iefliże kęs máło pokwitnie/ pátrzayże długo li trwáć będzie *RejZwierc* 40.

»mniej niżli nic« (1): Látá moiéy śmiertelności/ Mniéy niżli nic ku wieczności. *KochPs* 57.

»trochę mało« (1): Poczkayciefz trochę mało áż mię mdłósz ominie *RejJóz* P5.

»mało po tym« = *haud ita multo post, non multo postquam, paulo mox a. post, post haud multo* *Mącz*; *post pusillum Vulg* [szyk 15 : 1] (16): *BierEz* D, F4; *KrowObr* 135; *Mącz* 181a, 236b, 285a [2 r.], 314c; *LeovPrzep* E3v; *SkarŻyw* 58; *StryjKron* 437; *Máło* potym poły fwe do Kámmy połłał *KochWz* 138; *ReszList* 170 [2 r.]; *LatHar* 710; *WujNT Matth* 26/73.

»mało przed tym« = *paucis ante diebus JanStat, JanPrzyw; modo, novissime, paulo ante Mącz* [szyk 50 : 5] (55): *BierEz* F; *mało* przed tim [*Praeterea*] vrodzło [!] fie było iedno, dciecię [!] w Krakowie *MiechGlab* 33; *RejPs* 116, 124; *KromRozm II* g; *KromRozm III* P8v; *LibMal* 1554/184; *Diar* 68; *KrowObr* 198v; *Abowiem* przed tym máło vciekł fie był do niego o pomoc przeciw krolikowi iednemu fyn iey *BielKron* 126v, 236v, 305v, 306, 306v, 307, 336, 410; *Mącz* 227d [2 r.], 245b, 251d [2 r.], 285a; *Máło* przed tym/ á niżlim tu do was przyzedł/ oddané mi fą z Kráková Lífy *OrzQuin* H2v, X2v; *RejAp* 77; *RejPos* 81v, 212v, 230, 250v, [279] (10); *RejPosWiecz*² 90v; *RejZwierc* 25v; *RejPosWstaw* [41⁴]v; *SkarJedn* 227 [2 r.]; *SkarŻyw* 171, 187, 291, 304; *StryjKron* 270, 567, 592, 717; *NiemObr* 140; *KochPieś* 3; *LatHar* 534; *SarnStat* 10, 941; *SkarKaz* 122a.

Szeregi: »mało abo na mały czas« (1): *Adhuc modicum, lumen in vobis est*. To ieft/ iefzcze (nie mále światło/ ále) máło/ ábo ná mały czás światło ieft z námi. *WujNT* 358.

»rzadko i mało« (1): *Bo zábije kto oycá dziatkam fmetnym/ tho iuz onego zábithego áni onych dziatek rzadko y bárzo máło wfpomináią* *RejZwierc* 148.

»tak wiele albo mniej« (1): *A iefli dni trzydzieści siedziéc będzie/ że tego chorobá potrzebę pokaże/ wyśiadáiąc z przodku godzin ná dzień trzy/ á pomnażáiąc aż do fześci/ półtorá ftá to przynieśie [...]. A iżby tak wielé/ álbo mniéy/ siedziéc miał/ chorobá [...] pokaże* *Oczko* 27v.

α. *W funkcji równoważnika zdania [zawsze: mało ... a]* (7) : *Goski* A8v; *RejAp* 62; *máło* á nie wyrzycie mię/ á máło záfie/ á oglądacie mię. *RejPos* 126v, 126v [2 r.]; *Názow* imię iego Izrehelem/ bo iefzcze máło [*paululum*]/ á náviedzę krwie Izrehelskie wdomu Iehuowem *BudBib Os* 1/4.

β. *W pytaniu retorycznym z domyślną odpowiedzią przeciwstawną: nie dość?* (2) : *Oto iuz dzis trzeci dzień iakos fie gorzko rozłączył flemną. A zá moy mily fynu malotz fie widzi/ ijż wczora ij przed dniem wczorayfym/ dlá twé męki byl mi dzień wielmi dlugi nędze ij fmutku pelny* *OpecŻyw* 164; *RejWiz* 159.

γ. *Za mało, nie dość [komu cum inf]* (1) : *ktorem [tj. prokuratorom]* do iedney Caufi máło cały dzień ieft mowić. *OrzRozm* V.

b. *Wcześniej, prędziej* (1) : *Minus tribus septimanis absolvit, Mniej niżli zá trzy tygodnie dokonał.* *Mącz* 222d.

D. *Określa długość tekstu* (81) : *Malo* otym wpiłmie mamy Czo wiathyky czytamy. *RejKup* 18; *KochSat* B3.

mało czego (5): *RejZwierc* A3; *O* tego żywoćie piłmá máło/ ále táiemnić wiele *SkarŻyw* 241; *CzechEp* 266 [2 r.]; *GórnRozm* M4.

W przeciwstawieniu: »mało (mniej) ... wiele (więcej)« (2): *SkarŻyw* 241; *Otoż* gdyby Pánowie połłowie przy Krolu siedzieli [...]/ mniéyby mowy było/ á fikutku więcej. *GórnRozm* M4.

W charakterystycznych połączeniach: mało mowy, pisma (pisania) (3); *mało przydać*.

α. W pytaniu retorycznym z domyślną odpowiedzią przeciwstawną: *nie dość?* (3) : *MWilkHist* K2; Toć ich Ewangelia/ gdzie co błędom ich szkodzi/ wyrzucić z Ewangeliey. Aza to iednym księgom wczynili/ mało z Bibliey wymiatali *SkarKaz* 382a.

mało czego (1): Załz małz o tym history albo piłmá mało. *RejWiz* 131.

a. *Krótko* (71) : *KlerPow* 3; *BielŻyw* 47, 50; *GroicPorz* B4v; *Leop* *B4v; *RejZwierz* 70v; *OrzRozm* Q2 [2 r.]; *KwiatKsiąż* C2v; Parce uti verbis, Máło mówić. *Mącz* 277c, 173b, 222d, 307a; á iż iáko tu łyfyłz/ mało mowiemy o cieie y o doległosciach iego/ bochmy to iuz pániej fortunie poruczyli *RejZwierz* 127v; *KochMon* 26; *ActReg* 71; Pindarus też bárzo chwalił Epáminondá Thebáńkiego/ ktory będąc biegly w mowie/ mało iednák mowił. *Phil* G.

mało przed czym (13): MAło przed tą dzisieyşą Ewányelią niżey nápişaná/ tenże Ewányeliřá Lukář s. piřze *RejPos* 220v; *RejPosWstaw* 21v. Cf »mało przed tym«.

W przeciwstawieniach: »mało (mniej) ... wiele (więcej) (13), szerzej« (14): *BielŻyw* 35, 98; *RejKup* h8v; *RejFig* Ccv; *RejZwierz* 133v; *KwiatKsiąż* K4v; Máło powiem/ nie trzeba wiele łow mądreemu. *Prot* Dv; że fie mało mowił/ powiem teraz nieco řzerzey *GórńDworz* G2v, B4, I5v; *RejPos* 202v; *BudNT* przedm b2 [2 r.]; *SkarŻyw* A2.

W charakterystycznych połączeniach: *mało czyść, mówić (powiedzieć) (33), odpowiadać, (na)pişać (4), spominać; barzo mało; daleko mniej, nierowno.*

Przysłowia: *SeklKat* I3v, x3; że lepiej milczeć/ niżli mało piřać. *Leop* *B4v.

Słyřz wiele mało mow *BielŻyw* 35, 98; *RejZwierz* 133v.

lepiej co mało mowi wiele czyni *RejFig* Ccv.

Połączenia: »mało co« (7): *KuczbKat* 200; *RejPosWstaw* 21v; Máło co piřano (nieřtety) tę trochę powiem co było. *SkarŻyw* 583; *ReszPrz* 56; *LatHar* 257 [2 r.], 379.

»mało po tym« = *post paulum Mącz* (9): *KromRozm I* H2v; *KromRozm II* cv; *KrowObr* 232v; *Mącz* 285a; *RejAp* 78v; *KuczbKat* 200; *ReszPrz* 56; ktorego mało co potym Prorok do zábitego pářterzá przyrownáł *LatHar* 257, 257.

»mało przed tym« (11): *KromRozm III* K4v; *RejWiz* 129; *GrzepGeom* P2v; *RejPos* 170, 242v, [323]; iákořmy iuz mało przed tym zmiánkę wczynili *KuczbKat* 305; *RejZwierz* 49, 68v, 96v; *LatHar* 379.

Szeregi: »(abo) mało, a(l)bo nic« [szyk 5 : 3] (8): *FalZioł* V 32v; Wyele ich teraz mowi o łámyim odpulřczenyu grzechow/ A o pokućye nic/ álbo mało *KromRozm I* I2; *KromRozm II* d4; *GórńDworz* E8v, Cc5v, Cc7v; *RejPos* 227; *CzechRozm* 25v.

»mniej, więcej« (1): nikt mniey nie mowi/ nikth więcej nie płáče/ iáko ten kto ták miłuię. *GórńDworz* L12.

»(abo) więcej, (abo) mniej« [szyk 3 : 1] (4): że iednym poyřzeniem wnet obaczyřz/ kędy w Graeckim ięřt co ináczey/ ábo kędy ięřt co więcej/ ábo mniey/ niżli w Láćińřkim. *WujNT* przedm 16, przedm 16, 24, 29.

α. W pytaniu retorycznym z domyślną odpowiedzią przeciwstawną: *nie dość?* (1) : Bo też zálię łyřhamy o złych/ iáko ie poddáni truli/ iáko ie márnie s pańřtw wyganiáli/ potáiemnie zábijáli/ ázaby fie tu o tym mało nápiřać mogłó. *RejZwierz* 45.

E. Określa pojęcia matematyczne: arytmetyczne (tu: o dacie i sumie pieniężnej w działaniu matematycznym) i geometryczne (tu: o kątach) (5) :

mało czego (2): Iełtli czo oftanie złotych mniej niż dzielnik tedy ie obroć na groźze *KłosAlg* E4v, F.

Szeregi: »(albo) więcej, albo mniej« (2): tedyc tá Linia profta/ do drugiey proftéy przytykaiąc/ czynilaby albo więcej/ albo mniej niż dwa kąty profté/ co być nie może. *GrzepGeom* G3v, Gv.

»mniej abo więcej« = *około* (1): Roku od początku światá/ 5199. według Graekow: ále według textu Zydowskiego/ około roku cztery tyśiącznego/ máło co mniej ábo więcej *WujNT* 200.

F. Określa wartość materialną; *parum PolAnt*, *Mącz*, *Modrz*; *exiguum (exigua)*, *modicum Vulg* (115) : *BierEz* B3, O2; *BielŻyw* 53 [2 r.], 93, 144; *RejRozpr* E; *RejWiz* 68v; *Leop* 1.Cor 8/8; *RejFig* Ee2v; Ale iuż ludzye co dáley to niedbáli ná odpusty/ przeto máło było w íkrzyni. *BielKron* 416v; *Exigue sumptum facere*, Máło náložyc/ Skępic/ Máło wydawác. *Mącz* 110d; Iż themu co ma będzie iefzcze przydano/ á themu co máło ma y tho máło będzie odieto od niego. *RejAp* 40v; *RejPos* 113v; *BielSat* C3; *RejZwierc* 20 *marg*, 114, Aaa4; *ModrzBaz* 124v; Co gdy odemnie wlyfzał: dopieroż hoynieyfzą ręką rozdawác poczáz: ífz mi bárzo máło po iego śmierci zoftáło. *SkarŻyw* 103; *KochMRot* Bv; *ReszList* 170 [2 r.]; *BielRozm* 19; *GórnRozm* H, Hv *marg*; *ActReg* 87, 96; *GrabowSet* V3; *SkarKaz* 579a; *CiekPotr* 88; *SkarKazSej* 666b.

mało czego [w tym: *G pl* (9), *G sg* (9), *G pl a. sg* (1)] (19): A ktorzy miełfczanie albo kupczy mny maią thich maięthnofczy wmięfcziech, y wmięfteczkach poľpolu bendą ízaczowanę *ConPiotr* 31; Y za zboże napoły mniej piędzy dacie *RejJóz* N5; *LibLeg* 11/11, 154v; *LibMal* 1548/146v; *RejKup* 17; *RejFig* Cc8; Wiedząc że tu bogáctwá v nas bárzo máło *RejZwierz* 12v, 101; bo w Czechách Krol máło ma dochodu *BielKron* 327v; *Prot* A3, Bv; *BielSat* C3; *ModrzBaz* 123; Day ráczéy miłość/ á chocia mniej złotá. *KochFr* 61; *BielRozm* 19; *GórnRozm* Cv [2 r.]; A kiedy mniej ízkody niżli kóp dżeięć/ tedy áktor [...] dowód czynić będzie powinien. *SarnStat* 1160.

W połączeniu z przyimkiem (3): Iż y tym ktorzy íe máło o czo ítháraia/ Pan dofyć wlytkyego dáye. *LubPs* cc6 *marg*; *GostGosp* 2; Dawna to tedy *barbaries* w prawkách pułnocnych zoftála/ o kope ábo iefzcze mniej dáć obieśc. *PowodPr* 79.

W przeciwstawieniach: »wiele (więcej, nawięcej) (18), dosyc (2), nazbyt (2), hojnie, rowno, siła, wielki ... mało (mniej)« (26): Kto mniej ma/ nawięcey íię wydawa. *BierEz* L4v; *BielŻyw* 49; A dobrze íye im wodziło: Mnyey máyác/ przedíye wlyfłkyego dofyć bywáło. *KromRozm III* K6v; A to zbyeráyc máło do wylkyego/ troche do wyetłfego/ áz zbyerze y zápomoże íe w kupie á wprzet yáki dobri *GliczKsiąż* M8v; *LubPs* cc6 *marg*; Bo więc iuż tám íromotá kiedy kto da máło/ Bo trzeba áby wlytким rowno íe doftáło. *RejWiz* 19; *Leop Tob* 4/9 [2 r.]; *UstPraw* C; *BibRadz* Agg 1/9; *BielKron* 300v; *Prot* A3, Bv, D3; *RejPos* [310]v; *HistLan* E4; *RejZwierc* 97v; *BudBib Eccli* 20/15; *GostGosp* 2 [2 r.]; *KolakCath* C3v; Ktory wiele názbierał, nie miał názyb: á kto máło; nie miał mniej. *WujNT* 2.Cor 8/15; *SarnStat* 80; *SkarKaz* 549a; íą iedni ktorzy íilá máia; A drudzy záíę máło *CiekPotr* 64.

W charakterystycznych połączeniach: *mało bogactwa, dochodu, majątności, państwa, piędzy* (5), *posiadłosci, pożytku, szkody* (2), *złota* (2); *mało brać, da(wa)ć* (15), *donieść, dostawać, mie(wa)ć* (22), *nałożyć* (2), *nazbierać, trzeba (potrzebować)* (3), *udzielać, winien, wyda(wa)ć* (2), *wziąć* (2), *zostawić* (2), *żądać, życzyć; mało zostało; barzo mało* (9), *tak* (2); *na poły mniej*.

Przysłowie: Sera in fundo parsimonia, Proverbium, Nie wczás ten skąpic poczina/ który fie gdy máło ná dne ofzczymia. *Mącz* 140b.

Połączenia: »mało co« (2): *LubPs* cc6 marg; bo tym ípofobem/ nicby Królówi niezoftało: żółdemby téż máło co dáli *OrzJan* 60.

»nieco mało« (1): Alye dal nyeczó malo náfchem póllom w racze thego Vfpomozenya. *LibLeg* 11/154v.

»mniej niż nic« (1): Cui minus nihilo est, Który mnief ma niż nic. *Mącz* 247a.

»nie mniej« = *tyle samo* (2): *GroicPorz* dd2v; Convenit inter eos ratio accepti et expensi, Zgadza fie fum^m a wzięcia s fum^m ą wydawania poráchowáli fie/ nie mnief fie wydáło yako y wzięło. *Mącz* 481c.

Szeregi: »(abo) mało, (a(1)bo i, a snadź) nic« [szyk 6 : 4] (10): *HistLan* Cv, E2; wftytcy rozno íeżdzą po wsiách y po miáfteczkách: bárzo máło álbo nic niedawfy [vel maligno, vel nullo dato precio] biorą co fie im podoba *ModrzBaz* 117v, 116v; *PudłFr* 20; *GórnRozm* Cv [2 r.]; *OrzJan* 60; *PowodPr* 63; *CiekPotr* 64.

»bądź (tak) wiele, bądź (jako i) mało« (2): *PudłFr* 22; Na ktory fkarb Rzeczypołp: íeiliby ktokolwiek [...] fie rzucił/ y z niego/ bądź wiele/ bądź máło wzięł/ bez *consensu* cáley Rzeczypołp: ná Seymie/ tedy táki *ipfo facto infamis* być ma *VotSzl* Ev.

»mniej albo więcej« = *około* (1): Cum autem de re numaria loquimur Mina Graecorum Valet, Około pułtrzeciánaftá Rínskiefgo złotefgo/ około pułczwártánaftá złotefgo polskiefgo/ Dźiefięci koron Fráncuskiefch á czerwonych węgierskiefch złotych ósmi mnief álbo więcej. *Mącz* 222a.

α. *W pytaniu retorycznym z domyslną odpowiedzią przeciwstawną: nie dość?* (1) : To íuż íkrzynie wytrząfay záftáwiay klenoty/ Azác wiefc máło wyydzye ná tákie kłopoty. *RejWiz* 69v.

β. *Za mało, nie dość* (6) :

mało komu (1): Lecz predsię [!] człowiefcza Wfzyftká o tym piecza/ Aby ku złotu złotá przybywáło: Bo by nawiefcéy/ łákomému máło. *KochPieś* 6.

mało na co (1): Bowiem ná ty íey figle záwždy bywa máło. *RejWiz* 28.

mało na czym (1): Íż ná moiefy odpráwief widzi fie wam máło. *HistLan* Bv.

cum N (3): Komu fie fwe máło widzi/ Cudzefgo fie brác nie wftydzi *BierEz* K3v. *Cf mało na kogo cum N*.

mało na kogo cum N (2): *RejZwierc* 98v; ííláby Pánief piefniędzy potrzeba/ á myfmy vbodzy/ y dwieście złotych máłoby ná ten lud *SkarŻyw* 384.

W przeciwstawieniach: »wiele (nawiefcej) (2), síła ... mało« (3): Antygon powiefdział íż to wiele ná kuglarzá. Kuglarz powiefdział záfię íákoby ná pófmiefch/ káżífz mi dáć grofz. Antygon powiefdział íż też tho lepak máło ná krolá. *RejZwierc* 98v; *SkarŻyw* 384; *KochPieś* 6.

a. *Nisko; tanio; parvi, paululo, viliter* *Mącz* (15) : *MurzNT* 16 marg; A íełli by rzecz krádziona mnief niż trzy złote wáżyłá/ [...] v Prągi ma być bit *GroicPorz* kk; Vilissime constat, Bárzo máło kółztuye. *Mącz* 496c, 222d, 453a.

mniej czym [= o ile] (1): Minoris constat dimidio, Połowicą mnief wáży. *Mącz* 418a.

W połączeniu z przyimkiem (4): o co chcełz/ o dwa groślá rzekł Gáłas/ odpowedyzał Obyes/ nychcę o ták málo *GliczKsiąż* I; qui minore summa censi erant, Którzy ná mniefy łzacowáni byli. *Mącz* 56a, 307a; *BudBib Eccli* 20/12.

W przeciwstawieniach: »mało (mniej) ... wiele (więcej) (2), najdrożej, sowicie« (4): Si nequeas paululo, at quanti queas, Yelli nie możefz málo/ yednák yákokolwiek naydrożey możefz. *Mącz* 440c; *RejZwierc* 95; *BudBib Eccli* 20/12; Quádránt ważył málo co więcej, niżli dwa náłze drobne piéniążki: mniefy niżli kwartnik. *WujNT* 170 marg.

W charakterystycznych połączeniach: *mało kosztować* (3), *ważyć* (*ważący*) (5); *barzo mało* (2); *mało mniej, nierowno, połowicą*.

Szeregi: »(barzo) mało a(1)bo nic« (2): Są też drugie dobrodzieyftwá co nas bárzo málo ábo nic nie kofztuią/ á wždy fie nam łowicie oddawáią. *RejZwierc* 95, 186.

»mniej albo taniej« (1): Pluris dimidio addicitur, Zá mniefy álbo taniefy puścza niżli zá połowicę. *Mącz* 307a.

»mniej albo więcej« = *około* (1): Obolus, Mińca/ álbo piéniądz mniefy álbo więcej niżli náłze pułgrośzá ważáci. *Mącz* 257a.

G. Określá częśtość: *rzadko* [niekiedy z elementem: *krótco, lekko itp.*] (15) : A tak przez ony puśczé/ bory/ lafy/ oftré góry/ wednie ij wnocy ijdątz málo odpoczywaiątz/ przyłłi do ziemie żydowłkié. *OpecŻyw* 30v; *GlabGad* G4v; *BielKron* 359v; Ná ty Pręty kopáné Miernicy náłzy málo liczą/ ále máią infzé Pręty więtzé/ dla łacnieyśzého zliczenia. *GrzepGeom* I3v; A s Polłki też iáko żyw zá żadną gránicę nie wyiechał/ chybá w kłiefctwie Litewłkim bywał y to bárzo málo. *RejZwierc* Aaa, 61v; *SkarŻyw* 312; Y dla tego dáleko ták mniefy *Actiy* ładowych/ niżli v was. Wpráwdzie też obyćzáie támećne łą tego przyczyną/ iż fie ták ludzie mniefy práwuią. *GórnRozm* F3; X málo vziwamy: richley miałto niego/ ks *JanNKarKoch* F4; *PowodPr* 59.

W przeciwstawieniach: »mało ... częśto, wszystko [= *ciagle*]« (2): Málo łpiewa włłytko dzwoni *RejRozpr* A2v; Częśto quefumus proznuie Oremus málo prácuie *RejRozpr* B4v.

W charakterystycznych połączeniach: *mało bywać* [gdzie], *czynić wolnym*, *liczyć*, *odchodzić*, *odpoczywać*, *poznawać*, *pracować*, *prawować się*, *przestawać*, *przywozić*, *śmiać się*, *śpiewać*, *na świat się ukazować*, *używać*, *widąć*.

Połączenie: »mało kiedy« (2): *MurzHist* E3v; przepuściłes ná mié boleści/ á málo kiedy czynifz mié wolną od nich *SiebRozmysł* E4.

Szereg: »nieczęśto i owšem málo« (1): Kto nieczęśto fie łmieie y owłzem barzo málo, bywa człowiek mądry *GlabGad* O4.

H. Określá wagę (1) : Obaczą ifz málo ważył/ á druga łtroná gdzie grzechy były/ rułżyć fie nie mogłá. *SkarŻyw* 98.

2. Określá wielkości niemierzalne (co do ilości, stopnia lub wartości); *non multum* *Mącz* (1661) : *GlabGad* N8; *RejWiz* 99; W mieściech/ Lud cudnieyłzy/ iż rołkofzniefy żywą/ á mniefy/ álbo nieták ciężko robią. *SienLek* 30v; *RejPos* 337; *ModrzBaz* 9; A nie mow nikt/ żeby málo dla Chryłtuśa opuścił. *SkarŻyw* 596; włzákże ieden mniefy záwždy widzi y rozumie/ niż wiele záraz pátrzących y mądrych *CzechEp* 19, 77; *CzahTr* H3.

mało czego [G sg] (26): *GlabGad* I5; *KromRozm III* Hv; *SienLek* 31; *GórnDworz* S3v; *HistLan* B2, F5; *KuczbKat* 100; Przytym też y to niemniey dziwu ma [*non minorem habet admirationem*] w łobie *ModrzBaz* 102, 9v, 56, 107v; *KochOdpr* B2v; *Oczko* 2, 24; Bo mniey w łtárości co dzień mocy czuie. *KochFr* 50; Nigdziéy mieyfca mniey hárdości Nie naydziełz/ iáko w miłości *KochPieś* 24; ále mniey złego/ mieć iednego Tyranná niż włyftkich. *GórnRozm* C2v; Którzy z mądrością swoią górę wylataią/ Ci iéy/ iákom obaczył/ namniey podczas máią. *ZawJeft* 34; *GórnTroas* 27; *GrabowSet* B2v, Q2; *OrzJan* 47; *RybGęśli* C4; KToby fię chciał przypátrzyć pilnie świátu temu/ Może go wnet przyrownác kwiátu odmiennemu Ktory poránu telko ma máło piękności *CzahTr* C4; *GosłCast* 31; *SkarKazSej* 705a.

W przeciwstawieniach: »mniej (mało, na(j)mniej) ... więcej (wiele, nawięcej) (9), najbarziej, nad liczbę piasku morskiego, siła, wszytki krolestwa świata tego« (13): *GlabGad* I5; *KromRozm III* Hv; komum nawięcey życzył/ then mnie namniey oddał *BielKron* 315; *SienLek* 31; Ale the żárthy naybárziesy chwałą/ w ktorzych ieft naymniey łprofności/ y obrázy/ á naywięcey miłterstwá *GórnDworz* S3v; *HistRzym* 97v; *KuczbKat* 100; A nie mowi Pan Iezus áby máło opuścił: ále ráczey iáko by włytki krolestwá świátá tego dla niego zárzucił *SkarŻyw* 596; Co namniey ma mieć woléy/ komu wolno siła. *GórnTroas* 27; inákłzy też połtępek kościelny ieft z temi co máło Pánu Bogu winni/ niż z temi ktorzy grzechow nád liczbę piasku morłkiego názbieráli. *LatHar* 111; *JanNKar* A4; *SkarKaz* 549a, b.

W charakterystycznych połączeniach: mniej (mało) cielesności, dziwu, frasunku, mądrości, miejsca, mocy (3), nadzieje, niebezpieczeństwa, piękności, powagi, przyjaźni, radości, rozumu, sprośności, srogości, starania, szczęścia, trudności, użytku, wolej, zabawy, zbytku, złego; mniej (mało) brać, czynić, (od)dać (2), mieć, opuścić (2), otrzymać, przyjmować, robić (2), rozumieć, słyszeć, ujrzeć, umieć, widzieć, winien, znamionować, życzyć; daleko mniej.

Połączenie: »nie mniej« = *tyle samo, to samo* (6): *LibLeg* 8/26v; *Mącz* 288b; niemniey [*non minus*] to mocy ná wieczne czáły wnich będzie miało/ iedno iákobyś młoda rołzczkę/ gdy iá łzczepifz iádem nápoił *ModrzBaz* 9v, 102; Nákoniec ábyś tego był pewien/ że niemniey bierzełz pod iedną ołobą/ niżli pode dwiemá. iáko y mánnę/ iednáko zbierano y rowno/ w naczyńia wielkie y máłe. *LatHar* 189; *OrzJan* 47.

Fraza: »o mało (a. mniej) idzie« [*szyk zmienny*] (3): *RejJóz* C5; Quasi isthic minor mea res agatur quam tua, iákoby tám o mniey mnie łzło niżli tobie. *Mącz* 222d; *GórnTroas* 26.

Zwroty: »mniej (nie) mieć, niemasz« [*w tym: w czym (1), na czym (1)*] = (nie) być gorszym, (niczym nie) różnić się (2 : 1): Święta ofiárá choćiałz iá Piotr/ choćiałz Páweł/ ábo inny iákieykolwiek zasługi kápłan/ ofiáruie: iednáłz ieft/ ktorą Chryftus podał wczniom łwym/ ktorą y teraz kápłani łpráwuia. Tá nic mniey nie ma/ iedno iáko oná. *SkarŻyw* 91; Bo což ieft w czymbyście mniey mieli (*marg*) podlełfy byli. G. (-) [*quod minus habuistis*] nád inłze kościoły *WujNT* 2.Cor 12/13; *SkarKaz* 158b.

»nic mniej (a. ani máłem) (nie) (u)czynić« = *nie być gorszym, niczym się nie różnić* [*szyk zmienny*] (3): Ale aniś chodzilá drogámi ich/ ániś wedłóg łprofnych złości ich wczynilá máłem mniey [*neque ... fecisti pauxillum minus*] *Leop Ez* 16/47; Boć mniemam žem ia nic mniey nie czynił (*marg*) žem

bynamniey nie podleży. G. (-) [*nihil me minus fecisse*] niżli wiedzy Apostołowie. *WujNT 2.Cor 11/5*, s. 646 *marg.*

α. W pytaniu retorycznym z domyślną odpowiedzią przeciwstawną: *nie dość?* (13) :

mało czego (10): *RejRozpr D4, Fv*; *Zaż ia teraz kłopotu w łwey głowie mam mało RejJóz M6, G7v; RejRozm 401; PudłFr 31; GórnRozm C4v, G3; PaprUp Kv. Cf mało na czym czego.*

mało na czym czego (1): *Azałz máło ná wżyftkim zbytku tego czáfu BielSen 12.*

W połączeniu z prefiksalným czasownikiem intensywným (1): *łpitaicie dlatzego łie na was buntuija/ abo mało zlego nabroili PaprUp Kv.*

W charakterystycznych połączeniach: burdy mało, kłopotu, krotofile, rozkoszy (2), *zbytku, złego* (3); *mało na wszystkim; mało nabroić.*

Zwroty: »mało sprawić« (2): *A za máło łpráwił Cárulus Cefarz [...] Woyłko poráziwłzy/ y kilká Krolow poimawłzy. GórnRozm A2v; GórnTroas 20.*

»mało wygrać« (1): *Azaz mało wygrał tęń/ że go niewinnem náleżiono? GórnRozm Iv.*

β. *Za mało, nie dość [w tym: komu* (5)] (9) : *RejFig Aa*; *Niechći ięzyk moy chętny/ winną część oddawa/ A w tym (áčźci máło da) niechay nie włtawa. GrabowSet X2v.*

W porównaniu (1): *Chociay názbýt wżyftkiego/ by ná tym przełtało/ Iáko w worze dzyuráwym záwždy przedłię máło. RejWiz 14.*

Fraza: »mało wszy(s)tko, wszytkiego, na wszytkim, świat wszytek; mało w całym świecie mieć« [*szyk zmienny*] (2 : 1 : 1 : 1; 1): *BierEz R2v*; *bo ieden nic niema á drugimü wżitko mało. BielŻyw 117; RejWiz 57; RejPosWstaw [41²]; Morze nie ma dná/ nie ma też y zbytek/ Záwłze chce więcey/ máło mü świat wżytek. KlonFlis C4v; SzarzRyt A2v.*

γ. *W funkcji osłabionego przeczenia: minimalnie, nie bardzo, prawie nie [w tym: comp* (8), *sup* (1)] (155) : *FalZioł IV 17c; GlabGad N2; RejRozpr A2v; RejJóz B8v; RejKup i3v, t4v; MurzNT 116; BielKom G4v; Venus máło może w miłości. RejWiz 38 marg, Dd3v; [król Matyjasz] tylko z łwemi Krzełciany walczył/ tho ielth/ Z Czełkim krolem/ z Polłkim/ á z Cefárzem Frydriczem/ z Thurki máło/ bo łnimi wnet wżiał przymierze kiedy z Czechy á z Polaki walczył. BielKron 305; Mącz 332c; SienLek Vuuv; RejAp 87v, 137v, 148; RejPos A3v, 87, 117v, 205v, 275 (9); Bo ácz człtać ten Wthory wiek człowieká poćciwego máło łie o tym W. W. náuczyc możelz RejZwierc [28³]v; Nie będzeli Pan Bog z námi/ Máło przemożemy łámi. RejZwierc 254, 29v, 267v; BiałKaz K4; ModrzBazBud ¶6v; StryjKron 160; CzechEp 58; NOwy to fortél/ á máło łlychány/ Ná łrébrną brodeę grzebień ołowiány. KochFr 12; PowodPr 25; SkarKaz 637a.*

mało czego [w tym: G sg (85), *G pl* (1); *mało tego* (2), *takiego* (1)] (86): *BierEz H3v, M4v, Nv, N3, P3, R4v; FalZioł I 56a; GlabGad P5v; powyelz ysz malo nadzieye ma pan moy aby go tho dołlo, czo mv V. C. M. piłłacz y wkazacz raczil. LibLeg 7/32v; á máło tego łlychác/ áby kiedy kto bez łáłki wżiał pomłtę zá wyłtępkı łwoie. RejPs 150v; RejRozpr Ev, Kv; RejJóz H, K2; RejRozm 403; RejKup b4, L, p3, q6; KromRozm I K2v; KromRozm II b, v3; KromRozm III D7; GliczKsiąż B4v; LubPs T5v, ee4, gg5; Iuż táń máło rozumu gdzye vpor pánuie RejWiz 8v, 37v, 46v, 58v, 82, 90v; Bo zá dyabłá vrodá/ kiedy cnoty máło. RejZwierc 66v, 37, 84v, 128v, 135; Gdyżem tedy ielł ták łpracowány ná vmyłle y rozumu mi nie z łthawa/ iż iuż we mnie máło mocy [*et nec modica est in me virtus Vulg*] przed thákim*

fráchem ktory mię tey nocy przeráził. *BibRadz* 4.*Esdr* 12/5; Samey prawdi tam do nich namniey przinalzaią. *KochSat* C; *KwiatKsiąż* E2v; *Mącz* 77d; *SienLek* 153; *RejAp* 143v; *GórnDworz* C8, Iv, Mm2; *RejPos* A4v, 33, 217; Bo tám nędzá/ á máło czego dobrego vzyć ná fwiecie przy nichby mógł. *RejZwierc* 122, B3, 164, 190, 211v, 224, 241v, 242v; *BudBib Eccli* 40/6; ktorzi z dobrej woli fwey máło baczenia máią [*parum sint observantes*] ná dobre á słuźne rzeczy. *ModrzBaz* 70, 91; *SkarJedn* 370; *SkarŻyw* 238; *StryjKron* 427, 717; *KochPieś* 21; *BielRozm* 7; *GórnRozm* D2; *GostGospSieb* +3; Dziś iefli co małz, o to fię pytaią, Cnotá y mądrość máło mieyfcá maią. *KlonKr* A4v; *PowodPr* 12, 47; *SkarKaz*)(3, 2a marg, 42b. Cf »czegoś máło«, »dusze máło«, »o mnie rady máło«, »żartu máło«.

W przeciwstawiach: »wiele (więcej, nawięcej) (13), długi czas ... máło (mniej)« (14): *BierEz* L2, Nv, N2; *BielŻyw* 130; *GlabGad* O7v, P5v; *RejZwierz* 37, 91; A imby fie ná to więcej vdał wiedzyeć/ tymby mnieny wiedzyał. *BielKron* 81; *CzechRozm* 263; *CzechEp* 138 marg; chcę to w krotkości pokázác zwiela dzieiow kościelnych máło co wybieráiąc *SkarJedn* 122; *KochPs* 203; ták długi czas tu siedźicie/ á máło fprawuiećie. *SkarKazSej* 659b.

W charakterystycznych połączeniach: máło baczenia, biesiady, błędu, błogosławieństwa, cielesności, cnoty (4), czci (2), czego dobrego, doświadczenia, godności, krześcijaństwa, miejsca (3), miłości (2), mocy (2), nadzieje (4), odpoczynku, opieki, pociechy (pociesznego) (3), podpory, posłuszeństwa, pożytku (4), prawdy, przyjaźni, przysady, rady (3), rozkoszy, rozszerzenia, rozumu (rozumow) (9), smutku, sprawiedliwości (3), sprawy, sromu, statku, strachu, szkody, świętobliwości, trefności, wiary (3), wstydu, względu, złego; máło (u)czynić (czyniący) (4), donieść, mowić, moc (mogący) (5), najdować, nauczać, nauczyć się (2), nie dostawać (2), orać, przelożyć, przemoc, przyczynić, robić (2), rozumieć (2), słyhać (słyhany) (8), ślubować, ustąpić, walczyć, widać, wiedzieć (wiedzący) (16), wybierać, znaczyć; máło zostało (zostanie) (2); barzo máło (3), tak.

Przysłowie: Kto wiele mowi/ máło vczyni. *BierEz* Nv.

Połączenia: »máło co« (9): *KromRozm II* v3; że płod nyepráwy nye telko v ludzi/ ále theż y v Bogá máło co myeyfcá ma. *GliczKsiąż* B4v; *BibRadz I* 6b marg; iż rzecz w. m. będzie ták/ że przeciwko niey máło co kto/ będzie mógł mowić. *GórnDworz* V3v; *RejPos* 127v; *SkarJedn* 251; gdyż *praepositio est pars indeclinabilis per se*, y máłoby co znaczyć mogła/ gdyby do ktorego inŹe⁸⁰ przyłożona nie byłá. *CzechEp* 67; *ActReg* 129; *SkarKaz* 311a.

»máło co inego, jedno« = *nic tylko, tylko* (1): A przyfédłfy do náwroceny Páwłá S. máło co inego/ yedno pyelgrzymowánye y przygody yego opifuyá. *KromRozm II* e.

»czegoś máło« (1): iedno iuż czegoś máło do thego nie doftawa. *RejAp* 150v.

»máło kęś« (1): áby iedno mogli pocźciwie w thych tho czeńnych fprawach swoich ftać/ ácz máło kęś they doczeńney pociechy zá tho odnieść máią. *RejPos* A4v.

Frazy: »[komu] máło czyni« = *nic nie daje, nie ma znaczenia* (1): Coś mi ná Elohimá odpowiedział/ tedy mi to máło czyni/ przeto iż fie oni ták w tym wykłádáią/ że nie záwždy trzech znaczy/ ále pod čás iednego. *CzechRozm* 17.

»dusze [w kim] máło (ostawa); mieć dusze máło; máło czuć dusze [w kim]« (4; 1; 1): ábowiem przed fráchem ręki twoiey y duŹe máło wemnie oftáwa. *RejPs* 59v; *RejJóz* G6v, H2, N6v, P2v, P5v.

»o mnie, we mnie rady mało« = *nie mogą sobie poradzić* (1 : 1): Ze wżąd o mnie rady mało A nielza iey z ynąd łzukać Iedno tobie wżytko w mocz dać *RejJóz* D8, N3v.

»żartu, śmiechu mało« = *sprawa jest poważna* [szyk zmienny] (1 : 1): Tych przełtrachow nić fię niebal. As fię potim okazało Is wtych łprawach zartu malo. *RejKup* b3; *RejZwierz* 67.

Zwroty: »mało sprawić (a. sprawować)« (6): Prze páná Bogá day im w. m. zá wygráne/ bo widzę iż máło łpráwifz fwą odpowiedzią. *GórnDworz* Bb6; *SkarJedn* 251; *ActReg* 129, 161; *VotSzl* B4; *SkarKazSej* 659b.

»mało wygrać« (3): *RejWiz* 185; Práwem też máło wygrałz/ Aduerfarz twoy duży *Prot* Bv, B3.

»mało zyskać« (2): *BielKron* 423; iżbyś máło zyłkał choćbyś też y wżyttek łwiatł pofiadł *RejPos* 123.

Szereg: »(abo) mało (a. mniej) a(l)bo (prosto) (a (jakoby), i) nic« = *non multum aut nihil* *Mącz* [szyk 9 : 6] (15): *FalZioł* I 56a; Ale v Lutrá v Melánchtoná álbo nic/ álbo máło łye błędu okázuye. *KromRozm I* K2v; *KromRozm II* b, v3; *RejWiz* 90v; *Mącz* 43b; *GórnDworz* V3v; *RejPos* 206v; *RejZwierz* 224; *RejPosWstaw* [143⁴]v; Owa máło á iákoby nic nie dawaią odpoczynku [Modicum tanquam nihil in requie Vulg] *BudBib Eccli* 40/6; Tymby fię obyczáiem y nárzekániu ná przewłóczániá łądow [...] zábieżáło/ y fortylom rzeczNIKOW mnienyby fię fnać mieyścá ábo nic [minimum loci] zołtáwiło. *ModrzBaz* 91; *GórnRozm* D2; *GostGospSieb* +3; *PowodPr* 47.

δ. »namniej« = *choć trochę; tantulum* *Mącz* (8) : Vżrzyłz ieflic táb komu co namnieny odpufzczą *RejWiz* 160; *RejAp* 198; Gdy przychodziła ná Seym tá popráva/ á było namnieny co w nieny óstrego/ wnet zákrzyknełiście/ niehcemy tego *GórnRozm* K2, G2.

namniej czego (3): Si tantulum offensum titubatunque sit, By yedno namnieny niechući álbo łzwánkównáia było. *Mącz* 260d; *RejPos* 278; *SkarŻyw* 253.

Połączenia: »by najmniej« (1): pátrzay co tho iefł záczać w łoby by namnieny wiáry o tym Pánu łwoim *RejPos* 278.

»co najmniej« (1): Azaż w ten czás co namniény o tym włpominał *OrzJan* 76.

Szereg: »namniej i trochę« (1): á kto namnieny y trochę swiátlóści łtworzyciela ogláda/ iufz mu wżytko łtworzenie drobne fię zda *SkarŻyw* 253.

a. *Określa stopień nasilenia zjawisk fizycznych i cech nawiązujących do wielkości mierzalnych* [czego] (3) : *BierEz* R2; Kapułta domota [!] [...] barzo mało tuczności daie *FalZioł* I 34b; á potym go nie potćiwie do więzienna prowadzą/ gdzie więc drugim dużno bywa/ gdy swiátlá máło widzi *GroicPorz* cc4.

A. *Słabo, lekko, łagodnie, nieznacznie, w niewielkim stopniu; paulo* Vulg, *Mącz*, *Modrz*; *parum* *Modrz*, Vulg, *JanStat*; *modicum* Vulg; *breviter, leviter, modice, paulum* *Mącz*; *modicum quid* *PolAnt* [w tym: z czasownikiem (822), z przysłówkiem (230), z przymiotnikiem (227), z imiesłowem przymiotnikowym (60), z rzeczownikiem (7)] (1345) : *BierEz* A2v, L2v, L3; *OpecŻyw* [192]v; *PatKaz II* 58v [2 r.]; *PatKaz III* 112; *FalZioł II* 10b, V 51v; *RejJóz* A4, C, F5v, H6v; *RejKup* b6v, c2v, Pv, r2v, ł7v, ł8v; *KromRozm I* Cv, K2v marg; *KromRozm III* D4; gdyż nie dbálzych ludzi nie máłz iáko Polacy/ á coby fie w łwym ięzyku mnieny kocháli. *RejWiz* A4v, A4v, 35v, 139v, 173; *RejZwierz* 103; *BibRadz* *5, *5v; *BielKron* 201v, 334v, 423v; *KwiatKsiąż* P3; *Mącz* 222d [2 r.], 289b; *SienLek* 5v, 8; *RejAp* 67; *GórnDworz* G2v, Y3v [2 r.], Cc5, Dd4v, Ee; Człowiek ktory ácz máło był vniżon

od Anyoła/ ále był łtworzon w wielkieu łálce *RejPos* 53, 53, 65, 142v, 252v *margin*, 284v *margin* (9); *HistLan ktv*; Bo czałem łie tráfi/ iż zá popełnione grzechy mniey niżby łie godziło ludzie żáluia *KuczBKat* 195; *RejZwierc* 77, 86v, 104, 137v, 235v; bo kázdy máz dobry ná czoło rad łie wyłádza/ á mniey godni w poórodek. *BielSpr* 42v; *RejPosRozpr* c3; *Strum* A4; *ModrzBaz* 39 [2 r.], 74, 95v; *Oczko* 13, 20, 27v, 29v, 33v; *SkarŻyw* 36, 134, 582; iż im kto iełt pyłznieyłzy/ tym mniey dba o Bogá *CzechEp* 421; w vprzémey miłosci/ Zfolguy mi máło *KochFr* 75; Abowiem Szátan żadney rzeczy mniey może ćierpieć/ iáko chrześcijáńskieu miłosci *ReszHoz* 135; *BielRozm* 7; *ActReg* 155; *GostGosp* 58; *Phil* Q; *GrabowSet* B2v [2 r.], D3v, P4v, Rv, Y2; *OrzJan* 72, 81; *WujNT* 39; W vporze trwác chcefz? záwłściagni łię máło *KlonKr* F4v; *PowodPr* 15 *margin*; *CzahTr* Cv; *SkarKazSej* 706b [2 r.].

W połączeniu z comp przymiotników i przysłówków (17): *FalZioł* I 14a, IV 43d; Iełzcze moy łaskawy panie rozmyłł łie wždy máło A zrozumiey máło pewniey iáko łie czo łtało *RejJóz* H6v; *RejWiz* 76v; *BibRadz Hebr* 2/9; *Mącz* 214c, 285a [3 r.]; *SienLek* 7; Ale bychmy oczy otworzyli/ A máło łie lepiej przypátrzyli/ Co tráćimy prze márne rołkołzy *RejAp* 199v; *WujNT Hebr* 2/9; Od Kofzic we czerzech mil Pr[e]łzow/ y Bardiow/ Miáło máło możnieyłze niż Podolłki Kijow. *CzahTr* Hv. *Cf comp w połączeniu z comp.*

comp w połączeniu z comp przymiotników (4): SŁawne było Betleem/ gdzye łie Kriřtus zyáwił/ Lecż nie mniey dziłł łławnieyłze/ gdzye łwá chwałę łpráwił. *RejZwierz* 107v; *RejZwierc* 268; *StryjWjaz* A3; Inłze iáko mniey wáźnieyłze opułzczám *CzechRozm* 125.

W połączeniu z prefiksalnymi czasownikami intensywnymi [w tym z przedrostkami: po- (5), prze- (1), przy- (1)] (7): Nie wádzic máło przećierpieć/ By łie więťłzego moğł vłtrzedz. *BierEz* Nv; *GroicPorz* ł4; *HistRzym* 22v; á coż woliłz/ álbo łie máło przyłłuc/ ábo ták długo wifieć? *RejZwierc* 166v, 262; ábym łię y ia máło pochłubił. *BudNT* 2.Cor 11/16; *GrabowSet* B4.

W przekładach łacińskich dem. (2): Hilarulus, Máło wesoły. *Mącz* 156a; Meliusculus, Nieco łepłzy/ máło łepłzy/ tez zdrowłzy. *Mącz* 214c.

W przeciwstawieniach: »więcej (wiele) (11), więťszy (wielki) (5), (na)barziej (2), gorzej, nawyszłzej ... mniey (máło)« (21): *BierEz* Nv; *PatKaz* III 93v; *BielŻyw* 125; *Leop Luc* 7/47; then poráził máło Bulgárow/ ále potym gorzej od nich poráżon v Andrynopolá *BielKron* 168v; yż tym mniey nam przechodzą łata/ albo nam tym mniey na łeciech łchodzi/ y przez to dłuzey zywiemy/ im wiecey czału wybornym naukam pozwolamy. *KwiatKsiąż* Q; quo minus possum tanto magis cupio, Ym mniey moğę tym wiecey żádam. *Mącz* 343c; *SarnUzn* H5; *GórnDworz* Mmv; *RejPos* 308; Gdy łie nabárzey złotarze kokolzą/ Tám namniey włzego vżywą z rołkołzą. *RejZwierc* 229; Cżem kto iełt więťłzy/ á cżem więťłzemu mnołtwu łudzi rołkáuie/ tem mu łię mniey godzi ono cżynic coby mu łię podobáło *ModrzBaz* 22v, 9v; *SkarŻyw* 240, 589; *GórnTroas* 38; *GrabowSet* A4v; *SkarKaz* 277b; *CiekPotr* 67; *SkarKazSej* 691a.

W charakterystycznych połączeniach: mniej (máło) bać się, (z)blądzić (2), błędnie, błogolławiony, (u)boleć (3), bronić, brzmieć, brzydzić się (2), chcieć, (po)chwalić (się) (chwalon) (3), (prze-, ł)ćierpieć (5), cżcić, cżczyć się, (w)ćwiczyć (się) (2), dbać (3), dobry (łepszy, łepiej) (5), dołegać (2), dołkonały (2), dołwiadczony, dołzwołić, dżierżec (się) (3), fortunny, frasowác się, ganić (ganion) (3), głolšno, godny (6), godzić się, grzeszyć (7), jasny (jałśnie) (3), kołysac się, łękać się, łaskaw, mdleć, mieć [za co],

mieć na pieczy, mieć wzgląd, mienić się, miłować (7), mniejszy (mniej) (3), możn(iejsz)y (2), myśleć, należeć, nienawisny, niewierny, nie zrozumieć, obawiać się, obdarzony, obłowić się, obrażać, ociężać, odelżyć (ulżyć) (2), okazały, (p)okazować (się) (4), okwaszon, otrzeźwieć, ozdabiać, patrzeć, pewien (pewniej) (3), piękny, pobłąkany, pochłubić się, pocieszon, w poczcziwości (in veneratione) mieć (2), poddać (się) (poddan)(4), podlejszy, podobać się (2), popożgować (sfolgować) (4), pogrozić, pomnieć, pomoc (3), pomocny, popojony, porazić, potrzebować (potrzeba) (7), potrzebn(iejsz)y (7), poważny, poznać, pożyteczny (użyteczny) (8), pragnąć (4), prawdziwy (prawdziwiej) (2), przebijać, przechodzić (schodzić) (2), przeciwny (2), przyczynić się, przyjemny, przyjmować, rad, radę dać, rozmyślić się (5), rozumieć, ruszyć, sfałszowany, skłaniać się, słaby (2), sławn(iejsz)y (4), słuchać, słuszać, słuszno, (po)służyć (3), sparzyć się, sprosny (2), sprzyjać, starać się (4), (prze)strzec (3), szczęśliwy, szkodliwy (2), (u)szkodzić (7), szpacić, szumieć, święty (2), tracić, trefny (trefnie) (2), trudny (2), umięjętny, umniejszyć (umniejszony) (2), unieść się, unizon, upadać, uskromnić, uważać, uwielbić, uznać się, użyć (2), ważniejszy, wdzięczny (2), wesoly, weźrzeć, wiarę dać, wierny, wierzyć (2), więcej (3), więzać się, winować, władnąć, właśnie, k wolej być, wspierać, wspomagać, wykroczyć (2), wyprawion, zacny, zalecić, zasłużony, zasmucić się, zawadzać (zawadzić) (2), zawisnąć, zawołany, zawściagnąć się, zdarzyć się, zły (gorszy) (8), znaczny, znakomity, żalosciw, żalować (2), żędać; daleko mniej, mało.

Przysłowie: RejF6; A wżakoż między dwiema rzeczami ftráfznemi á złemi mądry człowiek ząwždy mniefy łobie złą obiera. RejZwierc 42; GórnRozm E2v; á ze dwoygá złęgo Wybiéray/ co mniéy łzkodzi z przedsięwzięcia twęgo. GosłCast 36. [Ogółem 4 r.].

Połączenia: »mało co« = *modico Vulg; breve quid PolAnt* [szyk 4 : 1] (5): To też mało iest czo podlejże niżli pirwże. *FalZioł I 147a*; Abowiem zmocniac fie nád námi fnádnie złościwi/ Iesli iem co máło wedle, myfli dozwołifz *RejPs 17v*; *Leop Hebr 2/9*; *BibRadz Hebr 2/9*; *WujNT Hebr 2/9*.

»mało nieco« = *paululum Mącz* [szyk 1 : 1] (2): [Prusowie] rzecz iednąką mieli y obyczáie z Litwą/ iedno przez obcy narod zmienili ięzyk/ máło nie co łobie rozumieią y dziś *BielKron 345v*; *Mącz 419a*.

»nie mniej« = *tak samo; także, również; non secus Mącz, Modrz; non minus Modrz, JanStat; non modicum HistAl; ita, itidem, perinde Mącz; nihilominus Modrz* [w tym: też (a. także, a. także) (...) nie mniej, nie mniej ... też (22), i (...) nie mniej, nie mniej (...) i (18), nie mniej też (...) i, też (a. także) nie mniej i, i ... też (...) nie mniej, też (a. także) i ... nie mniej (10), tak (...) nie mniej (2), tak i ... nie mniej (1)] (155): aby takowa naffa czeladz nam na przifłie czasi połuffnieifffa y powolnieifffa beła, niemniei wierna *ListRzeż w. 16*; *BierEz P2*; *MetrKor 38/501*; *FalZioł II 4d, V 41v, 61*; IAko pragnie ieleń aby co rychley wgorący czas doftąpił zrodłá chłodzácego/ ták niemniey prágnie y duflá moiá aby cie doftąpiłá rychley moy pánie. *RejPs 63, 71v, 91v, 213*; *LibLeg 11/32*; *ComCrac 11v*; *SeklKat K2v, T3*; *HistAl D6, I5, K5v, Nv*; *KromRozm I L*; Wfzakże ich niemniei i to rufzyło co terás będzie powiedáno *MurzHist R2*; *KromRozm II f4 [2 r.]*, g2, g2v, h4, iv, q, r3; *Diar 24, 31, 40, 41, 63*; *RejWiz 34v, 127*; *RejZwierz 107v*; Narzekay nád vmárłym iż iest pozbáwion wfwiatłofci/ nie mniej też záłuy y fzałonego [et supra fatuum plora Vulg] iż ftráfcił rozum. *BibRadz Eccli 22/10*; *BielKron 204, 207, 254v, 393*; *Nec minore sub eo praeceptore profectum fecit*, Nie mniej fie wfwiczył/ Zámógł. *Mącz 116a*; *In loco fratris amare*, Nie mniej miłować yáko brátá rodzonego. *Mącz 167a*; *Perinde [...]* Niemniey ták wiele. *Ut non perinde gratus est*, Nie owfzeki yest wdzięczny. *Mącz 168c, 168c, 175c, d, 301c, 389b*

(11); *SienLek* 76, 136, 157, 159, 164v [2 r.]; *SienLekAndr* a3; ábowiem niemniey to trudna rzecz ieft/ náleść s ták ołobnemi przymioty Dworzániná/ iáko też y tá/ dofyc vczynić thákiemu vrzędowi *GórnDworz* Kk3, E8, S6, Zv, Gg3, Mm2v; *RejPos* 198v; Bo to rzecz pewna/ że nie mniej duży pokármu duchownego/ iáko ciálu cíielefnego potrzebá. *KuczKat* 185, 275; *RejZwierc* 83; *BielSpr* 20; *WujJud* 257; *WujJudConf* 212; *MycPrz* I Bv, II A, B4; *StryjWjaz* A3, C4; *CzechRozm* 2v, 43, 100v, 101, 252v; Trzebá tedy do tego vczyć lię ołtrožności/ á onych ile być może/ vżywác. Niemniey też [etiam] do tego żołnierze ćwiczyć [!] trzebá/ iáko łtraž we dnie y w nocy trzymác *ModrzBaz* 111, 21v, 39v, 52v, 56, 63 (11); *SkarJedn* 64, 96, 289; *Oczko* 22v, 26; *KochPs* 126; *SkarŻyw* 92, 178, 240, 277; *StryjKron* A3v, 105; *CzechEp* 156, 157, 216, 221, 330; *CzechEpPORz* **; *NiemObr* 28, 161, 173, 179 [2 r.]; Flis ma łwá rzecz ná pieczy/ á gołpodarz niemniey. *KochFr* 134; *KochMuza* 27 [2 r.]; *WerGość* 210; *KochPieś* 26; *GórnRozm* C2v; *ActReg* 54, 55, 101; O twych przewažnych łpráwách iuž łycháią: Ale tym niemniey głošno będziefz łłynąc/ Ześ gotow y dziś dla oyczyny zginąc. *GrochKal* 23, 15; *KochCzJan* A2v; *OrzJan* 29, 62; *RybGęśli* C2; *WujNT* 16, 89, 104, 287, 313 (11); *JanNKar* B, D3v; *SarnStat* *3v [2 r.], *6v, 180, 196, 923, 1141, 1200; *PowodPr* 70; *SkarKaz* 382a; *CiekPotr* 64.

»nie mniej« = *taki sam* [w tym: (także) i ... też nie mniej (2), też i ... nie mniej (1)] (7): *Diar* 23; A przedfię choć to prawdá ieft/ iž vftál zakon Moyželzow/ iednák y to też niemniey prawdá/ iž zakon Boży wieczny ieft/ y wiecznie trwác będzie *CzechRozm* 85v, 244, 254v; *Oczko* 18; iž nie mniej ieft rozność miedzy tym oboygim/ iáka ieft miedzy niebem á ziemiá. *WysKaz* 15; y pokazałeś fię niemniey Polłkiému narodowi, iáko y Litewłkiému bydž przyáicielem. *SarnStat* 863.

»mniej niżli w mále« (1): *Modice hoc faciam, aut etiam intra modum, W mále to chcę vczynić/ álbo yelzche mniej niżli w mále. Mącz* 173b.

Szeregi: »mniej, a nie tak często« (1): Abowiem to co przed tym w pirwłzym kołciele bywáło/ iuž fię tho dziś mniej/ á nie ták częłto/ okázuie *LubPs* A3.

»podczas więcey, a podczas mniej« (1): Włzákož y to co BOG y przez tych dwu džiáłał/ nie było rzeczą vłtáwicznie trwáiącą/ á nigdy fię nie odmieniáiącą: ále fię to w nich podczas więcey á podczas mniej pokázowáło *CzechRozm* 190v.

α. W pytaniu retorycznym z domyłną odpowiedziá przeciwną: *nie dość?* (4) : *RejKup* x8; A mniemałz áby gniew záiątrzony máło przyrodzenia zgwácił y żywotá vkrocił? *RejZwierc* 157, 157.

W połączeniu z prefiksálnym czasownikiem intensywnym (1): Tóžem fię sfátigowáł/ zam máło dziś zchodził/ Radbym fię czym po pracy Alberte ochłodził. *WyprPl* C.

β. *Za máło, nie dość* [w połączeniu z prefiksálnym czasownikiem intensywnym] (1) : Máłom fię pánu náwoził Bo ten ielłcze bárziy groził *RejRozpr* E2.

γ. W funkcji osłabionego przeczenia: *minimalnie, nie bardzo, prawie nie* [w tym: *comp* (26), *sup* (1)] (593) : *BierEz* G2v, G3, I, M; *ForCnR* D2v, E; *FalZioł* I 34a, 114d, V 60v; *BielŻyw* nlb 4; *GlabGad* C2, G5v, I5v, K5v, N4, O7v; także wołłko Tatarłkie z wielkiem krzikiem na polaki fię obrocilo, ktorých wołłka ielłzche były máło narufzone [*quę interim integrę erant*] *MiechGlab* 11; *BierRozm* 26; *WróbŻołtGlab* A3v; *RejPs* 97v, 98v, 104, 108v, 115, 121v, 189v; Mychmy chudzi máło krzywi Ledwechmy łwá trochą żywi *RejRozpr* F3v, A3v, B2v, B3, E3v, F4 (10); *RejJóz* K6v; Czos to czini ieno zly rząd A nauky omilne. Ktore malo czo pan kazal Iedno czo łwiat vczy przychylne. *RejKup* B,

i5, m8v, r2, r6, X, bb6, cc3; *KromRozm I* D3, G2; A ieflic trawę [...] Bog tak przyodźiewa/ czymżeć niewięcei was o mało wierzący (*marg*) małovni (-) [*exiguae fidei*]? *MurzNT Luc* 12/28, *Matth* 6/30; *KromRozm II* d, dv; *Diar* 36, 66, 91; *BielKom* E4v; Pánu fwemu Miłościwemu: máły y málo znáiomý fłuźebnik/ fłuźby fwoie záleczá y ofiáruie. *LubPs* A2, A2v, N5v, gg5; *GroicPorz* f4; *RejWiz* 26, 36v, 38 [2 r.], 55v, 67v (25); *RejFig* Bb2v; *RejZwierz* 1, 52v, 80, 119, 128; ani fię gadkámí mnię potrzebny y nieprzyftoynymi parali/ z ktorych nic inego nie roście/ iedno roznice/ zwády/ niefnáki *BibRadz* *4, *Eccli* 22/11, II 138a *marg*; *Goski* *2; *BielKron* 168v, 178, 184v, 195, 254 (14); *KochSat* A3v, [C2]v; *KwiatKsiąż* C4, M4; *Digitis extremis attingere aliquod genus vitae id est, breviter sive leviter attingere, quod alias a limine salutare dicitur. Pálufzkámí fię dotknąć/ to yeft/ bárzo málo częgo skořtować. Mącz* 88d; *Frivolus, id est, Inanis, Levis, et Nullius momenti, Nyczemny Niekrzeczny/ Máłoważny. Mącz* 137b; *Humilis, et minime generosus ortus Niski á namnię sławny ród. Mącz* 159c, 228b, 282b, 495a; Nie dźiw tedy (ponieważ pożytkow fzukamy) Ze o dobry porządek málo fię ftáramy. *Prot* B2v, A2v, B4, C2v [2 r.]; *SienLek* 135; *RejAp* AA4, AA5v [2 r.], AA6v, BB3v, 2v, 172; *GórnDworz* B2v, C2v, C4, C4v, E3v (13); Bo by fię theż był národził iáko człowiek iny pod grzechem/ tedyby też nam był málo pomoc mogł: Bo chory choremu/ á vpádły vpádłemu/ málo pomoc może. *RejPos* 16v, A6, 29, 32 [3 r.], 38v, 40 [2 r.] (39); *BiałKat* 226, 251 [2 r.], 313; *BielSat* N3; *GrzegŚm* 16, 35, 38; A ieflim cię też kiedy przed tym przęgniewáłá/ Y mnię przyftoynie przeciř tobie záchowáłá/ Prořę prze Bog ábyř mi wřzytkiego przebaczył *HistLan* C4, A3, Dv, F6; *KuczbKat* 290; Abowiem to fą przypadki do fortuny potrzebne/ do rozumu málo. *RejZwierc* 21v; Myřł wřpaniá záwřdy w niebie/ Málo pátrzy fámá fiębie *RejZwierc* 232, 14, 17, 18v, 20, 20v *marg* (27); *BielSpr* 3, 6, 36, 60, 73; *WujJud* A3v, 235v; *WujJudConf* 109v; *RejPosRozpr* cv; *RejPosWstaw* [21²]v; *BudBib* bv; *BudNT* 1.Tim 4/8; *CzechRozm* 15v; TEn málo godny fnađ był páńftwá ták zacnego *PapřPan* Dd3v; *ModřBaz* 9v, 28v, 29, 45v, 58 (10); *SkarJedn* 222; *KochOdpr* C; *Oczko* 8, 14, 19, 33, [41], [41]v, [43]v; iř on zakon był docześny/ nie dořkonáłym dány málo pożyteczny/ y obciázliwy *SkarŻyw* 2, 2, 3, 271, 352, 353; *KochTr* 24; Niemcy zowiá Krola/ álbo Xiążę Kõnig/ á oni [*Litwini*] Konigos málo odmieniřzy. *StryjKron* 46, 46, 71, 135, 145, 416, 443, 652; *CzechEp* 38, 65, 207, 209, 372; *KochFr* 90; *KochDz* 105; *KochSz* B; *WerGoř* 265; Smierci fię málo boimy/ Gdy w dobrym zdrowiu ftoimy *WisznTr* 25; W budownych miáftach/ zamkach/ málom fię kocháłá/ W przeřtronym polu záwřze wřzyftkę vfnoř miáłá *BielSen* 18; *BielSjem* 39; *KochSob* 62; *PudłFr* 20, 58; *GórnRozm* N2v; *ZawJeřt* 27; *ActReg* 51, 110, 118, 141, 159; *GostGosp* 108; *GrochKal* 17; *Phil* C3, K3, S4; *GórnTroas* 32, 33; *GrabowSet* C2, Y2; *LatHar* 510, 587; *KolakSzczęř* B3; *WujNT* 123; *GrabPospR* K4v; *PowodPr* 7, 12, 56, 64; *SkarKaz* 159b, 513a; *VotSzl* A2, C4, D2v; *GosłCast* 25; *SzarzRyt* C.

W połączeniu z *comp* przymiotników i przysłówek [w tym: z przymiotnikiem (11), z przysłówkiem (8)] (19): *PatKaz II* 31v; *Paulominus, fere vel minus modico, malo mnyey BartBydg* 247; *LubPs* C; *Leop Hebr* 2/7; *Zoná przydzye by łátká/ w perły vřtrępiona/ Pánná zá niá y druga/ málo mnię vpřtrzona. RejZwierz* 142v; *BibRadz Hebr* 2/7; Ale niech o tym mowiá wářzy káznodźieie/ Acz widzę że nie ieden z pocřtu ich řzáleie. A málo też fą mędrřzy co idá zá nimi/ Látiáć pod niebiosá rozumkámí fwemi. *Prot* B3; *SienLek* 131; *GórnDworz* M4v, Aa4; *RejPos* 142v; To odiáwřzy z pińania y z kazania wářzego/ málo co więcey zořtanie. *WujJud* 242; *CzechRozm* 52, 52v; *ModřBaz* 102v;

ActReg 141; *WujNT Hebr* 2/7; *CzahTr Hv*; Ten hándel máło lepŝy ieft niżeli owo *Sacrilegium*, ábo kupno Iudaŝowo. *KlonWor* 15.

W połączeniu z przymiotnikiem w G (2): Aby ná on čás gdy sie to pełnić miáło/ mniej sie to rozumowi ludzkemu niepewnego á niepodobnego zdáło. *RejPos* 271, 271 *marg*.

W połączeniu z prefiksalnymi czasownikami intensywnymi (2): Spicie iuŝ ij odpoczywáycie/ iakoby rzékl/ Malo sie naŝpicie/ botz iuŝ Iudaŝs z miaŝta wychodzi *OpecŻyw* 104v; Rádem temu pánie Krifki/ iż w. m. y wczorá/ y onegda máło sie ípraczował mowá *GórnDworz* Kk8.

W przeciwstawieniach: »mało (mniej) ... więcej (wiel(c)e, nawięcej) (8), barzo, dobrze, hojnziej, obficie, siła« (13): Mądrość żadnemu máło abo nic bez íprawiedliwofci pożyteczna ieft, ale íprawiedliwofć z mądrością barzo ieft vżyteczna. *BielŻyw* 169, 49; Iŝ zli máło o Bogá dbáją iedno więcej o bogáctwá. *LubPs N5 marg*; *RejZwierz* 48; Pátrzayże iáko go ci máło doćikáli proŝbámi íwemi/ á iáko byli ielzcze hoiniey pociefzeni *RejPos* 46, 247; *RejZwierc* 234; ci wŝyfcy pífáli tylko tym ktorým to ku znáomości y wiadomości przychodzi/ to ieft/ iákoby Miŝtrzowie dobrzy ŝrzednim Miŝtrzem/ dobrze ŝwiadomi/ mniej ŝwiadomym *BielSpr* 28v; *BudBib* c2; teŝ íŝ im máło pomagał/ á fobie siła trácił *SkarŻyw* 573; *ActReg* 51; áczkolwiek obficie was miłuiąc mniej ieftem miłowan. *WujNT 2.Cor* 12/15, *Luc* 7/47.

W charakterystycznych połączeniach: máło (mniej) baczny (2), baczyć (8), bać się (4), bawić (zabawiać) się (5), boleć, cierpieć, (po)cieszyć (się) (3), czuć (się) (4), ćwiczyć się (ćwiczony) (3), dbały (2), dociskać, dotknąć (dotykać) się (4), dotyczy się (2), dziwować się (3), frasować się (2), garnąć się, godny (7), grzeszyć, íść, íść w posłuch, (roz)kochać się (4), krześcijański, krzyw (3), lepszy (dobry) (3), lękać się (2), ludzki, łaskawiej, mądry (mędrszy) (3), mieć [przed kim] (2), mieć na pieczy (2), miłować (miłowan) (2), mniejszy (mniej) (8), moc, mocniejszy, musieć, myśleć (pomyśla(wa)ć, rozmyślać się) (15), naboŝny, nadziewać się, należeć (6), naspać się, naznaczony, niepewnego, niepodobnego (2), niższy, obaczać (obaczyć się) (2), obradować się, obrażać, odmienić (się) (6), oględać się, opatrzenie, pamiętać ((ws)pomnieć) (5), parać się, patrzeć (5), piękny, płatny (płatno) (6), pobudzać, pocieszny, podeprzeć, podlejszy (2), podobać się (3), podobny (podobno) (8), polepszyć się, pomoc (pomagać) (30), pomocny (6), poprawić (się) (2), poradzić się, poszczęścić się, potężny, potrzebny (11), poważać, pożyteczny (użyteczny) (18), pracować (spracować się) (2), przekazać (2), przestrzegać (ustrzec się) (2), przewinić, przychylny, przygodny, przystojny (przystojnie) (4), pytać się (4), rad (2), radzić (poradzić się) (2), (z)rozumieć (rozumem robić) (14), rozumny (rozumu używający) (2), sarkać, skosztować, sławny, służyć (służący, przysługować) (3), slychany, smęcić się, sprawiedliwy, starać się (7), straszny, (u-, za)szkodzić (9), ściągąć się (2), ŝwiadomy, trwożyć się, uchronić się, uczciwy, uczony, (d)ufać (9), ufny (2), ukontentować, umieć (2), umniejszyć, uniżyć (poniżyć, uniżon) (9), (za)wadzić (6), waŝny (6), wiedzieć (wiedzący) (8), wierzyć (wierzący) (5), więcej (3), (po)winien (powinował) (5), władnąć, wstydać się, zagniewany, zależeć (2), zasłuŝony, zgodny, znaczny, (po)znać (znający) (14), znajomy (5), ŝalować (ŝal) (4); barzo máło (19).

Przysłowie: Kto wćczelciu płuia máło dba o drugie *RejJóz* K4v *marg*, K4v.

Połączenia: »mało ... ani« (1): IEft mi to dzifz napamięczy Iako wŝkolach vczo no dzieci. Od cum íteteris poczinały/ O bodze malo wfpominali. Any oiego przikazaniu *SeklKat* A3v.

»mało co« = *paulo Modrz, Vulg; breve quiddam PolAnt; parum Modrz (29): RejRozpr F3v; Ná co przedfię máło co álbo nic baczą według íwego zuchwálftwá GliczKsiąż N8v, P7; BibRadz Hebr 2/7; BielKron 299; Mącz 440d; Ale iż połtrał máło co lépfzy niż fráncá/ vmyfliem y thu o nim niéco rádzić SienLek 130v; GrzegŚm 16; WujJud 242; CzechRozm 51, 52, 52v, 73; ModrzBaz 52v; SkarŻyw 13 [2 r.], 354, 384; StryjKron A, 81; ReszPrz 71; ActReg 141; OrzJan 130, 132; WujNT Hebr 2/7; á o wieczności nic/ álbo máło co pomyflawa. WysKaz 5; SarnStat 530; CzahTr Hv. Cf »mało co grzeczy«.*

»mało coś« = *paulo Vulg [szyk 3 : 1] (4): Leop Hebr 2/7; RejPos 3v; BielSat G3; Działki niewiem żyweli: iám íamá coś máło Od niewolnice rozna KochOdpr Bv.*

»mało kęs« (1): *Iż cie máło kęs Pan twoy doftoienftwem vniżył od onego pirwżego doftoienftwá Anyelkiego RejPos 201.*

Frazy: »mało chybiało (a. się chybi), się umykało« = mało brakowało; tantum non Mącz (2 : 1): Mącz 440d; máło mu íye téż chybi ónéy liczyby/ áby iéy ná Spuście [stawu] ípełná włócić nie miał. Strum K4v; StryjWjaz C2v.

»mało co grzeczy« (1): *Podobno y to/ álbo bez podobno/ máło Co grzeczy KochDryas A3.*

»mało [kogo] obeszło« (1): *Tákowe byftre y niebáczne Xiędza Powodowłkie⁸⁰ przeciwko nam wynieśienie/ máłoby nas obefzło NiemObr 4.*

»mało [kogo] rusza (a. ruszyło)« (3): *BielKron 109; Ale nas to przedfię máło rufza RejPos 40; RejPosWiecz³ 98.*

»mało znać, widać (było a. będzie)« = *jest nieznaczone, niewidoczne (9 : 1): Boć w rofkólfzach máło znać powážney ítałości RejWiz 35; RejZwierz 105; RejAp 64; RejPos 51v, Ooo5v; RejZwierc 143v, 211v; StryjKron 81; ReszPrz 71; máło w tym popráwy widać PowodPr 50.*

Zwroty: »mało się czuć« = być nieprzytomnym (1): Bo íełfze flegmátyk/ then íe máło czuie/ íedno ípi/ íápi/ drzemie/ na brzuch fobyé plúie. RejWiz 117v.

»mało (a. mniej) dbać, stać (a. przestawać), trwać« = *parvi aestimare a. dicere Mącz; parum sollicitum esse Modrz [szyk zmienny] (82 : 3 : 1): O lwią przyiaźń ítali máło. BierEz M4, I2v, I4, O3, O3v; MiechGlab *5v; LibLeg 10/152; RejRozpr A4v, Bv, B2, B2v, D3; RejJóz K4v [2 r.]; RejKup b8, c2, D, t2, x7v, ee3v; Diar 35; GliczKsiąż P7; LubPs N5 marg; RejWiz 11, 20v, 79v, 134, 136, 160v, Cc3; RejFig Cc4v; RejZwierz 86v; A ták íi zhárdzyeli że thwego rofkazánia máło dbáią. BielKron 392v; Mącz 282b; Prot Ev; RejAp AA4, 2, 10v, 14, 118; RejPos 30v [2 r.], 37v, 40, 49 [2 r.], 58, 130, 316; HistLan A3v; RejZwierc 43, 44, 45v, 88 marg, 122 (8); WujJud 16, 142; WujJudConf 141v; ktorzy [oracze gnuśni] z wielką pilnością fzczępią drzewá rozmáite/ á potym o nie máło dbáią RejPosWstaw [41²]v; BudNT przedm d2; CzechRozm 238; Ale ílawę á cnotę máią w pilney pieczy/ A o te máło trwáią tu doczeńne rzeczy PaprPan H3; KarnNap A2v [2 r.]; ModrzBaz 42v; KochPs 77; StryjKron 652; NiemObr 91; KochMRot B4; WerGość 242; KochPieś 14; BielRozm 4, 7; GórnRozm C3; PaprUp C3v; Bo íye ná zad ogłádał: ná to/ co íye dźiáło Przed nogámi/ nie patrząc/ álbo dbáiąc máło. KochProp 9, 14; GórnTroas 73; GrabowSet D4v; OrzJan 130; LatHar 76; KmitaSpit C4; KlonWor 58.*

»mało (a. mniej) (po)trzeba, potrzebować« (50 : 11): *GlabGad I5v; RejPs 75, 130; RejRozpr F3v, I4; RejKup i6v, k3v [2 r.], m4v, o5v, x3v, aa2; GroicPorz B4v; RejWiz 50v, 173; RejZwierz 2, 35, 39v; BielKron 31v, 244; RejAp 15v, 71v, 108, 132v, 136v (17); GórnDworz E5, G3, Bb7v,*

Mm5; *RejPos* 34, 132v, 150, 190v, 243, 271v, 322; W piśmie świętym mało mędrówać potrzebá. *RejZwierc* B3, 13v, 25v, 176, 182, 195v (9); A co sie dotycze Birzmowania y oštátecznego mázania/ to widzimy być ludzki łzczery wymyśl/ ktorich Kościoł Boży mało potrzebuie *WujJudConf* 159; Bo oni S. Apoštołowie y towarzysze Piotrowi/ máiąc one pirwiańki Duchá S. mniey páłterftwá Piotrá S. potrzebowáli/ iako nawyźłzy Kościoła Bożego po wšytkim świcie budownicy/ ktorzy zábłądzić niwczym nie mogli. *SkarJedn* 80; *Oczko* 20v; *VotSzl* C3.

»mało się (przy)godzić« (6): W ktorych tedy [dowcipu ostrość] ołowna á tępa iest mało fię ku vzeniu godzi *KwiatKsiąż* Lv; *GórnDworz* T8v; *RejZwierc* B2, [28³], 143; *Strum* A3.

»mało ustępować, uść« (1 : 1): *BielKron* 168; Bo Strunami fwemi/ Y vczonym fpiewaniem tak fię popifuie/ Ze też przelżemu Wiekui mało vtępuie. *Prot* E.

»mało być żyw« = *omal nie umrzeć* (1): Biłkup od stráchu mało był żyw *BielKron* 362.

Wyrażenie: »mało rozny« [szyk 18 : 2] (20): *FalZioł* I 79d; *MurzOrt* Bv; MAło iest rozny then tho Pfalm od tego czo przed nim iesth położon *LubPs* T; *RejZwierz* 133; *GórnDworz* Y2, Kk; *RejPos* 225v, 266; *RejZwierc* 104v *margin*, 156v, 218, Bbb2; *WujJud* 226v; *WierKróc* B; *KochOdpr* Bv; błogofławiony taki żywot/ w ktorym y tu ná ziemi tak żyją: iż mało co fą od Aniołow rozni *SkarŻyw* 13, 13 *margin*; *StrykKron* A; *GrabowSet* F3; *KlonWor* 69.

Szeregi: »z daleka a mało« (1): A limine salutare, Przed wroty czołem vderzić/ To yeft/ Z dáleká á máło sie czego dotknąć. *Mącz* 193d.

»(abo) mało, (a(l)bo, a) (prosto, prawie) nic« = *parum aut nihil* *JanStat* [szyk 28 : 10] (38): *FalZioł* I 84a; *BielŻyw* 169 [2 r.]; *RejPs* 137v; *KromRozm* I F; *GliczKsiąż* N8v; Ale Rzeczpołpolita mało álbo nic ogláda fye ná rod/ albo ná zacność czyię *OrzRozm* P2v; *RejAp* 165; *GórnDworz* F3, I8v, Kv, T8v, Aa5, Dd4v, Kk2v; *RejPos* 159, 170v, 184v, 207, 239v, 316; *HistLan* C2; *KuczbKat* 395; *RejZwierc* 128v, 274; *WujJud* 134v; *Strum* A3; *CzechRozm* 73, 215; Bo co wšytkim poruczono/ o to połpolicie wšyfcy ábo nic/ ábo mało bárzo dbáią. *GórnRozm* C3, D4; *ActReg* 182; *OrzJan* 132; Iáko ci ludzie fklonni y gotowi byli ná wšytkie połługi y rofkazanie Cefárfkie: ále o połłudze y oddaniu powinności Bogu mało ábo nic nie myšlili. *WujNT* 170, 216; *WysKaz* 5; *SarnStat* 178, 922.

δ. W zdaniu złożonym z pierwszym członem zaprzeczonym (formalnie lub treściowo) *comp* i *sup* w drugim członie podkreśla zaprzeczenie w odniesieniu do innej sytuacji: *tym bardziej nie, zupełnie nie, a cóż dopiero; multo minus* *PolAnt*, *Modrz*, *JanStat*; *quanto minus* *PolAnt*, *Modrz*; *nedum* *Mącz* [w tym: (jakoż) daleko mniej (24), tym(że) mniej (5), jeszcze mniej (7), tym jeszcze mniej (2), jeszcze daleko mniej (1)] (42) : *KromRozm* III K; *RejZwierz* 8v; Oto pokąd oná ielzcie była całą/ ninacz fię nie godziłá/ iákoż tedy dáleko mniey [quantum magis] fię godzi/ gdy iest ogniem náruřzona y řpaloná? *BibRadz* Ez 15/5; *Cum hoc non possum illud minus possum*, Gdy tego nie mogę vczinić/ daleko mniey ono vczinię. *Mącz* 71c, 244c; My o Páná mało dbamy/ á Pan też o nas ielzcie mniey *RejAp* 10v; *RejPos* 159v; *BiałKat* 218v; *WujJudConf* 37v, 60v, 192; *BudBib* 2.Par 6/18; *BudNT* przedm c6v; *CzechRozm* 151v; áby żaden niešmiał řędziemu zálećáć rzeczy ktoreykolwiek řtrony/ y řam Krol ná oštátek. y owłzem ten namniey [minime omnium] *ModrzBaz* 88v, 28v, 48v, 51v, 96; *SkarJedn* 393; *SkarŻyw* 36, 211; *CzechEp* *4v, 155; Poyřzawłzy tedy pilnie w całą náukę páná Chriřtułowę/ nie naydziemy tego/ áby Piotrowi regiment iáki naywyźłzy/ nád innymi Apoštoły/ á tym mniey nád

wfzytkim zborom zlecił. *NiemObr* 31, 55; człowiek fropi/ [...] w ktorym nigdyfmy nie obaczyli znaku iákiego przyftoyney ludzkości/ á tym iefzcze mnief/ żeby w nim znác było znak iákiefy łálki Duchá świętego. *ReszPrz* 63; *ZawJeft* 32; *GostGospPon* 169; *LatHar* 246; *WujNT* 175, 332, 517; *WysKaz* 4, 42; *JanNKar* A4; *SarnStat* 15, 263, 314, 600 *marg*; *PowodPr* 81; *Turecka [wiara]* y plá chromego nie vzdrowiła: heretycka iefzcze mnief: o Zydowfkiey áni pytác. *SkarKaz* 277a.

ε. »namnief« = *jak najmniej* (2) : á fnu łatwie fyje wftrzeże/ iefli namniéf potráwámi fyje obciáży: pewnie wiefząc/ że pokarm ieft/ ktorým człowiek mózg odwilża/ á fpániefu piérwfzá przyczynę dawa *Oczko* 18v; *ReszPrz* 46.

ζ. »namnief« = *choć trochę; quicquam, tantulum (tantillum) Mącz* (86) : *RejPs* 91, 95, 185v; *RejJóz* E5, E6, Fv, F5v, M; Bo bog zadnego niezywy Kto mu fię na mnief przeczywy. *RejKup* e8v, ee2v; *KromRozm II* b3; KJM nie chce, aby się namnief odmieniać miało co w kościelech *Diar* 56, 57; *LubPs* C2v, K2, T5v *marg*; Ale wierz mi że wfzędy wfzytko tym fkázimy/ Gdzye z mierności á s cnoty namnief wykroczy. *RejWiz* 74, 38, 160, 181, 183v, 184; *Mącz* 340d, 440d [2 r.]; *RejAp* 30v, 106, 176; Siłá tákich ieft/ kthore wolałyby gárło dác/ niź namnief náfzczyrbic poczciwości *GórnDworz* Aa3, Dv, D5v, E7v, Aa5v, Ii4v, L15v; *RejPos* A5 [2 r.], A5v, 40v, 57, 64v (24); *RejZwierc* 189v; *WujJudConf* 8v; *CzechRozm* 191v; *KochOdpr* B3; *CzechEp* 136; *NiemObr* 11, 69, 180; *KochPieś* 47; *GórnRozm* C2; *KochWr* 30; *ActReg* 134; *GostGosp* 18; *KochCn* B4v; *WujNT* 655; *SkarKaz* 43a.

W połączeniu z partykułami [w tym: *aby* (2), *i* (1), *jako* (1)] (5): a zatem go pobudzál ku wzywaniu pana i profzeniu miłofierdzía ie⁸⁰/ aby námniéi ferdecznemu *MurzHist* I2v; *RejWiz* 174; Boże vchoway by był miał [...] iáko naimnief nieuczciwie záchowác fie przeciwko bialeygłowie *GórnDworz* H7v; *MycPrz* II C4v. Cf »by namnief«.

W połączeniu z prefiksálnym czasownikiem intensywnym (1): Ale gdy namniéf podwefele łobie/ Siłá mam w głowie pánów równych tobie. *KochFr* 31.

W charakterystycznych połączeniach: *namnief dolec, doświadczyć, naruszyć (obruszyć, wzruszyć)* (5), *naszczyrbic (uszczerbic, naszczerbiony)* (3), *niepewny, nieuczciwie, odeść, odmienić (się)* (3), *odstępic (odstępować, przestępic, występic, wstępic, zstępic)* (28), *osłabiec, pocieszyć, podnieść się, podweselic, pozwolec, (s)przeciwic się* (4), *przekazic (skazic)* (2), *przewinic* (3), *przyczynic się, ściagnąc się, uchylic (odchylic) się* (3), *unieść się, upuscic, (z)wętpic* (3), *wykroczyć (odkroczyć)* (6), *zblądzić, złotrzyć się, zmylic, znać się, zwątlony*.

Polączenia: »by namnief« (1): niechciał ná to przyftác/ Żeby od Heliafzá/ by namnief miał odftác. *HistHel* D3.

»namnief co« [szyk 3 : 2] (5): áno fie nikt nieobrał áby mię był namnief co miał poćieflyć. *RejPs* 101; *GórnDworz* S7; *RejZwierc* 188; *WerGość* 248; *GórnRozm* A4v.

a. Określa stopień nasilenia zjawisk fizycznych oraz stanów i cech nawiązujących do wielkości mierzalnych (304) : *BierEz* G4v, P3; Cwikła tak czarna iako y była oboya mało thuczy człeka *FalZioł* I 20a; rofcie przy gorach gdzie flońce mało dochodzi. *FalZioł* I 109c; Potym thę wodkę zagrzawfy mało izby letnio było [...] wpufzczay w członek *FalZioł* V 91v, I 65b, 102a, 105b, 111c, III 17a, V 108; Czemu wino podftale mocniefze bywa wfzakoź mnief trwałe. *GlabGad* H, I3v; *MiechGlab* *3v; *RejJóz* A3v; *RejFig* Cc4v; *RejZwierc* 68v, 142v; *BibRadz* II 32b *marg*; z iedney ftrony fie okopáli/ z

drugiey gorá przykra/ z drugiey Dunay málo zákrzywiony *BielKron* 312; *Mącz* 190a, 201c; nietrzebá fye bać kiedy nie mocny ná bok ktorykolwiek leży/ málo fkurczywłzy nogi *SienLek* 21; położywłzy pálce/ ták iáko pierwey przyćiśni żyłę málo/ á potym opuść *SienLek* 24v, 99v; *RejAp* 157; *HistRzym* 7v; Iż nie fráfuy fie nic ieflić Pan s czym málo omieszka *RejPos* 46v, 62v; *HistLan* Ev; *ModrzBaz* 72v; *SkarŻyw* 338 marg, 589; *GostGosp* 96; *GrabowSet* S.

*W połączeniu z comp przysłówków i przymiotników; niekiedy określa stopień zaokrąglenia w górę lub w dół [w tym: z przysłówkiem (207), z przymiotnikiem (9); w pozycji przed wyrazem określanym (205), po wyrazie określanym (11)] (216): OpecŻyw 10; FalZioł I 156b, II 3a, III 42c, IV 13b, 22b (15); LibMal 1550/156; Ia przed księżycem abo mało dáwniei/ przyftępowaleń MurzHist P4; MurzOrt B2; KromRozm II 1v; KromRozm III E2, F4v, M8v, N, Nv, N6v; LubPs Y4; o ktorych niżej małz málo fzerzey piáno. GroicPorz k2; A málo niżej mowi. KrowObr C3v, 6v, 10, 13, 51v, 71v (33); RejWiz 25v, 107, 108v, 137; BibRadz *5v; BielKron 68, 68v, 87v, 114, 166v (15); KwiatKsiąż A3v, B3v, Nv, N4; Ortygometra, Przepiórczy król/ yeft ptak málo więtfzy niż pośpolite przepiorki Mącz 270c, 17c, 29b, 158a, 285a, 296a (12); SarnUzn D3v, E3v, G4v; SienLek 105v; Tám záfię málo dáley cztác przypátrzy fie oney żadnym rozumem nie ogárnionej Táiemnicy Troyce fwiętey. RejAp BBv, 4v, 7v, 25v, 30v, 49v [2 r.] (33); iż oná [sława] nie trwa dáley/ iedno do iednego/ ábo do dwu człowieczych żywotow/ iż pámięć ludzka málo dálfzy kres wynieść może GórnDworz G5, Q2v; RejPos 3, 6, 11, 14, 20v (23); RejPosWiecz² 93; KwiatOpis Dv; KuczbKat 90; RejZwierc 43v, 53v, 58, 89, 89v (16); Iefli iezdny lud małz przeciwo piefzemu/ ftáwiay ij w polu rownym/ możeli byc w mieyfcu málo wyłfzym BielSpr 15v, 30v; BudBib b3, I 212b marg; Ten Złobek ma być głęboki y fzeroki ná dwa pálcá málo więcéy. Strum C3, D2, P2; BudNT przedm cv, Kk5v; o ktoremem málo wyłfzey [proxime] mowił ModrzBaz 142v, 51, 81v; ModrzBazBud ¶5, ¶6; StryjKron 421; CzechEp 61; KochPhaen 13; ReszPrz 18; KochProp 8; W glinę pożyway gárdliná álbo trzcina: á nie małzli trzciny/ tągána fłomą kitek náwiązawłzy/ to málo krocey trwa niż gárdliná GostGosp 96; GórnTroas 71; GrabowSet A2; OrzJan 85, 126; LatHar 192, 320, 525, 671; WujNT 170 marg, 200; SarnStat 179, 235, 236, 283, 428 (8).*

W połączeniu z prefiksalnymi czasownikami intensywnymi (2): A gdy málo podroście wnet woyt nád nim ftoi *RejWiz* 88; *RejPos* 320v.

W przekładach łacińskich dem. (2): Pluscula suppellectile opus est, Ieft potrzebá málo więcey naczinia. *Mącz* 307b, 307b.

W przeciwstawieniach: »wielce (więcej) ... mało (mniej)« (3): *GroicPorz* mm3; On lepak niewolnik ktory wiedząc wolá páná fwego/ á nie nágotował/ áni vczyńił kwoli iemu/ będzie bit wielce. Lecz ktory niewiedząc vczyńił godnego (co) kaźni/ będzie bit málo [caedetur paucis]. *BudNT Luc* 12/48; *WujNT Luc* 12/48.

W charakterystycznych połączeniach: bit mało, ciepły (2), dochodzić, (po-, s)karać (karan) (11), milczący, nakrzywiony (zakrzywiony) (2), ochynąć się, odwlec się, omieszkać, osiadły, osolony, podnieść się, przedłużać się, przycisnąć, (pod)rość (3), skurczyć, słyszany, śmiać się, (uśmiechnąć się) (2), świecić się (2), toczyć, trwały, tuczyć (2), upstrzony, westchnąć, wilki, wysuszający, wześć, zachodzić, zaćmić się, zagrzać, zastarać się, zedrgnąć się, zsiadły; mało (co(s)) dalej (20), dalszy, dawniej, dłużej, krocej,

młodszy, mniej (12), mniejszy (2), niżej (82), pierwszej, pośledniejszy, później, szerzej, więcej (28), większy (2), wy(sz)szej (63), wyszszy (2); barzo mało (3); trochę mniej.

Połączenia: »mało (...) co« = paulo Modrz (33): FalZioł V 108v, 110v; który [majestat cesarski] trwał od Kárłá wielkiego aż do czáfu Othoná pirwzego przez fto lat/ mało co więcej. BielKron 174; KwiatKsiąż A3v, B3v, Nv, N4; SarnUzn D3v, E3v, G4v; Tákże brát/ fłucháiąc częłto fioftr fpowiedzi/ zápowietrzył ich pięć/ A máło ich też co więcej w onym kłafztorze było. GórnDworz Q2v, S4v; KwiatOpis Dv; BudNT przedm cv; Alexander też Cefarz widząc że mało co wyżych czáfów przed nim [superioribus ante se temporibus] wiele ludzi dla ledá podeźrzenia/ iákoby przeciw máieftatowi wyftępne karano/ wolnieyfe práwo ná ten wyftępek vczynił ModrzBaz 81v, 51; profzę cię biy mię wdrugá ftronę/ boć iufz máło co ná lewe vcho doftlyfzę. SkarŻyw 570; StryjKron 421; CzechEp 61; GórnTroas 71; OrzJan 85, 126; LatHar 192, 525, 671; Quádránt ważył máło co więcej, niżli dwa náłze drobne piéniążki WujNT 170 marg, 200; SarnStat 179, 235, 283, 448, 642, 1296.

»mało coś« (1): W onym też przez trzy godziny/ y máło coś więcej/ wifzeniu ná krzyżu żywo/ zbáwiciel náłz/ bądź siedm/ bądź [...] ósm fłow wymowić [...] raczył. LatHar 320.

»mało kęs« (2): Acz fie [miesiąc] máło kęs zácmi/ prze fłufzne przyczyny/ Ale przedfię po chwili znowu iáko iny. RejWiz 115v; RejPos 138v.

»nieco mało« (1): á tha małc nieco máło káfa FalZioł V 107.

»nie mniej« = tak samo; także, również; nihilominus HistAl; non minus JanStat (6); ListRzeż w. 42; Tákiefc iefť vfiłowanie mądrofci/ ktorej fie pochodnia zápalona przzirownawa/ od ktorej gdy wiele pochodni biorą ogień/ nie mniej oná fwieci/ ktora inŹe rofwieca. HistAl I4v; SkarJedn 5; SkarŻyw 92; SarnStat 398, 714.

Fraza: »mało (było) znać, widać« = jest nieznaczne, niewidoczne (3 : 1): Nozdrze ciafne á grube tak iż máło dziurek znać, vkazuią człowieka głupiego GlabGad O, G5v; RejWiz 185v; RejPos 218.

Zwroty: »mało (do)słyszeć« = źle, słabo słyszeć, nie dosłyszeć (2): iż pan Krákowfki bárzo máło czo fłyłzy/ á dla thego muŹifz práwi dobrze wołác/ chcefzli áby cie zrozumiał. GórnDworz S4v; SkarŻyw 570.

»mało widzieć« = źle, słabo widzieć, nie dowidzieć (2): RejFig Ee2; Talpa caecior, Mniefy widzi niż kret. Mącz 439a.

Szeregi: »mniej albo barziej« (1): Magis mutus quam piscis, Mniefy álbo bárziej milczący niżli rybá. Mącz 301a.

»mało albo nic« (1): Więc iż ná thákowe rzeczenie rozumie człowiek że dawno przed tym myflono/ máło ábo nic fmiać mu fie może. GórnDworz Q.

»mało albo więcej« (1): á tak y krew grubfzą czyni y też zfiadłá, mniefy albo więcej według roznoŹci ich przyrodzenia. GlabGad E5v.

α. »namniej« = choć trochę; tantullum Mącz (26) : RejKup r3v; iefli ná cię namniefy plunę [si impetum spume in faciem tuam eiicio] vmrzełz HistAl B2; LubPs K3v; RejWiz 31, 86v; RejZwierz 112v; BielKron 451; Mącz 456c; RejAp 196v; RejPos A2, 256v; RejZwierc 69; ktora [wiara] iefť iáko dzwon; ktorego fkoro fie namniefy náruŹy/ niepożyteczny fie sítawa. WujJud 12, 61; Strum B2v; ModrzBaz 104; By fye namniefy podemná nogá záchwiałá/ Twoiá mię łáfká/ pánie/ wnet zádźierzáłá KochPs

142, 56; co możemy baczyć/ z budowania tego ziemskiego/ ktore/ kiedy namniej flaby fundament ma/ nigdy wárowne być nie może. *NiemObr* 33; *KochFr* 80; *KochPieś* 13 [2 r.]; *RybGęśli* D.

W charakterystycznych połączeniach: namniej dosiąc, dotknąć (się) (2), drasnąc, plunąc, podobien, potrzeć się, przyczynić, przypaść, przypiec się, przypodobnić, ranić, (na)ruszyć (się) (5), skłonić, słaby, szwankować, uczuć, upuścić, wzjeżyć się, zająknąć się.

Połączenia: »by namniej« (2): Iż ikoro [*proch*] gdzye do ikry by namniej przypádnie/ Vżrzyfz/ álic płomieniem zápali fie fnádnie. *RejWiz* 151v, 56v.

»namniej co« (1): Ale gdy o potrzebie namniej co vczuią/ Wierz mi prętko w gromádę názy fie fzykuią. *PaprPan* E4v.

β. *O stopniu znajomości języka obcego (2):* Graeculus dimin. Greczek który málo po grecku vmié. *Mącz* 148a.

Szereg: »barzo málo abo nic« (1): Tám pothym będąc poczał go pan w lifty polkie wpráwować/ bo lácińkiego ięzyká bárzo málo ábo nic nie vmiął *RejZwierc* 274v.

B. *Nisko, źle (74):* iż gi [*człowieka*] ták bárzo vwielbił/ iż málucżko mnief od Anyoła poftánowił dofthoienftwo iego. *RejAp* 102.

W przeciwstawieniu: »mniej ... więcej« (1): *WujNT* 47 cf *Szereg*.

Połączenia: »mniej niż nic« (1): Wfzytcy narodowie iáko nic przed nim/ mnief niż nic y (niż) tfczżá (rzecz) [*pro nihilo et inani*] poczytaią fie przed nim. *BudBib Is* 40/17.

»nie mniej« = *tak samo* (2): *BielKron* [332²]v; nie mnief fobie wázyli vbogiego y flugę/ iáko y bogátego/ kfiążę y fzláchcicá *WujNT* 789.

Fraza: »za málo [u kogo] jest, [komu] stoi, [komu] zda się« [szyk zmienny] (1 : 1 : 1): Iż iey żywot ftał zá málo/ Bo fie iey śmierci rownáło. *BierEz* H4; *RejZwierc* 147; Izali za málo v ciebie [*parum a te*] (fá) počiefzánia Boſkie *BudBib Job* 15/11.

Zwroty: »mniej (a. tak málo) dzierżeć, trzymać« (2 : 2): Ifcye mnyey o nyey będą dżyerzał/ niżlim do tąd dżyerzał. *KromRozm I Dv*; *StryjKron* 632; *SkarKaz* 159b, 579b.

»mniej rozumieć« (3): *BielKron* [332²]v; w powieści niechay ten będzie fkromny/ pokazuiąc to/ iákoby mnief rozumiał o fobie/ niż rozumie *GórnDworz* D8v; *WujNT* 47.

»mniej wáżyć, wáżący« = *mieć, mający niższe znaczenie (1 : 1):* Secundarius, Wtóry/ wtórego rzádu mnief wáżący *Mącz* 378b; *KochPs* 136.

»za málo (sobie) wáżyć, dbać, mieć; mniej wáżyć« = *nisko (niżej) cenić; posthabere Mącz, Calep; parvi pendere Vulg; derogare honori, floccifacere, parvi ducere, postferre Mącz; minoris aestimare Modrz (10 : 1 : 1; 9): BierEz H2v; ForCnR B; GliczKsiąż I3, O6v; Leop 2.Par 36/16; RejZwierz 27v; nie był wdzyęczen dárú Boſkiego/ zá málo gi fobie wáżył BielKron 14, 40, 251; Nihil vita antiquius existimare, omnia libertate posteriora ducere, Wfziftko mnief wáżic niżli wolność Mącz 314d, 95d, 131a, 315a [2 r.], 358a; GórnDworz Aa4; ModrzBaz 56v; częgo tymi árgumenty [...] dowodzić chce: iż przyrodzonego fynoftwá/ náture/ iftnoſci/ y przedwiecznoſci Boſkiey/ przyznawác mu niehcemy: zá málo to máiac/ y owfzem w ſmiech to obráciác/ co my o Pánu á zbáwicielu náfzym wznawamy *NiemObr* 92; *ActReg* 71; *Calep* 826a; *WujNT* 789.*

Szereg: »mniej i niżej« (1): A ták y nawiętŹy Doktorowie (ktorzy im byli vczetŹy/ tym mniej y niżej o łobie rozumiełi/ y tym więcey fię rozłádkowi kołciołá powŹezchnego poddawáli) łá ci máłutcy o ktorých Pan mowi. *WujNT* 47.

α. *W funkcji osłabionego przeczenia: minimalnie, nie bardzo, prawie nie* [w tym: *comp* (7), *sup* (1)] (39) :

W przeciwstawieniu: »namniej ... nawiętŹy« (1): A ták namniej o łobie rozumieł/ ták wiele waży/ iáko nawiętŹsze rzeczy czynieł. *SkarKaz* 352a.

Zwroty: »małó (a. mniej) dzierzeł, trzymał« = *derogare, detrahere* *Mącz* [szyk zmienny] (5 : 2): *RejWiz* 67v; *BielKron* 112; *Mącz* 358a, 461d; Bo żeby co po łmierci gdzie indziej był miałó/ Widziáłem że Rzymiáne o tym dzierzámáło. *Prot* Bv; ále o łobie máłó trzymáiac/ z pokorám Páná Bogá zá wŹyłtek lud vŹtáwicznie profzám. *WujJud* 145v; *SarnStat* 715.

»małó (a. mniej, a. najmniej) rozumieł, sádził« (5 : 1): *RejPs* 95v, 110; *RejZwierz* 88v; *Arriani* záłię iuż iákoby w przeki Sábelliułzowi máłó o trzech rozumiełi *SarnUzn* B2v; *SkarKaz* 352a; *CiekPotr* 65.

»małó ważył« = *nie mieł wartołci* (11): *MetrKor* 31/620v, 621; *BierRozm* 9; *RejWiz* 43; Máłó ważám Státutám/ máłó rołkazanie [nec ... valent]/ Przełožonego życie zá to wŹyłtko łtanie. *ModrzBaz* 23; *SkarŻyw* 491; *StryjKron* 295; *KochDz* 109; *GrabowSet* F3v; *WysKaz* 17.

»małó (a. mniej) ważyć (a. poważáć)« = *nie szanowáć, lekceważyć* (15): *BierEz* F3; *BielŻyw* 134; *Srodze* ty káżdego zelżyłz yezdneho y pyełzego/ Ktory łobye máłó waży Máyełtatu twoyego *LubPs* R4v; *RejWiz* 102 marg, Dd3; *BielKron* 123v, 126, 251, 460; *RejZwierc* 22; *BielSjem* 3; *ActReg* 109; máłó łobie ważám Conłtuciię przerzeczoné [statutorumque praedictorum vilipendium *JanStat* 244] *SarnStat* 897; *SkarKaz* 416a; *CiekPotr* 90.

Szereg: »małó albo nic« (2): Xáza mila, aczkolwyek tha Electia wałchich M. yako y ynłzich kołcziolow, kthemv przilá, yłch máłó albo nycz nyewálzy *MetrKor* 31/620v, 31/621.

II. *W konstrukcjach i użyciach zleksykalizowanych (1180) :*

1. *W szeregach antonimicznych występujących w funkcji zaimka nieokrełonego (4) :*

A. *W funkcji upowszechniającej (3) :*

Szeregi:»i wiele, i máłó« = *wszystko, cokolwiek* (1): przez ktore [słowo] fię złtáło/ WŹyłtko cokolwiek łwiát ma y wiele y máłó. *KołakSzczęł* B2.

»więcej ani (abo) mniej« = *nic, cokolwiek* [w tym: w połáczeniu z „nic” (1)] (2): Nie możem więcey áni mniej niczego przydáć tym rzeczám ktore Bog vczynił *BielKron* 79v; *RejPosRozpr* b4.

B. *W funkcji wyodrębniającej (1) :*

Szereg:»abo więcej, abo najmniej« = *coł, cokolwiek* (1): tedy ia rołkazánia Páná Bogá mego przelápić nie mogę/ ábych miał co ábo więcey ábo najmniej [parvum vel magnum] czynieł. *BibRadz Num* 22/18.

2. *W konstrukcjach utartych (głównie z przyimkiem) w funkcji zaimka przeczącego: nic (188) :*

A. *Nieważne, obojętne, nie obchodzi, nie dotyczy; nie pomoże; nie szkodzi (83) :*

małó (a. mniej) do czego (8): Ale tym ktorzy záprzáwłzy fie łámých łiebie/ żywiám w pobożności y w łwiátobliwołci/ [...] tym máłó do zwierzchnołci: bo teź nie dla nich ielł połtánowionám *CzechRozm* 249.

~ W przeciwstawieniu: »mało ... dosyć« (1): Czo w ięzyku Greckim TRIAS rozumie lie máło nam do tego/ dofyć ieft gdy my w tym śmyśle y wyrozumieniu tego fłowá vżywamy *SarnUzn* B3.

Fraza: »mało, mniej do tego« = *ea res modice tangit Mącz* [szyk zmienny] (5 : 1): Athak yefly tho doflo krolya Iana, yakofí podobno doflo, kyedy mnye doflo, czo my do thego mnyey. *LibLeg* 7/98v; *RejJóz* G4v; *Mącz* 228b; *SarnUzn* B3; *RejZwierc* 165, 232.

Szereg: »mało abo nic« (1): Też mnie mało abo nicz/ do tyzh [!] wałzyzh [!] chwiflow *RejJóz* D7v. ~ *mało na czym* (31):

~ *mało komu* (7): ná drugich [gwiazdach] nam máło: Bo té nie tak ízkodliwé *KochPhaen* 13. *Cf Fraza*.

W przeciwstawieniach: »mało ... dosyć, wszystko« (2): *KromRozm III* I5; y máło ná tym ieft iáko fię kto vrodził: ná tym wśzytko/ iáko kto żył. *SkarŻyw* 290.

Fraza: »mało (jest a. było) na tym« [w tym: komu (6)] = *parvi refert Mącz, Cn; paroulum refert, pluma haud interest Cn* [szyk zmienny] (30): Przy czym yefli chował ten ípofob á obrząd/ o kotorymech teraz powyedał/ czyli nye/ máło ná thym: Dofyć iz nam ij ápoštołowye zoftáwili *KromRozm III* I5; *RejZwierc* 24, 46v, 83, 100; *Mącz* 282b, 340a; *GórnDworz* N2v; *GrzepGeom* L2; *RejPos* 213v, 288v, *Ooo*4v; *RejZwierc* 136v, 149, 163v, 198v; *WujJud* 129v, 235; *WujJudConf* 129v; Ná tym máło iz tak mowią vczonymi będąc/ gdyż przedię bárzo źle y głupie mowią. *CzechRozm* 150; *SkarŻyw* 290; *CzechEp* 324; *KochFr* 6; *KochSz* A4v; *ReszList* 191; Biyćie fye póki chcećie/ mnie tám ná tym máło. *KochPieś* 21; *PudłFr* 40; *LatHar* 254; *WujNT przedm* 23; *GosłCast* 13. ~

mało po kim, po czym (34): *RejRozm* 400; *RejKup* dd5; *BielKom* F6v; Iz gdy kto íwiątem władał po rozumie máło. *RejWiz* 9v; Praesens promoteo parum, Máło tu pomnie/ nie pomagám nic bytnością íwą. *Mącz* 234c; *RejZwierc* 146; Wízák máło po vrodzye kiedy nie máłz cnoty *PaprPan* Z4; *StryjKron* 637; *GrabowSet* D3.

~ *mało komu* (16): *RejRozpr* I4v, K; Bo my malo iuz pozloczie Gdim tak zoftal wtym klopoczcie. *RejKup* f8v, ee4; *RejWiz* 61v; *RejZwierc* 67; *RejPos* 230v; *HistLan ktv*, E2v; Bo iáko choremu máło po wymownym lekarzu/ iedno żeby do zdrowia co narychley dopomogł *RejZwierc* 84v, 85, 112, 112v, [272]; *CzechRozm* **2; *Oczko* [42].

mało u kogo (1): Ale iáki ieft ábo co ípráwuie/ niepośćignione żadnym rozumem íądy á możności iego/ to v mnie po tákowych rozumiech máło. *RejZwierc* 195v.

W charakterystycznych połączeniach: *mało po biegłości świata tego, Bogu* (2), *cieplicach, drugich artykułach, imionach, męce, mnie (nas)* (2), *rozumie* (3), *twej mowie, (cudzym) swarze* (2), *urodzie, wymownym lekarzu, wymownych słowiech, ziołach, złocie, zuchwałym sztychu*.

Fraza: »po tym (było) mało« [szyk zmienny] (7): *BielKom* A; *LubPs* gg; Acz bych miał wypifác ítroie pocztow ich/ ínadź tu máło pothym/ owa był iáko fie ktho mogł naochędoźniew á okazáley przypráwić/ według íwoich obyczáiw. *BielKron* 414; *RejPos* 297; *RejZwierc* 28, 232v; *BielSpr* 31v.

Szereg: »nic, mało« (1): Aliśćiby nic po fłowie Bożym: aliśćiby y po Bogu máło: gdybyfmy to czynić mogli/ coby iedno chćiáło ćiáło. *CzechRozm* 242v. ~

cum inf = *to niepotrzebne, zbędne* (3): przeto oniey pifác mało ieft. *FalZioł* IV 40a, IV 43a; Boć fie targować tu máło *RejKup* bb5.

a. W pytaniu retorycznym z domyślną odpowiedzią przeciwstawną: nie dość? [na czym] (7) :

mało komu (2): *RejKup* f7; Miałoż wam ná tym że was oddzielił Bog Ifraelłki od inego ludu fwego y przyłączył kłobie *Leop Num* 16/9.

Fraza: »mało (było) na tym; mało mieć na tym« = *parum est Vulg* (3; 4): A zas nathym málo było Czo twé bołtwo vćiniło Iż fyę tak barzo zniżiło Sćłowiekim fyę sjednaciło *RejKup* o3, f7; A iefli iefztze málo małz ná tym/ y chceż przedię Papieżá zwać Wikáryim Kryfthułowym? *KrowObr* 11, 14v, 30; *Leop Num* 16/9; *KochFrag* 45.

B. Za mało, nie dość, nie wystarczy [w tym: z elipsą podrzędnej części konstrukcji (7)] (103) :

mało na kim, na czym (73): A málo małz ná świętym Páwle/ posłuchayże fámeo Piotrá świętego. *KrowObr* 14v, 8, 209v, 212, 222; Ony niebożateczká co wolno latáią/ Przedię ná fwey fwobodzye iefzće málo máią. *RejWiz* 103v; *GórnDworz* li3; *BiałKat* 321; *WerKaz* 295; *PowodPr* 48.

~ *mało komu* [w tym: zdać się (1)] (14): *RejŁas w.* 47; *KrowObr* 8, 35, 142, 156, 218v; *BielKron* 61v; *OrzQuin* L3; Abowiem kiedy człowiek ma przyść w dołkonáły nałog/ á cznoth vżywánie/ málo mu ná fánym przyrodzeniu/ ále mu thrzebá wodzá *GórnDworz* Ff3; *RejPos* 296v; *RejPosWiecz*³ [97]; *BudBib* b4v; O ktorego wzywániu/ ieflic iefzće málo ná Steffanomym [!] przykładzie/ ánoż małz więcey infzych *CzechRozm* 199; *KlonWor* 26.

Fraza: »mało (było a. zdało się) na tym (a. tem); mało na tym mieć« = *parum est Vulg* [szyk zmienny] (37; 24): *RejŁas w.* 47; *RejKup* h5v; A yefli málo ná tym małz/ pátrrze co łam pan Kryftus opowyedzyał. *KromRozm I* E2; *MurzNT* 81; *KromRozm III* Mv; *Diar* 39; *LubPs* hh5; ALeć iefztze náthym málo było Bifkupowi Rzymfkiemu/ iż fie [...] Papieżem názywał y piłał aż fie też potym y Bogiem ziemfkim zwáć kazał. *KrowObr* 8, 17, 35, 83v, 142, 156, 218v, 219v; *RejWiz* 76, 99v, 104; *Leop Is* 49/6; *BielKron* 61v, 149, 265v, 408v; *OrzQuin* I, L3, P4; *RejAp* 149v; *GórnDworz* G3v; Bo máłóby ná tym/ iżbyś tylko rołpamiętawał mękę á śmierć tego Paná fwego/ w łercu á w rozmyłłaniu łwoim/ tedy to wie y czárt iż iefł vmęczon. *RejPos* 90, 296v; *RejPosWiecz*³ [97]; *RejZwierc* 52, 127v; *BudBib* b4v; *CzechRozm* 107, 133v, 134v; Boć iście ná tem málo [*Hoc certe minime*]/ vbior człowieczy y kuchenne rzeczy z inąd przywożić/ piwnice y łpiżárnie napoim y pokármem połtronnym nápełniác: á co do fámeý ludzkości náleży/ [...] tego zániedbác *ModrzBaz* 143, 57v; *KochPs* 15, 116; *CzechEp* 63, 165 [2 r.], 250, 305; *NiemObr* 60, 96, 113, 150; MAłó ná tym że moie fráłzki małz piłáné/ Lecz ie chceż/ Mikołáiu/ mieć y drukowáné *KochFr* 126; *WerGość* 254; *PaprUp* C3v; *GórnTroas* 11; *PowodPr* 46, 52; *SkarKaz* 487a; *GosłCast* 36, 64; *KlonWor* 26, 77. ~ *mało po czym* (4):

~ *Fraza:* »mało po tym« = *parum est Mącz* (4): *Mącz* 282b; Boć málo po tym byś nawięcey przecedł y przełuchał iefliżeć to przy pámięci nie zołtánie *RejZwierc* 15v, 31v; Máłóć po tym że mamy dziedzićć/ Gdy nie widziem nigdy iego licá. *RybWit* Cv. ~

mało w kim, w czym (2): Ale iefli w Páwle málo małz łłuchayże drugiego łwiátká. Iana S. *BiałKaz* E4; Y iákby málo było w téý hoynołci/ Zeł nam odpusłić ł grzechów náłzych winy/ Wnet náłtępuie dar z ręku twych iny. *ZawJeft* 18.

cum inf (2): Procz tego iż czynili/ co fie komu zdałó/ Ale iefzće y ná tym/ przełtác było málo. *HistHel* B.

~ *mało komu* (1): ALeć papieżowi Rzymskiemu iefztze mało było vżywać thákovéy pychy lámemu/ otym vftáwicznie myflił/ iákoby też swoie flugi vbogaćił *KrowObr* 34v. ~

cum N (9):

~ *mało komu* [w tym: *zdać się* (3)] (6): Żeś w niebie niebył, małoć się to zdało. *RejŁas w.* 45; *RejWiz* 9v; *Leop 2.Reg* 12/8; *RejZwierz* 23v; *PudłFr* 6; To iuż mało kobiecie poźfelne woźniki, Osmią fię chce wieść *CiekPotr* [30].

mało u kogo (1): Ale y to mało było v ciebie o Boże/ gdyż nád to mowiłeś iefzczę o domu flúżebniká twe⁸⁰ ná długi čás/ y miałeś pieczę o mnie *BibRadz 1.Par* 17/17.

mało przed oblicznością czyją (1): Ale iefzczę y tho mało fie być zdało przed oblicznością [!] twoią/ przetołz mowiłeś o domie flugi twego ná przyfłly čás *Leop 1.Par* 17/17.

mało na co (1): Ná igrzyfko to práwi przywiętszym/ á ná o płatne mało. *GórnDworz* Q7.

W przeciwstawieniach: »mało ... przywiętszym, więcej« (2): zdálic fie to mało/ przidamci iefzczę dáleko więcey *Leop 2.Reg* 12/8; *GórnDworz* Q7.

Fraza: »to mało (zda(ł)o) się a. było« = *hoc parum (visum) est Vulg, PolAnt; parva sunt ista Vulg* [szyk zmienny] (8): *RejŁas w.* 45; *RejWiz* 9v; *Leop 2.Reg* 12/8, *1.Par* 17/17; iefzczęć to mało/ iż ná rowney rzeczy/ Służyc fzczeńcie/ lecz więtfze rádzęć miey ná pieczy. *RejZwierz* 23v; *BibRadz 1.Par* 17/17; *GórnDworz* Q7; *PudłFr* 6. ~

Ze zdaniem dopełnieniowym [iż (2), gdy (1)] (3): Máło iefzczę iż nań robią Mułfą wieć *RejRozpr* E2.

~ *mało komu* (2): *KrowObr* 166v; Máłoć gdy gárniec widzifz/ iż v ognia ftoi/ Lecż niewiefz pod pokrywką/ co fie tám w nim broi. *RejZwierz* A4. ~

Użycia eliptyczne (3):

~ *W przeciwstawieniu*: »dosyc ... mało« (1): A czáfem więc tę rofkołz y wiofkámi płácą/ Społu rozum y flawę y máiętność tráćą/ A by iuż ták w tym dofyc/ ále iefzczę mało/ Bo iuż zdrowiu y dułzy fpołu fie doftáło. *RejWiz* 78v.

Frazy: »[komu] mało się widzi« (1): komu fie máło widzi/ czytay sobie Ouidiufa. *GórnDworz* Ddv.

»[komu] zawždy mało« (1): Też rzecz powiádam o ówym fludze/ który tráfi ná Páná cnotliwego przyrodzónego/ od którego zna wielkié dobrodzieyftwo y láf(káw)ą twarz/ á przedsię m(u) zawždy mało *Strum* R2. ~

a. *W pytaniu retorycznym z domyslną odpowiedzią przeciwstawną* (7) :

cum N (3):

~ *mało komu* (2): *BibRadz Ez* 34/18; Czylic bol y płácż mało? *GrabowSet* H2v.

Fraza: »to (jest) mało« = *parum est PolAnt* (2): A zaż by mnie tak młodo fthraćić wftyd przyftáło Boiazń Boską y wiarę ażałz to iefť mało *RejJóz* F7; *BibRadz Ez* 34/18. ~

Użycia eliptyczne (4):

~ *Fraza*: »mało [komu] się zda« [ze zdaniem dopełnieniowym] (1): iefzczę fie mało tobie zda [Nunquid parum est tibi] yżeś nas wywiodł z ziemie Egiptfkiey *Leop Num* 16/13.

Zwrot: »mało mieć« [w tym: w czym (2)] [szyk zmienny] (3): *BierEz* K4v; A mało iefztze małz? pofluchay Hieronimá. *KrowObr* 17v; Iefzczę mało małz w tym iż mi przerywałz mężá/ ále y iágody chcełz bráć fyná mego. *BielKron* 15. ~

C. Nietrudno (2) :

Frazy: »[komu] na tym mało« (1): POwiedźcie piękne pćzoły/ wżák wam ná tym mało/ Co was tu mimo vle do izby wegnáło? *KochFr* 78.

»[komu] zda się [cum inf] mało« (1): KOmu łto fráfzek zda fię przeczysć máło/ Ten síłá złégo wytrwáć może cáło. *KochFr* 39.

3. Prawie, niemal (3) : [Chrystus] máło przez trzy látá wftmnye [!] tylko zakonu łwego vczył *KromRozm II* b4v; kótrzy [...] Króleftwo Polłkié/ Dyabłowym Króleftwem máło w oczách itéz w wízách Królewłkich bełzpiecznie síedząc/ nie bojąc łye nikogo/ być mieniá. *OrzQuin* N4v.

mało od kogo (1): bo táki człówek chocia żyw máłóć od vmárłego. *SienLek* 61.

Cf znacz. **4. »mało nie« a.**

4. Wyspecjalizowane połączenia i użycia sup (985) :

»**mało nie**« [szyk 440 : 1] (441) :

a. *Prawie, nieomal, omal nie, niewiele brakowało aby; fere HistAl, Mącz, Modrz; quasi Miech, PolAnt; parum abfuit Miech, Cn; paene Vulg, Cn; in modico, paulominus Vulg; propemodum Modrz; iuxta, minimo minus, prope Cn* (426) :

α. *Przy czasowniku i imiesłowie* (102) : *BierEz* R4v, S; *ForCnR* D3; *FalZioł* I 140b; *GlabGad* M7v; *March*² D4; thedy kamień wielki z wierzchu kołcioła Panny Marijey zpadłzy, mało głowy ksiąźcia Henrika nierozwalił *MiechGlab* 9; *RejPs* 118v; *RejRozpr* Fv, I3; *LudWieś* B3; *RejJóz* F8; Mało go dułfe niezbauił *RejRozm* 397; *KromRozm I* K4v; *LibMal* 1554/194; może tho káźdi obáczyć/ iż mu fiłzkę też iednę wnos zadano/ yáko komu podleýłfemu/ o co máło fie nye pofiekli. *GliczKsiąź* C; *RejWiz* 33, 67v, 126v, 156, 193; *OrzList* f; á żonęm poiął/ o ktorą gdy mnie był z Polłki wywołał/ máło ze mną połpołu nie zginął *OrzRozm* O4v; Oto ten Zyd w ktorým fie kochałz/ máło mi lekkości nie wyrządził chcąc ciebie zdráździć *BielKron* 16v, 234, 236v, 323, 326v, 350 (17); Non procul abfui a periculo vitae, Máłom nie przifzedł o zdrowie. *Mącz* 291d, 121b; *OrzQuin* B3v; *SarnUzn* B3v; *GórnDworz* Q7, Q7v; po dwa kroć wfię vderzyli táko ciężzko że Plebeuřz máło nie vmárł by fie był nienápił *HistRzym* 80; *RejPos* 150, 274v, Ooov; *RejZwierc* 46v, 47, 98, 98v, 176 (8); *Strum* M; *Paprpán* B3v, Gg2; *KochOdpr* C; iřz zá wzywánim pomocy Bożey/ ták mądrze fię wypráwił/ iřz łnadz máło y miřtrzá nieprzechodził. *SkarŻyw* 201, 142, 249, 293, 385, 391 (10); W Prufiech też Krzyżacy od Pogan Pruffow/ Zmodzi/ Kurlandow y Litwy práwie wřzyłcy byli poráżeni/ á máło z gruntu nie wygládzeni. *StryjKron* 340, 467 marg, 547, 597; *PudłFr* 38, 58; *Phil* O4; *KochPij* C4; *KochFrag* 19; *OrzJan* 9, 62, 136; *WujNT* 209 marg, Act 26/28, Xxxxxx; *JanNKar* Cv; *KmitaSpit* C; *GosłCast* 21; oni bluźniác przeczyłtá Pánnę/ máło iuřz nie wygrána bitwę przegrali. *SkarKazSej* 685b.

W charakterystycznych połączeniach: *mało być wywrocon, czci złupić, dać* (2), *dogadać się, dusze wygnać (zbawić)* (2), *gardła dać, o gardło przyprawić* (2), *z gruntu wygládzon (wyniszczon, zburzon)* (3), *do gruntu wysiec, iřcić się, na jednę kupę złożyć, lekkości wyrządzić, mieć za swe, namowić, w nieprzyjacielskie ręce przysć, obrocić w pustynią, odbieżeć, oplwać, otoczyć, (u)paść* (2), *pełne uszy mieć, pobieżeć, pogrążyć się, pojmać, połamać, na poły żywo pojsć, porownać, posiec się, poszczwać, potonąć, przechodzić, przynieść, przysć* (3), *przysć o zdrowie, ranić, na rękę piastować, rozdrapać, rozejść się, roztargać, rozwalić, skosztować, słuc się, stać, stracić, szyje złamać, uchwycić, uczynić, udać się od cnoty*

we złości, ukamionować, ułapić, ułowić, umrzeć, usiec, wpaść, wściekły, wwieść, wygrany, wziąć (2), wzlecieć, zabić (się) (5), zaginać, zanurzać się, zapalić, zapomnieć, zarosły, zdychać, ześć się, zgadzać (zgodzić) się (2), zganiać, zginąć (3), znaleźć się, zniszczyć, zostać, zwętpić, żywo zachwycić.

Połączenia: »mało (...) iż nie« (2): WróbŻółt 118/87; á mało/ [...] iż go nie porównał z Anyołem. RejPos 337v.

»prawie mało nie« (1): y nápełnili obiedwie łodce/ ták iżf lię prawie málo niepograżáły. SkarŻyw 596.

Fraza: »mało bych (a. bym) nie rzekł« (4): KromRozm I K3; Prawda że złota wázy przodkowie niemieli/ A mało bych ták nie rzekł/ ze go ani chcieli. KochSat A3; CzechRozm 81; A choróby/ iż fye ták w człowieu rzadko/ á málobym nie rzekł/ nigdy nie trafią/ áby złączóné/ á z drugieimi ípólné/ być niemiały Oczko 37v.

Zwrot: »mało nie woleć« [w tym: mało bych nie wolał (3)] (4): Bo málobych nie wolał/ całą noc fie śwárzyć/ Niż zá rázem íprobowác/ co ma Pan Bog zdárzyć. RejZwierz 73, A6, 26, 62.

β. *Przy przymiotniku (28) : FalZioł I 154a; RejWiz 4v; BielKron 330; przetoć Tátárowie/ mało nie łurowe mięśo iedzą. SienLek 4; GórnDworz B7, Q4; gdyż nas mało nie więtsza połowicá ieft/ ktorzy fie ták y s Pánem swoim y z bliźniami swoiemi omylnie á obłudnie záchowywamy. RejPos 251; KuczbKat 100; RejZwierc 5, 25, 26, 53, 92 (9); PaprPan H3v, Cc2v; SkarŻyw 392; CzechEp 84, 196; ActReg 184; Phil K4; ktory [Psalterz Dawidów] iuz ieft málo nie gotowy WujNT przedm 27; SkarKazSej 694a.*

W charakterystycznych połączeniach: mało nie bliższy, boski, chętniejszy, dożywotny, dzielniejszy, głośny, gorszy, gotowy, lepszy, pirwszy, podlejszy, podobny (5), potrzebniejszy, przedni(ejszy) (2), surowy, szpetniejszy, więtszy (4).

Połączenie: »mało co nie« (1): o towarzysztwie miedzy rownemi/ ábo mało czo nierownemi mowić przydzie GórnDworz L5v.

Wyrażenia: »mało nie cały« (1): Bo o tym wiele ieft w Prorocech: á nád to/ y v fáme⁸⁰ Moyżelzá. 5. Moy. 30. málo nie cáła kápitu^{1a}. CzechRozm 117.

»mało nie rowny« (1): GórnDworz L5v cf Połączenie.

γ. *Przy przysłówku i wyrażeniu w funkcji przysłówka (47) : MurzNT 78v; RejZwierz 122v; wyrzyłz włythko mało nie ná oko RejAp BB4v, 128, 190v; RejPos 160, 202v, 214, 230, 260; RejZwierc 23, 26, 73, 90v, 94 (11); WujJud 182v, 218v; Małz ten Pálm czytelniku mało nie do słowá w 2. Samu: 22 BudBib I 294a marg; CzechRozm A7, 51v, 155; Náwykl tego káždy z was nie w pieluchach mało PaprPan V2v; ModrzBaz 119v; Oczko 2, 17v; iákich on łobie mało nie bez licžby náczynił CzechEp 14, 107, 215, 234, 404; KlonŻal B4; Przynieśono kubek wielki dobrego winá/ ktory dułzkem ták mało nie ná czco wypije WerGość 246; Vczyni to mało nie więcey niżli płácic zábitego/ y siedzieć zá głowę. GórnRozm Hv; PaprUp G3v; ActReg 97; Phil P4; RybGęśli D2; W Litrze vzdrawia chromego gdzie go kámionuią mało nie do śmierci. WujNT 513.*

W charakterystycznych połączeniach: mało nie na czczo, darmo, jaśnie (2), jawnie, do końca, bez liczby (7), co maluczki czas (do tych czasow) (2), na oko ((pod) oczyma) (6), palcem (2), z płaczem, prozno, rychlej, w samym śródku, słusznie, trzemi słowy, ustawicznie, więcej (wiele). (8), wręcz, u wrot.

Połączenie: »mało prawie nie« (3): *RejAp* 145; gdyż mało go pálcem práwie nie vkázowały *RejPos* 10; Ale iuż podźmy do Dawidá/ práwie mało nie w lámym śródku poštánowionego. *CzechEp* 297.

δ. *Przy liczebniku lub innym określeniu ilości (20)* : Ty wśzytki rzeczy przetłukłzi warz ie w wodzie á w winie/ każdego s nich pokuarcie tak dłu⁶⁰ izbi mało niepołowicza wyrwała *FalZioł* I 99a, I 145a, 152a, III 10d; A mało nie trzeći dzyeń iáko ftrácił mowę. *RejWiz* 93v; á ielzce było mało nie milá chodu do Efraty *BibRadz Gen* 35/16; [*Jan Boratyński*] pod Połockiem nágnawłzy bydłá tego Mołkiewłkiégo w Dźwinę/ mało nie puł Mołkwy był potopił? *OrzQuin R*; *RejAp* 78; *GrzepGeom* M2; *RejZwierc* 111 [2 r.], 234; *BiałKaz* I; nieořłabiał w wierze [...]/ máiąc iuż mało nie řto lat *SkarŻyw* 285, 572; *PaprUp* I3; *ActReg* 162; á nic fie řtárością nie obciążywłzy/ potomřtwo zacne/ z niego drugie/ y mało nie trzećie vyźrzał *GostGospSieb* +3; *WujNT* 429; *KlonKr* E3v.

ε. *Przy rzeczowniku (18)* : w niedbałóć ludzką przyźedł/ á řnadz przez obczy narod mało w nie vpadek. *FalZiołUng* V 119; *RejRozpr* B3; Deorum numero est apud illum, Waży go řobie yáko bogá/ Máło go nie zá bogá ma. *Mącz* 253b; *OrzQuin* L; *GórnDworz* L13v; *RejPos* 60v; *RejZwierc* 85, 92, [121]v, [213]; *PaprPan* K3; A záprawdę nietylko że wielkie á vřtáviczne znich pożytki idą/ ále też máło ie nie zá niewolniki abo zá bestie máią [*vixque alio quam mancipiorum aut bestiarum loco habentur*]. *ModrzBaz* 122v; *OrzJan* 37 [2 r.]; *PowodPr* 68.

Połączenie: »mało iż (a. że) ... nie« (3): *BielKron* 220; ABowiem ieden křtałt przyiacioł ieřt/ [...] ktory iuż máło że zá iedno ciáło drugiemu przyiacielowi policzon być nie może. *RejZwierc* 89, 243.

ζ. *Przy zaimku nieokreślonym upowszechniającym (157)* : z Zophim Perřkim krolem częřtokroć walczył, á mało nie zawřze był porażon *MiechGlab* 69; *LibLeg* 11/55; *RejJóz* C; *RejKup* g5, i3v, Kv; *HistAl* G2; *MurzHist* Tv; *MurzNT* 56; *KromRozm II* bv; *KromRozm III* E3, F, F2; *RejFig* Ccv; *RejZwierc* 116v; *Goski* 16v; *BielKron* 50v, 217v, 346v, 356; *OrzQuin* E2v, R2; *LeovPrzep* C2v; Y řam/ gdy czythamy Ewányeliřty/ mało nie wřzędy znáyduiemy go przez przypowieřci mowiácego. *RejAp* 3, 78, 129, 140v, 143; *GórnDworz* N, S2, Y5v, Aav; *RejPos* 20, 50v, 56, 104 [2 r.], 120v (15); *RejZwierc* 3, 16, [28³], 75, 129 (14); *WujJud* 11v, 195; *WujJudConf* 1v; *RejPosWstaw* 22, [41⁴], [110³]v; *BudBib* bv [2 r.], c4; *Strum* A3, N2v; *BudNT przedm* c2v, c3v, k. Kk5v; *CzechRozm* A8, 12, 51v, 104, 128 (9); *PaprPan* B3; Przyiáźni máło niewřzędzie [*pleraeque omnes*] obłudne *ModrzBaz* 12v; V nas ieřt złożoná mało niezewřzelákich vrzędnikow/ ták Duchownych iáko Swieřłkich. *ModrzBaz* 25; Ale v nas gđzie mało nie wřzytkie [*permulti*] vrzędy Duchowne y řwieřłkie dożywotne řą/ niewiem áby miáło być iákie mieyřce zořtáwiono tákowym do vrzędow chćiwym *ModrzBaz* 43; Ci zář mało nie wřzytkiemu řwiátu [*maximae orbis parti*] pánowáli *ModrzBaz* 105, 35v [2 r.], [38], 47v, 52, 60 (16); *Oczko* 7v, 12; *SkarŻyw* A4v, A5, 107, 496; *StryjKron* 100, 340; *CzechEp* 115, 129, 137 [2 r.], 185, 197, 298, 358; *CzechEpPORz* *4, **2v; Gdyź tych czářow/ ludzie mało nie wřzyřcy/ przywłářczáią to řobie/ iż Bogá řłufłnie y przyřtoynie chwálą *NiemObr* 70, 124, 128, 129, 159, 162, 170, 175; *ReszPrz* 46, 69; *ReszHoz* 115; *GórnRozm* F; *KochWr* 39; *OrzJan* 109; *WujNT kt, przedm* 10, 20, 23, 25 [2 r.] (16); *JanNKar* Dv; *JanNKarKoch* F3; *SarnStat* 1264; *SkarKaz* 311a, 548a; *CzahTr* B4v; Dźiwna przedřię rzecz, że mało nie zewřząd iáko przyřzedł, ták w tychże řzátách co dawno, zář od nich wyřzedł *GosřCast* 4; Więć też mało nie káždy zmowi řię z řłowakiem/ Z řuřią/ Czeřchem/ řerbinem/ Kárwatem/ řolakie^m. *KlonWor* 8.

W charakterystycznych połączeniach: *mało nie każdy (kożdy) (29), wszędy (wszędzie) (11), wszyscy (wszy(s)tek, *wszen) (109), wszystko [= ciągle], wszelaki, zaw(ż)dy (zawsze) (5), zewsząd.*

η. Przy wyrazie nawiązującym porównanie (53) : *March*¹ A2; *FalZioł* I 18b, 79d, 144a, 151b; *MurzOrt* B2; *LubPs* Iv, L4v, S3, S5v; *RejWiz* 94, 143; który mało nam tegoż Polakom nieuczynił/ co był uczynił Scypio Affrykanus Rzymianom śwym *OrzRozm* O4; *RejAp* 125v, 188; *RejPos* 6, 197 [2 r.], 197v, 238, 238v, 252; thák go [człowieka] stworzył y w niewinności/ y w doństwoie/ y w fwiatobliwości/ y w nieśmiertelności/ mało nie iáko y Anyoła *RejZwierc* 1v, 18, 19, 19v, 82v, 104v (11); *RejPosWstaw* 22; *WierKróc* A4; *CzechRozm* 201v, 223v; Máło śnadź Iowifzowi nie rowien vrodą *PaprPan* Dv; A nie bez przyczynyby fię kto dziwował/ czemu pirwłze y wtore wići mało nieiednákiami słowy bywáią piáne/ y iednę rzecz w łobie zamykáią. *ModrzBaz* 116v; *SkarJedn* 358; *Oczko* 39v; *SkarŻyw* 195; *CzechEp* 47; *KochFr* 28; *WerGość* 232; *GórnRozm* L4; *ActReg* 166; *GostGosp* 88; *GrochKal* 12; mało nie iáko brát z brátem domá żyjąc/ wżytkie łecretá ingenij z łobą communicowáli *KochCz* A2v; *OrzJan* 128; Nád to Páweł ś. chce mieć Diákony mało nie tákże święte y dośkonále/ iáko y Biškupy. *WujNT* 419, 649.

W charakterystycznych połączeniach: *mało nie jako (8), jednaki (jeden) (7), rowno (rowny) (6), taki(ż) (takowy, taki jako) (8), tak(że) (jako) (13), (jeden a) tenże (ten sam) (11).*

θ. Przy całym zdaniu (1) : A tákże y my czynimy nędzni márynarze/ pływájąc po tym nędznym morzu łwiátá te⁸⁰/ káždyby chciał rzędzić [...]: á teź mało nie rázem przywiązawłzy łie do delczćki/ káždy łie pláwić muśi do brzegu łwego *RejPos* 316v.

b. W funkcji partykuły uwydatniającej: *wręcz, nawet (1)* : A na ostatek kilka z przednych a ieden mało nie sam omnium [?] consilior^{um} administer, wyleciał z tym [tu przytoczenie] *ActReg* 184.

c. W funkcji partykuły osłabiającej *pewność sądu: może, chyba (14)* :

Wyrażenia: »mało nie lepiej« = *lepiej (13)*: *RejWiz* 97v; *KochSat* C2v; Máłoby nie lepiej ábyś nic nie wzywłzy domá łiedział/ bo dofyć izći łie tu łudzie dziwuią/ nie trzebác do cudzych kráiw iędzić. *RejZwierc* 17v, 38v, 70, 83v, 87v, 104v (10); Włzakze malo nielepiéy piáć xiądz/ xini/ axamit/ niżli pres ks. *JanNKarKoch* F4v.

»mało nie ku rzeczy« = *śłusznie (1)*: áczkolwiek fię oni [Tatarzy] tego przą/ powiádáiąc iż nie przymuśzeni żadną wojną [...] do Litwy przyłzli/ Co mało nie ku rzeczy/ poniewáz y dziś iednákich praw y wolności z Sláchtą Litewłką vżywáią *StryjKron* 507.

»nie mniej« (53) :

a. *Także, również, tak samo (50)* : *LibLeg* 11/139v; *KromRozm* I N4v; *GroicPorz* kk3v; *SarnUzn* E8; Ná gorączkę powłzednią/ y ná iné niemniey ofobliwy plałtr ták vczyń *SienLek* 140; *WujJud* 178v; *MycPrz* I [A3]v, C4v, II B, B2v; *BudNT przedm* bv, k. li; *CzechRozm* 100v; A iż tho wzacęćciu wżyłtkich lékarłtw bywa/ ábyłmy dożrzeli/ iefli chory wytrwa/ á śily y chęći ile trzebá ma: w Cieplicách tych niemniey/ ná to łye obáczmy *Oczko* 13; ále przedty^m j wnątrznými lékarłtwy/ y niemniey zwierzchnými opátrzyć ie trzebá *Oczko* 13v, 18v; *SkarŻyw* 194, 321; Co iefliże kiedy czyniła oná pierwłza bełtya/ to iefł/ Rzymłcy Cefárze niezboźni pogáńłcy: tedy nie mniej Antychriłt toż czyni *CzechEp* 381; *PudłFr* 57; *ActReg* 8.

Połączenia: »nie mniej (...) i« (5): *KromRozm I* F4v; gdyż y Słałko odpáđło prze nie porządne obieranie Lokietká. Niemniey y o Pomorfką żięmię zá niego wielka thrudność była *MycPrz II* Cv, I C3, II Cv; *NiemObr* 114.

»nie mniej też (a. także)« [szyk zmienny] (5): *GroicPorz* A4; *MycPrz I* Cv, II A4; Sługá téz także ón cnotliwy nie mniéy thakże o Pánie mówi *Strum R*; To práwdá iż y ná on čás był szábát/ iednym znákiem łálki Bożey [...]. Ale też niemniey była škrzyniá oná przymierza/ oltarz/ ofiáry y infze kościelne obrzędy. *CzechRozm* 72v.

»nie mniej też (a. także) i« [szyk zmienny] (3): áby nas ich frogości záchowác raczył/ niemniey thez y Hołdu dawania *MycPrz II* B[3]v, II D; *CzechRozm* 17v.

a. W połączeniach odnoszących się do dwóch członów zdania: zarówno jak (16) : *KromRozm I* H2, I3v, M3v, O2; *KromRozm II* q4; Co nye mnyey o Yudałfu niżli o drugich ápoštolech mowił *KromRozm III* H2, D3v; *KwiatKsiąż* N; *GórnDworz* Aa6v; *HistRzym* 91; *KuczbKat* 80; *WujJud* 64v; *ZapKościer* 1580/10v; *WujNT* 403; Dla czego my niemniéy [*non minus JanStat* 194] Rzeczypołpolitéy/ iáko téz Kościelnéy Królestwá náłzého w téy mierze (iákołmy powinni) šzkodzie chcąc zábieżeć vltáwiamy *SarnStat* 178 [*idem*] 922.

b. *Zwłaszcza, przede wszystkim, szczególnie* (3) : Robi ich tą wádą wiele/ ále niemniey owi co dżięšięcinámi kupczá *ModrzBaz* 34, 114v, 140.

»**nic tym mniej**« = *jednak, ale* (2) : *Nihilominus*, Nic tym mniej áłbo yednák. *Mącz* 247a; *Verum enimvero*, A wżák że wždy/ yednák wždy/ nic tym mniej. *Mącz* [489]b.

»**na(j)mniej**« [w funkcji zaimka nieokreślonego lub partykuły] (489) :

a. W funkcji zaimka przeczącego i wzmocnionego przeczenia: *ani trochę, nic, cokolwiek; wcale, zupełnie; minime HistAl, Mącz, Modrz, JanStat; non Mącz, Modrz; nullatenus HistAl; haud, nihil, non sane, plurimum Mącz; parum, prorsus Modrz* (469) : *Minime* adverb. *Negandi, Nié/ namniey. Mącz* 222d.

a. W zdaniu zaprzeczonym (439) : *FalZioł* IV 30a; *GlabGad* D2; *SeklKat* Fv; możemy też z wálzych rąk otrzymác dobrodziejstwo/ á w tim šie mądrości wálzey namniey nie vmnieyšzy [*Nec vestra sapientia in aliquo minuetur*] *HistAl* I4v, B6, E3, E8, Fv, H3 (13); *LubPs* G, M2v, O2, Y3, Z6v, bb, gg6v; *GroicPorz* z3v, z4; *KrowObr* 213, 225v; *RejWiz* 72v, 86v, 106v, 123, 131v (8); *BibRadz* *5; *BielKron* 275v, 292v; Nie vltępuymy namniey ná práwo áni ná lewo/ ábyfmy rozumieli wšytko co czyniemy. *GrzegRóżn* I4v; *KwiatKsiąż* B2, C4v, E3, Gv, G2 (9); *Lana ovis nigrae cui nullus alius color incursaverit*, Wełná czarney owce którey by šie namniey infzey fárby nieprzimiéłzáło *Mącz* 74c; *Turpitudinis expers* Namniey w dobrej powiešci nienárušzony/ króm którey zmázy. *Mącz* 282a; *Oppedere contra tonitrua*, Nie dbác nic/ namniey šie nie lękác grzmienia. *Mącz* 286c, 205a, 218b, 230b, 239d, 247a (24); *SarnUzn* Ev, G3, H6; *GórnDworz* B3v, B5v, E4, E7, L4v (12); *RejPos* A5, 3v, 33, 64v, 148 (9); *BiałKat* c; *HistLan* B, D2v, Ev, F3v; iż ciáło Paná Chrištušowe namniey w grobie nárušzone niebyło *KuczbKat* 40, 220, 340, 350, 365; A tak y ten Apoštołki przykład namniey wam nie pomaga. *WujJud* 128v, 192, 194v, 203, 212, 223, 230; *WujJudConf* 73v, 74v, 106v, 207v; *RejPosWstaw* [21³]v; tedy y ná ten čás namniey [*uno puncto Vulg*] nie przeštáwáiá. *BudBib* 4.*Esdr* 16/39; *BudNT przedm* b3; *CzechRozm* 15, 17v, 26v, 36v, 57 (29); *PaprpPan ktv*, Bv, B3v, C4v, D2

(42); *ModrzBaz* 21, 32v, 45v, 60, 83 (13); Nie myłlićiem ia wten čás namniey o Helenie *KochOdpr* B3v; *KochPs* 66, 205; *SkarŻyw* 59, 76, 317, 573; *KochTr* 9; *StryjKron* 215, 390, 482; *CzechEp* *3, 48, 62, 64, 66 (18); *KochJez* A4, B; temu fię namniey dziwować nie trzebá *NiemObr* 9, 12, 49, 57, 116, 126 (10); *KochSz* A4; *KochWz* 141, 142; namniey fię tym nie trwożcie *ReszPrz* 10; *WerGośc* 209, 252; *WisznTr* 18, 22, 32; *BielSen* 6, 18; *PudłFr* 8, 28, 30, 49, 51 (8); *ArtKanc* P7, S17v; *GórnRozm* A3, B3v, D4v, Iv, I2v, M; *PaprUp* F2; *ZawJeft* 20 [2 r.], 27, 42, 46, 47 [2 r.]; *ActReg* 70, 84, 88, 114, 116 (12); á perzu áby namniey nie było w roli. *GostGosp* 64; *GrochKal* 10; *Phil* I; *GórnTroas* 74; *KochFrag* 16; Y ná ten čás namniéy o tym łtychác nie było. *OrzJan* 76, 98, 126; Bo namniéy nie przyłtoi fałz twoiéy ołobie. *WyprPl* B4v; *LatHar* 251, 437, 452, 510, 513 (8); *KołakCath* C4v; *WujNT przedm* 4, s. 32, 64, 89, 92 (13); *WysKaz* 32, 41; *SarnStat* 144, 195, 1306; *SiebRozmyśl* H3v; *KmitaSpit* B2v; *PowodPr* 24; *SkarKaz* 418a; nie łtoię namniey o to *CiekPotr* 23, 24, 55, 74; *CzahTr* D, Iv; Iż iéy niewieścía chytróć namniéy nierułyłá. *GoslCast* 11, 36, 43; *PaxLiz* E4; *SkarKazSej* 695b; *SapEpit* A3; *KlonWor* 34; *ZbylPrzyg* B4.

W połączeniu z partykułá [w tym: *ani* (4), *aby* (2), *i* (1)] (74): Iakobys też trzałke wrzucił Aníž namniey Wagy ruffił *RejKup* aa7v; *KwiatKsiąż* B2; iáko zá Krolá tego przeszłego/ nie byłby táki łkwierk bo by on Koronnego y namniey nie vpuścił. *MycPrz* II Dv; Był leniwy niedbály Połpolitey rzeczy/ Spraw nigdy áby namniey nie miewał ná pieczy. *PaprPan* Dd3v, Dd3; *WysKaz* 19, 21. Cf »by namniej«.

W powtórzeniu intensyfikującym (1): iuz łáie/ iuz przeklina/ iuz v łwiátá łzuka rády y wlpomożenia łwe⁸⁰/ iuz namniey á namniey nie baczy áni pomni ná Páná łwego *RejPos* 264.

W przeciwstawieniu: »wiele ... namniej« (1): Wtakowych tedy grach godzi fię rołkołzować/ ktore kunłtu nieco/ albo zaiłte wiele/ á przigod namniey niezamykaiá włobie *KwiatKsiąż* P4.

Połączenia: »by namniej« (67): *GlabGad* B7v; *MurzHist* P3; *MurzNT* 46; *LubPs* C3, E, K2v, N2, S (8); *RejFig* Cc; *HistLan* D4v, F3v; *MycPrz* I C2v; *WierKróc* B2v; *CzechRozm* 62, 81v, 99, 174v, 219v, 222v; *PaprPan* I3, I4v, T3, X4, Z3v (10); Ono mię też by namniey nieobrułzy [*Neque me offendet*] *ModrzBaz* 1v, 34, 68; *CzechEp* 236, 316; Z mieyłcá łwego by namniéy nigdy nie wykroczy. *KochPhaen* 2; *WerGośc* 222 [2 r.], 225; *WisznTr* 5, 9, 34; *BielSen* 18; Głowy niefráuię by namniéy łobie *KochPieś* 52; *LatHar* 122, 325, 458, 493, 500; *RybGęśli* D3; *WujNT* 643; *SiebRozmyśl* K3v; *CiekPotr* 35; *CzahTr* C4v, [D2], D4v, K2, K4v; *PaxLiz* C4; *ZbylPrzyg* A3, B [2 r.], B2v, B4v; *SzarcRyt ktv*.

»namniej nic« [szyk 9 : 7] (16): *RejJóz* G; *LubPs* K2v, M3v, S3v; Iż namniey iedni drugich ni czym nie głułzyli. *RejWiz* 25; *Depudere*, *Odrómác* fie/ Nic namniey fie yułz niefrómác. *Mącz* 328d; *RejPos* 6v, 159v, 238v; *HistHel* D2v; *PaprPan* I4v; *SkarŻyw* 320; *SiebRozmyśl* M; *CzahTr* K2; *GoslCast* 67; *ZbylPrzyg* B.

Zwrot: »namniej się nie nadziewać« (3): Sane homini praeter opinionem improviso incidi, záprawdem náń trafił gdy fie mnie namniey nienádziewał. *Mącz* 367b, 407b; *OrzJan* 105.

β. W zdaniu nie zaprzeczoym (6) : *Oczko* 11v; W Ten čás Pan Bóg narychléy człeku rátkunk dáie/ Kiedy mu namniéy łczęścía znádzieię dołtaie. *PudłFr* 17; y ták łtáráiac fie o té rzeczy/ namniéy o woynie myłlimy *OrzJan* 52.

Zwrot: »na(j)mniej się nadziewać« (3): *RejWiz* 190; tu iednym rázem oná/ kiedy fie miły naimniej nádziewał/ bez żadnej przyczyny/ pocźnie mu ftronic *GórnDworz* Dd3v; *RejPos* [344].

γ. W eliptycznym równoważniku zdania (23): *CzechRozm* 18; *ActReg* 24; Mowić/ piłác/ wywodzić vmiemy: á czynić namniey. *SkarKazSej* 699b.

Połączenie: »by namniey« = *minime* *Modrz*; *non* *Vulg* [w tym jako odpowiedź przecząca na pytanie: *nie* (14)] (20): W tym Artykule prawdá iest/ że fie [...] z námi zgadzaćie/ ále w inźyich wielu by namniey. *WujJud* 24v; *CzechRozm* 35, 80v, 210, 255v; *ModrzBaz* 140v; *CzechEp* 29, 37, 45, 70, 168, 360, 419; *LatHar* 386; A tedy dobre sftáło mi fię śmiercią? Bynamniey [*Absit*]. *WujNT* 1.*Rom* 7/12, *Luc* 12/51, 13/3, 5, s. 540; á tyś tylko Náuczył fię coć ci tam twoi powiádáli Gáchowie, á fkromności y ftátku by namniey *CiekPotr* 32.

b. *W funkcji partykuły umniejszającej: przynajmniej, co najmniej, chociaż; dumtaxat* *Mącz*; *ad minus* *JanStat* (20) : *Mącz* 97d; *SienLek* 183; gdzie Vrządnik ná Pánie namniey dzieśięćinę bierze. *GostGosp* 150; áby tylekroć ilekroć fady miáły bydź/ namniéy Piłarz Ziemiłki [...] z księgámi fádównémi ftáwił fie v fádu *SarnStat* 745 [*idem*] 916.

W połączeniu z liczebnikiem (15); á będzie mie tho kósztowáło namniey tyfiącz złotych. *RejZwierc* 26v; co będzie iákoby przed fłońcá zachodem godzin pięc/ álbo namniéy cztérzy *Oczko* 28; Namniey raz we dwie lećie mázác ie fmołá rządnie. *GostGosp* 88, 92 [2 r.], 162; *GostGospPon* 170 [2 r.]; *SarnStat* 302, 613, 614, 629, [630], 859, 1229.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (24) :* *BartBydż* 209, 247; *Exigue*, Máło. *Mącz* 110d, 222d [2 r.], 228b [2 r.], 284c, 285a [3 r.], 332d, 440d [2 r.]; *Deliquum* – Mniey. *Calep* 301b; *Minimum* – Barzo mało, zgoła nicz. *Calep* 759b, 759b, 787b, 960a.

Połączenia: »nie mniej« (1): *Nihilominus*, *Non minus* – *Niemniei*. *Calep* [699]a.

»nieco mało« (1): *Aliquantum* – *Nieco mało*. *Calep* 52a.

Szeregi: »mniej albo więcej« = *około; paulo plus aut paulo minus, plus minusve, susque deque* *Mącz* (2): *paulo plus aut paulo minus, hoc est, circiter*, Mniey álbo więcej/ to yeft/ około. *Mącz* 307a, 435d.

»nic więcej ani mniej« (1): *Ne quid plus minusve faxit*, *Aby nic więcej áni mniej czynił*. *Mącz* 307a.

*** *Dubium (prawdopodobnie błąd lub nie zaświadczone poza tym znaczenie 'bardzo') (1) :* *Rofkař* mi ábych do ćiebie tákże po wodzie przyřzedł. Y ná cořz fię kwápiř opoko wiáry? izali tego potrzebá? Potrzebá/ powiáda/ y namniey mię bez tego Pána tekno: czemu ia za nim ieřli mi każe iřc niemogę? *SkarŻyw* 597.

Cf [MAŁODAWCA], MAŁODOBRY, MAŁOMOCNY, MAŁOMOWNOŚĆ, MAŁOMOWNY, [MAŁOMYŚLNY], [MAŁOUFNÝ], [MAŁOWIAREK], MAŁOWIERNY, NIEMAŁO